

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2024. gada 13. maijā

Sēdi vada

Satversmes tiesas priekšsēdētājs Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt! Lūdzu, sēdieties!

Tātad, Satversmes tiesa, atbilstoši tās 2024. gada 9. februāra tiesas sēdes lēmumam, turpina šīs lietas Nr. 2022-44-01 „Par Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam” izskatīšanu pēc būtības tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

Satversmes tiesa šo lietu izskatīs šādā sastāvā:

- tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš;
- tiesneši – Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede.

Tiesas sēdī protokolē tiesas sēžu sekretāre Paula Marta Daugavvanaga-Vanaga.

Izskatāmajā lietā ir šādi lietas dalībnieki:

- pieteikuma iesniedzējs – sabiedrība ar ierobežotu atbildību „UNISTARS”.

Pieteikuma iesniedzēju tiesas sēdē pārstāv zvērināts advokāts Matīss Šķiņķis un šīs sabiedrības pilnvarotais pārstāvis Kaspars Tolstiks.

Paldies.

Tiesas sēžu sekretārei, vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

A. Laviņš.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Pilnvarojošie dokumenti ir iesniegti. Paldies, lūdzu, sēdieties!

Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, ir Saeima. Un šajā tiesas sēdē Saeimu pārstāv Saeimas Juridiskā biroja juridiskā padomniece Laura Jambuševa.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

A. Laviņš.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies, lietas dalībnieku pārstāvjiem.

Šajā brīdī vaicāšu, vai ir kādi procesuāli lūgumi no lietas dalībniekiem?

Informēšu, ka esam saņēmuši lūgumu no SIA „UNISTARS”. Ir divi lūgumi – gan par dokumentu pievienošanu lietas materiāliem, gan arī par vēl papildu personas pieaicināšanu, kā papildu pieaicinātā persona. Tiesību doktors Jānis Kārklīņš tiek lūgts pieaicināt kā pieaicināto personu.

Jautājums „UNISTARS” pārstāvim Šķiņķa kungam. Uzturat šo lūgumu?

M. Šķiņķis.

Jā.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvei... Kāds ir jūsu viedoklis par šiem diviem lūgumiem?

L. Jambuševa.

Paldies par iespēju izteikties.

Atstājam, protams, šo tiesas ieskatā

Tomēr Saeimas viedoklis ir šāds. Šis lūgums ir ienācis būtībā pēdējā brīdī. Uzskatām, ka pieteikuma iesniedzējas pārstāvim bija iespēja šo lūgumu pieteikt jau ātrāk, ņemot vērā to, ka jau janvārī ticis pieņemts šis lēmums par tiesas sēdes turpināšanu mutvārdu procesā. Mūsu ieskatā Kārklīņa kunga atzinuma pievienošana lietai radītu maldīgu priekšstatu par tā statusu, respektīvi, to, ka to varētu pielīdzināt ar lietā pieaicināto personu sniegtajiem viedokļiem. Tomēr tas tā nav, jo tomēr ir konkrēta kārtība un regulējums, kā tiek pieaicinātas personas lietā viedokļu sniegšanai, un šajā gadījumā šī procedūra nav ievērota.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi.

Tiesa nolēma abus šos lūgumus apmierināt. Iesniegtie dokumenti tiek pievienoti lietas materiāliem. No šī brīža tie ir lietas materiāli, un tiesību doktors Jānis Kārklīņš tiek pieaicināts kā pieaicinātā persona.

Paldies. Vai ir citi lūgumi?

M. Šķiņķis.

Paldies. Nebūs.

L. Jambuševa.

Nav.

A. Laviņš.

Paldies.

Tad mums būtu jānoskaidro, kādā secībā tiks uzklausītas pieaicinātās personas.

Tātad, tiesa aicina lietas dalībniekus apsvērt šādu pieaicināto personu uzklausīšanas kārtību.

Vispirms varētu sākt ar tiesību doktoru Lauri Rasnaču, tad valsts akciju sabiedrība „Elektroniskie sakari”, pēc tam Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, tad sekotu Tieslietu ministrija, Satiksmes ministrija, Konkurences padome, tālāk sekotu Latvijas pārstāvis starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās un noslēgumā pieaicinātā persona tiesību zinātņu doktors Jānis Kārklīšs, kuru nupat esam pieaicinājuši par pieaicināto personu.

Vai ir kādi būtiski iebildumi šajā pieaicināto personu uzklausīšanas secībā?

M. Šķiņķis.

Nav.

A. Laviņš.

Paldies. Saeimas pārstāvei?

L. Jambuševa.

Nav iebildumu.

A. Laviņš.

Labi. Tad sekosim šādai kārtībai.

Un visticamāk... to mēs vēl precizēsim, bet visticamāk, ka šodien kā pieaicināto personu tiesību zinātņu doktoru Jāni Kārklīņu uzklausīsim pirmdien, 20. maijā. Visticamāk, bet to vēl precizēsim.

Labi. Paldies.

Šajā brīdī pārejām pie lietas izskatīšanas pēc būtības.

Vārds tiek dots tiesnesim ziņotājam, kas ir tiesnesis Gunārs Kusiņš. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Satversmes tiesā 2022. gada 10. novembrī ir saņemts pieteikums par lietas ierosināšanu, ko iesniegusi sabiedrība ar ierobežotu atbildību „UNISTARS”. Pieteikumā lūgts atzīt Elektronisko sakaru likuma 48. panta septīto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam.

Satversmes tiesas trešā kolēģija 2022. gada 7. decembrī pēc minētā pieteikuma ierosināja lietu „Par Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam”.

Saeimas atbildes raksts Satversmes tiesā saņemts 2023. gada 7. februārī.

Par pieaicinātajām personām ar tiesneša lēmumu lietā atzītas – Tieslietu ministrija, Satiksmes ministrija, tiesībsargs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un Konkurences padome.

Lietas sagatavošanas gaitā papildus tika pieprasīta informācija un papildu paskaidrojumi no pieteikuma iesniedzējas, Saeimas un pieaicinātajām personām.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2023. gada 5. jūlijā. Satversmes tiesa 2023. gada 6. septembra rīcības sēdē nolēma izskatīt minēto lietu rakstveida procesā šā gada 10. janvārī.

Lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanu rakstveida procesā paziņots 2023. gada 7. septembrī.

Taisot spriedumu lietā, Satversmes tiesa tiesnešu apspriedē konstatēja, ka papildus faktiskajiem apstākļiem un juridiskajiem argumentiem, kas noskaidroti tās sagatavošanas laikā un pārbaudīti šā gada 10. janvāra tiesas sēdē, ir nepieciešams noskaidrot vēl citus lietas izspriešanai būtiskus jautājumus. Līdz ar to Satversmes tiesa šā gada 9. februārī nolēma turpināt lietas izskatīšanu pēc būtības tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos šā gada 13. maijā un par pieaicinātajām personām lietā atzīt juridisko zinātņu doktoru Lauri Rasnaču, Latvijas pārstāvi starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās un valsts akciju sabiedrību „Elektroniskie sakari”.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi paziņots šā gada 9. februārī. Paziņojums par to publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”.

Ar lietas materiāliem ir iepazinies pieteikuma iesniedzējas pārstāvis zvērināts advokāts Matīss Šķiņķis, kā arī Saeimas pārstāve – Saeimas Juridiskā biroja juridiskā padomniece Laura Jambuševa.

A. Laviņš.

Paldies, Kusiņa kungam par sniegto tiesneša ziņojumu. Varam pāriet pie lietas dalībnieku uzklausīšanas.

Vārds kā pirmajiem ir SIA „UNISTARS” – pieteikuma iesniedzējas – pārstāvjiem.

Vai 30 minūtes būs pietiekamas lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma sniegšanai?

M. Šķiņķis.

Es esmu gatavojis runu uz 30 minūtēm. Centīšos iekļauties.

A. Laviņš.

Paldies, Šķiņķa kungs. Tad abām pusēm tiek piešķirts vienāds laiks. Lūdzu!

M. Šķiņķis.

Liels paldies.

Godātā tiesa! Vēlreiz paldies par iespēju mutvārdos izklāstīt arī mūsu argumentus.

Uz tiesas sēdi bija uzdots sagatavot atbildes uz pieciem jautājumiem.

Pirms pievērsties katram no tiem, ir jāuzsver, ka arī Satversmes tiesa to tā arī ir uzsvērusi, ka neviena tiesību norma nepastāv ārpus faktiskajiem vai tiesiskajiem apstākļiem, kurā tā tiek piemērota, līdz ar ko mēs uzskatām par nepieciešamu sākumā norādīt uz vairākiem būtiskiem tiesiskajiem, faktiskajiem apstākļiem, kurus, mūsaprāt, neņemot vērā, izvērtēt apstrīdētās normas satversmību nav iespējams.

Pirmkārt, „UNISTARS” simt procenti pieder SIA „Bite Latvija”. „UNISTARS” un „Bite Latvija” ir viens tirgus dalībnieks gan Koncernu likuma izpratnē, gan Konkurences likuma izpratnē. Līdz ar ko frekvenču lietošanas tiesību nodošana viena tirgus dalībnieka ietvaros ietekmēt konkurenci negatīvi nevar.

Otrkārt, „UNISTARS” strīdus frekvenču lietošanas tiesības 2001. gadā ir ieguvis vienīgajā tiesiskajā procedūrā, kādā šajā periodā varēja iegūt šīs tiesības. Citādāk neviens nevarēja iegūt, un šādā procedūrā tās arī tika iegūtas.

Treškārt. Lai gan tiek apgalvots, ka apstrīdētās normas mērķis ir veicināt godīgu konkurenci, patiesībā rezultāts tās piemērošanā ir tieši pretējs. Sekas šai normai ir tādas, ka „UNISTARS” nevar īstenot savas īpašumtiesības, nododot savas tiesības vienas grupas uzņēmuma ietvaros „Bite Latvija”, lai „Bite” varētu pilnvērtīgi konkurēt mobilo sakaru tirgū ar „Tele2” un „LMT”, es lietošu saīsinājumus.

Tādēļ šeit ir ļoti svarīgi uzsvērt, ka šobrīd tieši „LMT” un „Tele2” ir divi vienīgie mobilo sakaru operatori Latvijas tirgū, kuri, sniedzot mobilo sakaru pakalpojumus, izmanto bez maksas iegūtas frekvenču lietošanas tiesības. „Bite Latvija” ir vienīgais mobilo sakaru operators, kurš sniedz pakalpojumus tikai ar tādām frekvencēm, ko ir ieguvis par maksu.

Ceturtkārt, runājot par Saeimas norādīto normas mērķi, ir jāuzsver, ka strīdus diapazonā, šajā, kā vienkāršoti varētu teikt, 5G diapazonā frekvenču lietošanas tiesības pieder gan „Tele2”, gan „LMT”. Taču, ja mēs aplūkojam, kā šīs tiesības ir ieguvuši šie divi uzņēmumi, mēs redzam, ka „LMT” 100 MHz ieguva 2017. gadā divās izsolēs, katrā nopērkot 50 MHz, bet „izsolēs” es gribētu teikt, pēdējās, tāpēc, ka šajā izsolēs bija aizliegts piedalīties „Bite Latvija” un „UNISTARS”, un „Tele2”. Vienīgais, kurš faktiski no mobilo sakaru operatoriem varēja piedalīties, bija „LMT” un izsolē par sākuma cenu iegādājās 100 MHz joslu. „Tele2” 50 MHz joslu 2012. gadā ieguva tālāknodešanas ceļā, ko aizliedz šobrīd apstrīdētā norma. Reorganizācijas ceļā tika

pievienots uzņēmums, kuram piederēja par velti iegūtas lietošanas tiesības. Apstrīdētā norma ir tieši tā, kas liedz šādā procedūrā šobrīd „UNISTARS” rīkoties ar savu īpašumu, nododot tiesības Bitei. Otrus 50 MHz „Tele2” ieguva 2018. gada izsolē, atkal kurā bija aizliegts piedalīties „UNISTARS” un „Bite Latvija”, un arī „LMT”, jo „LMT” jau 2017. gada izsolē bija nepieciešamo apjomu iegādājusies.

Tātad visi mobilo sakaru komersanti, izņemot „Bite Latvija”, savā komercdarbībā izmanto bez maksas iegūtas lietošanas tiesības tieši mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanā, un līdz šīs tiesvedības ierosināšanai tieši „UNISTARS” un arī „Bite Latvija” ir bijusi liegta iespēja iegūt 5G frekvenču lietošanas tiesības tajās izsolēs, kurās ir ieguvušas šīs tiesības „LMT” un „Tele2”, jo „Bite Latvija” un „UNISTARS” esot viens tirgus dalībnieks, kura īpašumā jau ir nepieciešamās frekvences.

Līdz ar ko šie un ne tikai šie apstākļi uzskatāmi parāda, ka apstrīdētā norma neatbilst jo īpaši Satversmes 91. pantam, jo patiesais iemesls, kādēļ „UNISTARS” ir liegtas tādas tiesības, kādas ir citiem elektronisko sakaru komersantiem, ir likt šķēršļus godīgai konkurencei, liekot šķēršļus „UNISTARS” nodot frekvenču lietošanas tiesības „Bite Latvija”, bez kurām „Bite Latvija” nevar konkurēt ar „LMT” un „Tele2”.

Pievērsoties pieciem jautājumiem, uz kuriem es tagad sniegšu precīzas atbildes.

Pirmais jautājums. Es neatreferēšu pilnā garumā. Pirmais jautājums tātad – ar ko atšķiras tiesību uz īpašumu apjoms no dažādiem lēmumiem?

Tātad, ar 2000. gada 13. septembra licenci Nr. 309 pieteikuma iesniedzēji ieguva tiesības izveidot un pārvaldīt savu bezvadu radiokomunikāciju tīklu un uz šī tīkla bāzes sniegt licencē noteiktos elektronisko sakaru pakalpojumus. Tajā skaitā datu pārraides pakalpojumus un interneta pakalpojumus. Ar 2003. gada licenci, 30. jūlija licenci, šī licence tika izdota tādēļ, ka „UNISTARS” vēlējās uzsākt jaunu papildu pakalpojumu sniegšanu – telefonijas pakalpojumus. Lai to sniegtu, ir nepieciešams... tajā laikā, 2003. gadā, bija nepieciešams arī atsevišķs licencē noteikums vai atsevišķa licence un bija nepieciešami arī numerācijas resursi. Lai to iegūtu, gan tiesības sniegt telefonijas pakalpojumus, gan lai iegūtu numerācijas resursu, „UNISTARS” pieprasīja un attiecīgi arī saņēma 2003. gadā šo licenci. Kopš 2005. gada novembra tātad ir regulējums mainījies, licencēšanas kārtība tāda, kāda tā bija 2001. un 2003. gadā, vairs nepastāv. Šobrīd ir tā saucamā „vispārējā atļauja” jeb reģistrācijas kārtība. Šobrīd visi elektronisko sakaru komersanti reģistrējas reģistrā un, tātad, no 2005. gada „UNISTARS” ir reģistrēts elektronisko sakaru komersants un reģistrā arī var redzēt, kādus elektronisko sakaru pakalpojumus komersants sniedz.

Ņemot vērā „UNISTARS” īstenoto komercdarbību 2001., 2003. gadā, tam bija nepieciešamas arī radiofrekvenču lietošanas tiesības un attiecīgi „UNISTARS” saņēma arī strīdus frekvenču lietošanas tiesības, bet ne tikai. Dažādos spektros dažādas frekvenču lietošanas tiesības „UNISTARS” saņēma, bet tajā skaitā arī strīdus frekvenču lietošanas tiesības. Tās piešķirtas ir ar 2001. gada 23. janvāra lēmumu. Pirms tam ir

bijusi licence un pirms tam vēl ir bijis 2000. gadā rezervācijas lēmums, bet šīs tiesības ir piešķirtas tikai ar šo 2001. gada 23. janvāra lēmumu, ne ar licenci.

Kā mēs uzskatām, tāpat, jau sākotnēji frekvenču lietošanas tiesības varēja tikt izmantotas, protams, komercdarbības veikšanai, vienlaikus arī tās varēja, ja uzņēmumam tās nebija nepieciešamas vai kādu citu apsvērumu dēļ, tās varēja tikt arī nodotas citam elektronisko sakaru komersantam.

Vēlreiz uzsveru. Tāpat, mēs uzskatām, ka licences un frekvenču lietošanas tiesību piešķiršanas lēmums ir nošķirami lēmumi, kas tiek izdoti atšķirīgās procedūrās, arī tika izdoti atšķirīgās procedūrās. Bet kas ir būtiski – gan licences, gan arī frekvenču lietošanas tiesības bija nododamas gan 2001. gadā, gan vēlāk, mainoties regulējumiem un dažādiem nosacījumiem, kurš ir regulators tajā konkrētajā brīdī un tamlīdzīgi, bet abas tiesības bija nododamas.

Attiecībā uz frekvenču lietošanas tiesību pagarināšanas lēmumiem. Tādi ir trīs – 2005. gada, 2010. gada un 2018. gada lēmumi. Būtiski, ka ar katru lēmumu, kad lietošanas tiesību termiņš ir pagarināts, pieteikuma iesniedzēja ir saņēmusi atļauju turpināt īstenot savas tiesības vai īpašumtiesības, frekvenču lietošanas tiesība nav piešķirta no jauna. Ir tikai atļauts turpināt īstenot savu īpašumtiesību uz frekvenču lietošanu.

Atbildot uz otro jautājumu... un es ar šo esmu pabeidzis savu atbildi uz pirmo jautājumu... atbildot uz otro jautājumu, tāpat, kādēļ mēs uzskatām, ka tiesība nodot tālāk ietilpst Satversmes 105. panta tvērumā, kā mēs to jautājumu interpretējam.

Un šeit es gribu teikt, ka mums pozīcija ir tāda, ka šāda tiesība izriet no vairākiem juridiskiem pamatiem, mūsaprāt, septiņiem. Tos var skatīt arī kopsakarā. Bet mēs esam izdalījuši skaidrības labad septiņus nodalāmus pamatus.

Pirmais pamats ir tas, ka jau ar sākotnējo lēmumu, iegūstot šīs frekvenču lietošanas tiesības, pieteikuma iesniedzējai nebija noteikts ierobežojums šīs tiesības nodot tālāk. Šāds ierobežojums nebija noteikts nevienā normatīvajā aktā, nevienā iestādes lēmumā, līdz ar to, mūsaprāt, nav šaubu, ka pieteikuma iesniedzējai ir bijušas tiesības, kuras šobrīd ar apstrīdēto normu ir samazinātas vai īpašumtiesību apjoms ir samazinājies. Šobrīd to samazinājumu īsteno tikai apstrīdētā norma un neviens cits.

Otrais pamats, un tas tieši izriet no Satversmes 105. panta, ir tāds, ka tiesības uz īpašumu ietver personas tiesības brīvi rīkoties ar to, tajā skaitā to atsavināt, pārdot, atdāvināt un rīkoties, tā teikt, gūt augļus un gūt citu iespējamo labumu no šī īpašuma. Tāpat, neatkarīgi no iestāžu lēmumiem vai no likuma regulējuma, ja, kā šobrīd apstrīdētā norma, liedz personai brīvi rīkoties ar savu tiesību, ir konstatējams īpašumtiesību ierobežojums, kurš, protams, var tikt ierobežots Satversmes 105. panta noteiktajā kārtībā.

Trešais pamats izriet no konkrētās īpašumtiesības būtības. Mūsaprāt tiesībsargs ir ļoti precīzi savā viedoklī norādījis, ka uz frekvenču lietošanas tiesībām nevar

raudzīties kā uz tāda veida tiesībām, kas ir saistītas konkrēti ar to konkrēto personu, kam šīs tiesības ir piešķirtas. Tiesībsargs ļoti precīzi, un tas sakrīt arī ar Eiropas regulējumu, ļoti precīzi saka, ka, ja likumdevējs ir laidis šo tiesību objektu vispārējā privāttiesiskā apgrozībā, tādā gadījumā nav jautājums, ka tā ir īpašumtiesība, kuru atkal, protams, var ierobežot Satversmes 105. panta noteiktajā kārtībā.

Šī tiesībsarga tēze, kas ir arī mūsu pozīcija, sakrīt ar Eiropas Savienības regulējumu un tas ir ceturtais pamats, ka šī tiesība tālāk nodot izriet arī no Eiropas Savienības regulējuma, no Eiropas Savienības direktīvām un, ja var diskutēt par vecākiem periodiem, tad no perioda 2009. gads, nav šaubu, ka Eiropas Savienības likumdevējs ar direktīvu 2009/140 ir noteicis obligātu šādu lietošanas tiesību – tirdzniecību – Eiropas Savienības ietvarā. Tas ir obligāts noteikums, kas ir ieviests ar 2009/140 direktīvu, ka šādām lietošanas tiesībām ir jābūt vispārējā tirdzniecības apgrozījumā. Un tātad personas, kuras ir ieguvušas šādas tiesības, vienalga, vai ir ieguvušas 2021. gadā vai vēlāk, sākot no 2009. gada direktīvas ieviešanas visā Eiropas Savienības ietvarā, ir pienākums nodrošināt šādu tiesību tirdzniecību, atkal jau tikai noteiktos gadījumos to ierobežojot, ja ir pamats ierobežot.

Piektais pamats. Šis pamats izriet no personas tiesībām veikt komercdarbību. Tātad tas arī ir Satversmes 105. panta kodolā. Mūsaprāt, tātad, tiesību uz īpašumu tvērumā ietilpst brīva tiesība veikt īstenot komercdarbību, tajā skaitā uz atļaujas un licences pamata un mēs uzskatām, ka tajā ietilpst arī tiesība tālāk nodot frekvenci, jo ar apstrīdēto normu tiek liegts brīvi komersantam īstenot savu komercdarbību tā, kā tas ir iecerējis, piemēram, iznomāt frekvenču lietošanas tiesību, vai, piemēram, lemt par uzņēmuma reorganizāciju, vai kā citādi organizēt savu komercdarbību.

Šis pamats ļoti cieši sasaucas arī ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, jo Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. pantā, kurā ir ietverts darījuma darbības brīvības princips, tas ir arī Satversmes 105. pantā, kā mēs to lasām. Šajā pantā, tātad, ir ietvertas uzņēmumu, arī pieteikuma iesniedzējas tiesības brīvi rīkoties komercdarbības ietvarā, tajā skaitā izlemt, kādus līgumus slēgt, ar ko slēgt un uz kādiem nosacījumiem slēgt. Tas nozīmē, ka uzņēmumam ir tiesība arī lemt par reorganizāciju, par lietošanas tiesību, arī ekskluzīvo lietošanas tiesību tālāknodošanu un tamlīdzīgi. Un to liedzot, tas ir liegts ar apstrīdēto normu, ir ierobežotas Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības. Un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā ir arī atzīts... vienā lēmumā gan netieši, bet tomēr var skaidri ielasīt šo domu, ka arī ekskluzīvu tiesību tālāka nodošana ietilpst darījuma darbības brīvības principa ietvarā. Un ar apstrīdēto normu tā ir ierobežota.

Septītais pamats un pēdējais pamats, kas, teiksim, ir skatāms, mūsaprāt, arī atrauti no citiem vai var tikt skatīts atrauti no citiem, ir tas, ka, ja visiem citiem ir šāda tiesība, bet pieteikuma iesniedzējai nav, tad pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka arī uz Satversmes 91. panta pamata tai ir tiesība prasīt šo tiesību, kāda ir citiem, vismaz pieteikuma iesniedzējas konkurentiem. Līdz ar to patstāvīgs pamats izriet arī no

Satversmes 91. panta vienlīdzības principa.

Pabeidzot atbildi uz otro jautājumu, vai ir kāda nozīme tam, ka lēmumi ir terminēti. Mūsaprāt, tiesiskas nozīmes tam nav. Tātad, vērtējot īpašumtiesību apjomu, mūsaprāt, svarīgi ir tas, ka persona var paļauties, ka brīdī, kamēr šī tiesība uz konkrēto termiņu ir piešķirta, tā bauda 105. pantā noteiktās īpašumtiesību garantijas. Tātad, terminētajā periodā īpašumtiesību apjoms nav mazāks tikai tādēļ, ka šī tiesība ir piešķirta uz laiku.

Vēlāk, atbildot uz jautājumiem, varu arī detalizētāk šo pozīciju izvērst.

Atbildot uz trešo jautājumu. Trešais jautājums ir saistīts ar, iespējams, sešu mēnešu termiņa skaitīšanas iespējamiem jautājumiem. Tātad, kad pieteikuma iesniedzēja uzskata sākās strauja 5G tehnoloģiju attīstība Latvijā. Mēs jau sniedzām savu viedokli arī 21. septembra pagājušā gada viedoklī par lietas materiāliem, un tur mēs norādījām, ka mēs uzskatām, ka ātrākais iespējamākais brīdis, kad to varētu skaitīt, varētu būt 2022. gada rudens. Un šodien lietā ir pievienota arī valsts akciju sabiedrības „Elektroniskie sakari” sniegtā informācija, un no tās mēs redzam, ka 2022. gada jūlijā notika tāds notikums, ka strauji palielinājās valsts akciju sabiedrības „Elektroniskie sakari” izsniegtās radio atļaujas tieši strīdus radiofrekvenču spektra joslās. Tas ir pirmais tāds redzamais lēciens šo atļauju izsniegšanā. Tas varēja liecināt vai arī var liecināt, ka tad mobilo sakaru operatori sāka strauji attīstīt vai plānoja sākt strauji attīstīt 5G bāzes staciju būvniecību, līdz ar ko mēs uzskatām, ka tāds konservatīvākais vai ātrākais brīdis, kad teikt, ka sākās strauja attīstība tirgū, bija 2022. gada jūlijs. To pierāda šī te, es teikšu īsi, VASES – valsts akciju sabiedrības „Elektroniskie sakari” – sniegtie dokumenti.

Atbildot uz ceturto jautājumu – kāpēc par pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi nebūtu uzskatāms 2020. gada 31. augusts. Tas ir atkal... es lietošu īsi... tāds „Centuria” projekts vai „Centuria” pieteikums. Centīšos izskaidrot.

Un šeit atbilde būs nedaudz tāda garāka un detalizētāka, lai saprastu tā laika tos notikumus mobilo sakaru un vispār elektronisko sakaru tirgū.

Tātad, 2016. gada rudenī pēc izmaiņām nacionālajā radiofrekvenču plānā kļuva skaidrs, ka nākotnē šī josla primāri būs izmantojama mobilajām tehnoloģijām. Ņemot vērā šo apstākli, tātad, un ar to saistīto nepieciešamo investīciju apjomu, pieteikuma iesniedzēja uzsāka stratēģiskā investora meklēšanu un piesaisti. Tas noslēdzās ar to, ka 2017. gadā „UNISTARS” iegādājās „Bite Latvija” un kļuva par tās vienīgo īpašnieci. Šajā brīdī pieteikuma iesniedzēja apsvēra, kādu biznesa modeli turpmāk attīstīt un pieņēma lēmumu sniegt vairumtirdzniecības pakalpojumus citiem elektronisko sakaru komersantiem. Tika pieņemts lēmums, ka tas būs viens no tādiem pamata saimnieciskās darbības... pamata darbības veidiem turpmāk. Pēc būtības tie bija paredzēti dažādi pakalpojumi, kas sevī ietver arī strīdus frekvenču kopīgu izmantošanu, bet ne nodošanu, kopīgu izmantošanu ar citiem elektronisko sakaru komersantiem. Šāds apsvērums bija

balstīts tajā apstākļi, ko arī mēs redzam šobrīd tirgū, ka 5G tehnoloģiju attīstībai ir nepieciešami ļoti, nu, milzīgi miljonus, desmitos miljonus vērā ņemami investīciju izdevumi un tāpēc tirgū pastāvēja uzskats, ka visdrīzāk nākotnē ļoti bieži tiks realizēti dažādi, tajā skaitā frekvenču vai infrastruktūras kopīgas izmantošanas projekti, jo tās izmaksas gluži vienkārši ir tik lielas, ka citādāk, iespējams, tirgus dalībnieki nespēs strādāt.

Nu, lūk. Un šajā brīdī, tātad, tika izņemts, ka viens no iespējamajiem šādiem kopīgas sadarbības modeļiem, kādu varētu attīstīt arī „UNISTARS”, arī bija šis „Centuria” projekts tā saucamais, kura ietvaros bija paredzēts, ka tātad „Bite Latvija”, „Tele2” un „UNISTARS” izveidos kopuzņēmumu „Centuria” ar mērķi, citastarp, tātad attīstīt 5G tīklu un tehnoloģijas. Un attiecīgi tad, šo ieceru apdomājot un realizējot vai plānojot realizēt, 31. augustā 2020. gadā tika iesniegts pieprasījums pēc frekvenču lietošanas tiesību kopīgu izmantošanu. Tātad, ko mēs uzsveram, ka projekts pēc būtības bija frekvenču kopīgas izmantošanas projekts nevis frekvenču tālāknodošanas projekts. Tas redzams arī no Regulatora lēmuma, mēs esam arī savā viedoklī tos punktus dažus norādījuši, bet ir vēl daudzi – 7., 10.8., 27., 85. punkts un citi punkti, kur var redzēt, kur Regulators arī atreferējot šī projekta gaitu plānoto un tas, kā tas noritēs, norāda, ka tātad pēc būtības ir plānots kopīgi izmantot radiofrekvenču spektru.

Regulators pieņēma nelabvēlīgu lēmumu. Lēmums bija nelabvēlīgs tādā ziņā, ka tika liegts... tas tika saukts par frekvenču tālāku nodošanu, bet pēc būtības saturiski, tātad, izmantota kopīga frekvence, tajā skaitā strīdus frekvence, bet ne tikai. Bija liegts arī kopīgi izmantot tādu frekvenču joslu, kas nav par velti iegūta. Un, izvērtējot šo Regulatora lēmumu, tika pieņemts lēmums, ka šo projektu neturpināt. Taču šajā brīdī pieteikuma iesniedzējai nekādas, ne tehniskas, ne kādas cita veida problēmas neradās, apstrīdētā norma tajā brīdī nebija pieņemta, bet liegums tālāk nodot frekvences nekādus sarežģījumus pieteikuma iesniedzējai nerādīja, jo pieteikuma iesniedzējai bija dažādi plāni, kā šo kopīgas izmantošanas biznesa modeli attīstīt. Un attiecīgi tika izstrādāts gan juridiskais, gan tehniskais risinājums citam projektam un tas projekts bija nacionālās viesabonēšanas projekts. Tātad, cita veida tehnisks risinājums, pēc būtības arī frekvenču kopīgas izmantošanas projekts, kas saucās „nacionālā viesabonēšana”.

Un šodien tiesa ir pievienojusi lietas materiāliem divus dokumentus, kur var redzēt, kur ir starp pieteikuma iesniedzēju un Regulatoru sarakste par šo projektu. Un kāpēc mēs lūdzām to pievienot? Lai jūs varētu arī redzēt, kāpēc šis projekts apstājās vai netika realizēts. Un tas apstājās 2022. gada aptuveni jūlijā, kad pieteikuma iesniedzēja saprata, ka projektu nevar realizēt tehnisku iemeslu dēļ. Tehniski šķēršļi. Atkal nekāda saistība ar liegumu tālāk nodot, bet tehniski šķēršļi, kas liedza šo projektu realizēt, un šajā sarakstē, kas ir šodien pievienota, var redzēt tās atsevišķās nianšes.

Nu, lūk. Un tajā brīdī, kad pieteikuma iesniedzēja saprata 2022. gada jūlijā, ka šis nacionālās viesabonēšanas projekts arī nav realizējams tehnisku iemeslu dēļ, tas

sakrita ar brīdi, kad ļoti strauji sākās 5G tehnoloģijas attīstība, un pieteikuma iesniedzēja vairs nevarēja... nebija laiks... tā nevarēja vairs sākt attīstīt vai domāt vēl kādu trešo alternatīvu kopīgas izmantošanas projektam, jo „Tele2” un „LMT” jau sāka reklamēt, ka viņi piedāvā 5G pakalpojumus klientiem. Bija atļaujas jau izņemtas, kas nozīmē, ka strauji sāksies būvniecība 5G bāzes stacijām, un „Bite Latvija” gluži vienkārši būtu zaudējusi arī vietu tirgū mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanā.

Un tas bija tas brīdis, kad faktiski pirmo reizi pieteikuma iesniedzēja sajuta problēmu ar to, ka nav iespējams tālāk nodot frekvenču lietošanas tiesības, un pieņēma lēmumu vērsties Satversmes tiesā, kas sakrita ar laiku, kad pieņēma apstrīdēto normu, kurā šis liegums, lai gan sākotnēji piedaloties ekspertiem, nebija paredzēts, tika ietverts, mūsaprāt, neatbilstoši Satversmei un vienīgā iespēja tajā brīdī bija vērsties Satversmes tiesā.

Tā ir atbilde uz ceturto jautājumu.

Un pēdējais jautājums, piektais, par alternatīvo līdzekli. Vai maksājums valsts budžetā nevarētu būt alternatīvs līdzeklis?

Mūsaprāt, lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāizvērtē primāri Saeimas norādītie normas mērķi. Tātad, atbilstoši Saeimas pozīcijai, jo par alternatīvajiem līdzekļiem mēs varam runāt tikai leģitīmā mērķa kontekstā un tātad norādīto mērķu kontekstā. Saeima apgalvo, ka mērķis ir novērst nevienlīdzīgu attieksmi pret tiem, kas ir maksājuši, tas ir viens mērķis. Un otrs ir novērst nesamērīgu, negodprātīgu iedzīvošanos. Un abi šie mērķi Saeimas ieskatā nodrošinot godīgu konkurenci. Tā mēs saprotam pozīciju.

Attiecīgi, lai veiktu izvērtējumu par to, vai pastāv alternatīvi līdzekļi, vispirms ir jāpārbauda, vai šī problēma, kuru Saeima norāda, ko it kā cenšas risināt, vispār pastāv, vai tā nav hipotētiska un izdomāta problēma. Un mūsu gadījumā tas nozīmē, ka būtu jāpārbauda, vai, ja „UNISTARS”, piemēram, bez atlīdzības nodotu frekvenču lietošanas tiesības „Bite Latvija”, vai būtu konstatējama nevienlīdzīga attieksme pret tiem, kas ir maksājuši un vai būtu konstatējama nesamērīga un negodprātīga iedzīvošanās.

Šeit es gribu uzsvērt, ka, pirmkārt, šādu analīzi drīkst... es saku, ka drīkst un var veikt Regulators Latvijā, nevis likumdevējs kā politiska institūcija. Un, otrkārt, kas šeit arī ir svarīgi, Regulatora uzraudzības mehānisms, kas ir paredzēts likumā, ir vienīgais, kurš tiešām šo var izdarīt, nu, teiksim, atbilstoši tam, kā Elektronisko sakaru likums un kā direktīva to paredz. Un tikai šī mehānisma ietvarā arī var tiešām izvērtēt un objektīvi izdarīt secinājumus par to, vai kāds notikums tirgū ietekmē pozitīvi vai negatīvi konkurenci.

Bet tā ir tāda maza atkāpe... Tātad, ejot tālāk uz to, vai tiešām tie notikumi, kādus „UNISTARS” varētu īstenot, varētu ietekmēt nelabvēlīgu konkurenci tirgū, jāsecina, ka, ja likumdevējs šādu analīzi būtu veicis, piemēram, piesaistot Regulatoru un veicis tādu pilnīgu Regulatora funkciju un būtu to kvalitatīvi izdarījis, tad nešaubīgi

būtu konstatējams, ka nekādas negatīvas ietekmes uz konkurenci šāda situācija neradītu.

Pirmkārt, ir jāsaprot, ka, kā jau es teicu arī sākumā, gan „Tele2”, gan „LMT” jau paši izmanto par velti iegūtas frekvenču lietošanas tiesības, līdz ar to nekāda nevienlīdzīga attieksme pret tiem, kas maksājuši, nav, jo citi arī nav maksājuši. Otrkārt, otra lieta, kas tiktu konstatēts... ka „UNISTARS”, kurš frekvenču lietošanas tiesības sācis izmantot jau 2001. gadā un jau 23 gadus to aktīvi ir darījis, ieguldījumos infrastruktūrā un arī maksājumos valsts budžetā ir veicis daudz lielākus maksājumus un tie ir mērāmi desmitos miljonu, nekā, piemēram, komersants „Telia Latvija”, kas ir iegādājies, piemēram, 2010. gadā arī strīdus 5G joslā tiesības par 43 tūkstošiem eiro. Vai arī, piemēram, „LMT” 2017. gada „izsolē”... pēdējās izsolē ar vienu dalībnieku... par 500 tūkstošiem iegādājās 100 MHz, tas ir, „UNISTARS” ieguldījumi, kas ir veikti infrastruktūrā un maksājumos valsts budžetā, ir sen jau izlīdzinājuši šo nupat iespējamo nevienlīdzību, kas kādam varētu likties, ka pastāv. Šeit ir svarīgi saprast, ka vienas 5G bāzes stacijas izmaksas ir aptuveni 40 tūkstoši eiro. „UNISTARS” pusotra gada laikā ir uzbūvējis 300 šādas stacijas, tātad 12 miljoni. Lai tīkls strādātu pilnībā, ir jāuzbūvē vismaz tūkstotis. Tātad mēs runājam par 40 miljonu ieguldījumu ļoti, ļoti īsā laikā, un tiek apgalvots, ka, piemēram, „Telia Latvija”, kura samaksāja 43 tūkstošus par frekvenču lietošanas tiesībām, atrodas kaut kādā ziņā labvēlīgākā situācijā, un nedrīkst „UNISTARS” liegt atļaut nodot frekvenču lietošanas tiesības, lai neradītu negatīvas sekas attiecībā, piemēram, uz „Telia Latvija”.

Līdz ar to šie ir tikai daži apstākļi. Šo analīzi varētu turpināt.

Bet tas, ko mēs vēlamies arī uzsvērt, ka, pirmkārt, Regulatoram ir jāveic šāda analīze, to nosaka direktīva un likums. Otrkārt, ja šī analīze tiktu veikta, tad tie mērķi, kurus, kā apgalvo Saeima, tiek mēģināts risināt ar apstrīdēto normu, patiesībā nemaz nepastāv. Apstrīdētā norma dzīvē vienīgais, ko dara – liek šķēršļus „UNISTARS” īstenot savas īpašumtiesības nodot viena grupas uzņēmuma ietvaros frekvenču lietošanas tiesības „Bite”, tādējādi traucējot vai liedzot faktiski „Bitei” pilnvērtīgi konkurēt mobilo sakaru tirgū.

Paldies, godātā tiesa. Es esmu atbildējis arī uz piekto jautājumu.

Es vēlreiz gribu uzsvērt un norādīt, ka, ja normas mērķis ir, kā Saeima apgalvo, nodrošināt godīgu konkurenci, es vēlreiz uzsveru, ka mēs runājam par gadījumu, kad „UNISTARS” un „Bite” ir viens tirgus dalībnieks, nodošana viena tirgus dalībnieka ietvarā, kā to ir arī Konkurences padome skaidrojusi, ko pierāda arī koplietošanas lēmums, konkurenci negatīvi ietekmēt nevar, līdz ar ko mēs uzskatām, ka apstrīdētā norma Satversmei neatbilst.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Būs tiesnešu jautājumi. Un vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Paldies par sniegto viedokli.

Man būs vairāki jautājumi gan par jūsu pieteikumā norādīto, gan arī acīmredzot par faktiskajiem apstākļiem un arī papildu precizējums no tā, ko jūs šobrīd sniedzāt.

Pirmais jautājums saistībā ar pieteikumā norādīto. Pieteikumā ir norādīts, ka ir bijis laika periods, kad pieteikuma iesniedzējai... un es citēju... „nebija noteikts tiešs ierobežojums lietošanas tiesību tālāknodošanā”.

Sakiet, lūdzu, šajā laikā, kā jūs labi zināt, tātad, ir bijuši gan likumi, gan arī Regulatora dažādi noteikumi. Vai jūs varētu identificēt šo periodu? Tātad, no kura, jūsuprāt, nav bijis tiešs un kad parādījās tiešs? Lai precīzi zinātu šo periodu, jo ir vairāki normatīvie akti, un kā jūs to interpretētu?

M. Šķiņķis.

Tātad, pirmais likumā noteiktais aizliegums tālāk nodot, ietverts 2011. gadā. Ar 2011. gada grozījumiem Elektronisko sakaru likumā... iepriekšējā...

Ar administratīvajiem aktiem ir bijuši šādi ierobežojumi ātrāk. Un tātad pirmais, kurā ir ietverts liegums nodot tālāk frekvenci, ir 2005. gada 7. septembra lēmums. Tas ir lēmums, kur pirmo reizi ir pagarinātas frekvenču lietošanas tiesības.

G. Kusiņš.

Un tad es saprotu, ka tas laika perioda sākums, kā jūs teicāt, ir tad, kad ir izsniegta tās spektra lietošanas tiesības sākotnēji.

Labi. Paldies.

Nākamais jautājums. Tātad, jums ir „UNISTARS” gan licence, gan arī atļauja spektra izmantošanai.

Sakiet, lūdzu, tikai faktisko apstākļu noskaidrošanai... vai kopš šo abu dokumentu izsniegšanas „UNISTARS” ir bijis tāds laika periods un ja bijis, tad kad, kad neskatoties uz licenci tomēr jums nav bijušas spektra lietošanas tiesības?

M. Šķiņķis.

Spektra lietošanas tiesības... pieteikuma iesniedzēja strīda spektra lietošanas tiesības ir bijušas nepārtraukti no 2001. gada janvāra līdz šodienai. Nepārtraukti.

G. Kusiņš.

Un tad tas nozīmē, ka nav bijusi tāda situācija, ka valsts nebūtu piešķirusi lietošanas tiesības, lai jūs varētu izmantot licencē paredzēto? Tāds brīdis nav bijis?

M. Šķiņķis.

Tāds brīdis, kad šī frekvenču lietošanas tiesība nav bijusi, tāds brīdis nav bijis. Nē.

Ja drīkst precizēt. Licencēšanas kārtība arī ir vēsturisks periods. Šobrīd tāda licencēšanas kārtība nepastāv.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Vēl viens jautājums ir saistībā ar jūsu paskaidrojumos tiesai norādīto un iepriekš iesniegto. Par direktīvu 2018/1972. Un jūs norādāt, ka 5G tīkla attīstībai nākotnē ir īpaša vērība piegriezta un apstrīdētajā normā noteiktais aizliegums spektra joslu lietošanas tiesību tālāknodošanai neesot saskanīgs ar direktīvas 2018/1972 mērķiem. Tas ir jūsu viedoklis.

Ņemot vērā minēto, kāpēc jūs uzskatāt, ka direktīvas 2018/1972 51. panta 1. punkta otrajā teikumā joprojām ietvertais izņēmums, ka dalībvalstis var noteikt, ka tām paredzētais pienākums nodrošināt to, ka uzņēmumi var nodot vai iznomāt citiem uzņēmumiem individuālās spektra lietošanas tiesības, neattiecas uz gadījumiem, kad uzņēmumu individuālās tiesības lietot šo spektru sākotnēji piešķirtas par brīvu vai piešķirtas apraidei?

Vai tas vien jau nenorāda, ka šāda dalībvalstu likumdevēja rīcība ir izvērtēta un atzīta jau par saskanīgu ar direktīvas 2018/1972 mērķiem?

Garš jautājums, bet es ceru, ka jūs sapratāt.

M. Šķiņķis.

Jā, būs arī gara atbilde, jo jautājums ir garš un tur ir daudzi tādi elementi, lai precīzi atbildētu.

Jautājumu es sapratu.

Jautājumā ir daudz slāņu arī atbildē.

Bet pirmais. Lai, mūsaprāt, saprastu 2018/1972, tāpat, šī kodeksa 51. pantu, ir jāatgriežas tomēr līdz 2009. gada direktīvai. Un tā ir direktīva, uz kuru es atsaucos arī runā, 2009/140, un šajā direktīvā pirmo reizi tika konkrēti noteikts, ka Eiropas Savienībā tiek ieviesta frekvenču lietošanas tiesību tirdzniecība un obligāta turklāt. Ja aplūko šīs direktīvas preambulas 40. punktu, 69. un, piemēram, 39. punktu... kaut vai šos trīs punktus, mēs redzam, ka tur tāpat Eiropas Savienības likumdevējs izskaidro, ka dažādās valstīs ir dažādi noteikumi un kārtība, kas viss ir jānovienādo, jo ir jāpanāk tas,

ka frekvenču tirdzniecība Eiropas Savienības ietvaros notiek, tai ir jānotiek brīvi un tai nedrīkst likt šķēršļus, jo tas traucē konkurencei, tas traucē efektīvu spektra izmantošanu, un tas ir slikti un tas galu galā traucē sniegt to labāko un lētāko pakalpojumu gala patērētājam. Šajos – 40., 69. un 39. – preambulas punktos tas arī ir izklāstīts.

Nu, lūk. Un interesanti, ka šīs direktīvas 40. punkts arī tad paskaidro, ka tomēr... un te ir svarīgs šis punkts, ka tomēr, neskatoties uz to, ka tiek ieviesta tirdzniecība visaptveroša, ir nepieciešams, iespējams, pārejas periods vai pārejas noteikumi 2009. gadā, jo, ieviešot šādu vispārējo tirdzniecību, var pastāvēt tāda situācija, ka savā starpā var nākties konkurēt dažādiem komersantiem, kas ieguvuši tiesības dažādos mehānismos. Taču te ir pateikts, ka šādam periodam ir jābūt pārejas periodam, pārejas noteikumiem un tur ir vēl citi noteikumi, kādos gadījumos šādi ierobežojumi varētu tikt paredzēti, tātad, kā izņēmumi no vispārējās tirdzniecības. Un vienlaikus tur ir arī pateikts, ka šim ierobežojumam ir jābūt samērīgam, viņš nedrīkst būt nesamērīgs.

Un šīs preambulas 40. punkts palīdz arī saprast tā laika 2009. gada direktīvas 9.B pantu, kas ir tāds pārņemts vai līdzīgs kā šobrīd tas galvenās direktīvas 51. pants. Un tad apskatoties tos 2009. gada pieņemšanas apstākļus un tajā gaismā analizējot 2018. gada direktīvas 51. pantu, mēs saprotam, ka Eiropas Savienības likumdevējs saka, ka vispār ir jābūt noteikumam obligāti, ka tirdzniecība ir obligāti brīvi jānoorganizē, bet kādā pārejas periodā var būt kāds brīdis, kad ir, kā saka, tā iespējamā konkurences nevienlīdzība ir jānolīdzina. Un tad var paredzēt izņēmumus.

Līdz ar to tātad šis 51. pants tā arī jālasa. Ka gadījumā, ja godīgas konkurences nodrošināšanai ir nepieciešams paredzēt nacionālajā regulējumā izņēmumu no vispārējās tirdzniecības vai tālāk nodošanas, tad, ja tādu mērķi vajag sasniegt ar godīgu konkurenci, tad ir jāatrod samērīgs līdzeklis, lai šādu mērķi nodrošinātu pārejas periodā. Un tad mēs atgriezāties uz mūsu Latvijas situāciju un domājam, vai 2024. gadā jau kopš, teiksim, raugoties jau no 2009. gada, tātad, tās direktīvas, vai tiešām joprojām mēs dzīvojam pārejas periodā, kad ir nepieciešams, objektīvi ir nepieciešams, godīgas konkurences nodrošināšanai nepieciešams šāds ierobežojums, un vai tas ir samērīgs. Un tas, ko mēs ar pieteikumu, mūsaprāt, esam pamatojuši, ka šobrīd, ja ņemam konkrētu piemēru „UNISTARS” vēlmi savu īpašumu nodot „Bite Latvija”, skatāmies, vai tas tiešām ierobežo... vai šāds notikums ierobežotu konkurences tirgu un vai tas ir samērīgs.

Un tā arī ir jāinterpretē šīs direktīvas 51. panta noteikums, ka dalībvalstīm ir jāvērtē, vai ir nepieciešams vēl uzturēt pārejas periodu, liedzot tālāk nodošanu kādās konkrētās situācijās.

Tā ir tāda, teiksim, vispārējā... nu, teiksim, tāda konkrētāka atbilde.

Otrs – tīri no Eiropas Savienības tiesas judikatūras. Ja tiek pieņemts nacionālais regulējums, kas ir balstīts Eiropas Savienības direktīvā, tad ir jāievēro trīs noteikumi. Pirmais – jāievēro pašas direktīvas prasības, tātad direktīvas 51. pants ir jāinterpretē pašas direktīvas gaismā, un tātad tur direktīvā ir neskaitāmās vietās noteikts, ka direktīvas mērķis ir nodrošināt godīgu konkurenci. Tātad, mums ir jāraugās, vai 51. pants... šis ierobežojums Latvijas situācijā nodrošina godīgu konkurenci, vai, tieši otrādi, to traucē. Atbilde ir, ka traucē. Līdz ar to pati direktīva tad aizliedz šādu regulējumu paredzēt. Tas ir punkts viens.

Punkts divi, ko saka Eiropas Savienības Tiesa. Ja tiek ieviests nacionālais regulējums uz direktīvas pamata, tad viens no pārbaudes soļiem ir, vai nacionālais regulējums atbilst Pamattiesību hartai. Es pamatoju, ka mūsu nacionālais regulējums neatbilst Pamattiesību hartai, vismaz 16. pantam, līdz ar ko tāda interpretācija, kādu piedāvā Saeima, nav, mūsaprāt, pareiza.

Un trešais solis, ko saka Eiropas Savienības Tiesa arī attiecībā uz nacionālo regulējumu, kas ieviests uz direktīvas pamata, teiksim, izvērtēšanu... ir, vai nacionālais regulējums, kas pieņemts uz direktīvas pamata, nav pretrunā Eiropas Savienības principiem – Eiropas Savienības vispārējo tiesību principiem – samērīguma principam, diskriminācijas aizlieguma principam, kas arī šeit ir būtiski.

Tātad, ja mēs secinām, ka nacionālais regulējums, kas pieņemts uz direktīvas pamata, ir pretrunā ar samērīguma principu, piemēram, tad neizbēgami mēs nonākam pie secinājuma, ka tas neatbilst direktīvai vai, otrs variants ir, ka direktīvas 51. pants neatbilst Pamattiesību hartai vai samērīguma principa prasībām. Tādā gadījumā nacionālajai tiesai būtu jāvērtē Eiropas Savienības Tiesā un jāpaujā prejudiciāls jautājums, vai nacionālais regulējums atbilst... vai direktīva atbilst, piemēram, Pamattiesību hartai, bet tas būtu pārāk, teiksim, juridiski jau sarežģīti. Vienkārši ir jāpārbauda, vai nacionālais regulējums atbilst, piemēram, samērīguma principam. Ja atbilde ir, ka neatbilst, tātad tāda interpretācija, kādu piedāvā Saeima, ir nepamatota.

G. Kusiņš.

Jā, tāda garāka atbilde... Es vēlreiz pārjautāšu. Ja dalībvalstis var noteikt šādu nosacījumu, kas neattiecas uz gadījumiem, kad tiesības sākotnēji piešķirtas par brīvu vai piešķirtas apraidei. Vai pats jau šis direktīvā ietvertais, jūsuprāt, ir saistīts ar kādu konkrētu termiņu? Jo direktīvā šāds termiņš dalībvalstīm nav noteikts.

M. Šķiņķis.

Jā, tas vēlreiz mani atgriež pie tā, ka, tātad, interpretējot dalībvalsts rīcības brīvību, tā nav neierobežota. Robežas, kādas nosaka... dalībvalstīm rīcības brīvības robežas nenosaka vien 51. panta viena teikuma vārdiskais formulējums. Robežas nosaka citi direktīvas panti, preambulas noteikumi, Pamattiesību harta, Eiropas

Savienības vispārējo tiesību principi. Un, ja mēs skatāmies, kādēļ tas pants vispār ir ietverts, kāpēc vārdiski ir lietots šis vārds „par brīvu”, tad kādi vēl principi ir jāņem vērā, interpretējot un saprotot, kāda ir Saeimas rīcības brīvība, ieviešot šo 51. pantu, mēs saprotam, ka tas ir... valsts ir pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas.

Tāda ir mūsu pozīcija šajā jautājumā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Vēl vairāki jautājumi tad man būs no jūsu sniegtā viedokļa šodien.

Pirmais. Sakiet, lūdzu... jūs norādījāt arī, ka ar sākotnējo lēmumu nebija ierobežotas īpašumtiesības. Tie sākotnējie lēmumi... nu, mēs saprotam, par kuriem iet runa.

Sakiet, lūdzu, tad jautājums... kad tad tas īpašumtiesību apjoms tika ierobežots un ar kuru aktu? Ja ar sākotnējo nebija, tad ar kuru aktu bija un kad? Jūs jau norādījāt, ka 2011. gada likums... bet tad pirms 2011. gada likuma bija arī citi lēmumi, kas balstījās uz Regulatora noteikumiem 1.5., Regulatora noteikumi 192 un noteikumiem 168.

M. Šķiņķis.

Jā, faktiski liegums tālāk nodot un var teikt, ka tur īpašumtiesību ierobežojums bija pirms tam noteikts ar 2005. gada pagarināšanas lēmumu, kad tika liegts tālāk nodot... tika ietverts aizliegums tālāk nodot. Tikai šis aizliegums nekā neskāra vai negatīvi neietekmēja pieteikuma iesniedzēju, jo tā nevēlējās tiesību izmantot.

G. Kusiņš.

Jā, labi.

Un šodien jūs norādījāt, ka jūs saskatāt arī Satversmes 91. panta pārkāpumu. Sakiet, lūdzu... un tad no kura brīža tad, jūsuprāt, sākās nevienlīdzīgā attieksme? Arī no tā paša brīža, ko jūs tagad sakāt par 106. pantu vai no kāda cita brīža un datuma?

M. Šķiņķis.

Pieteikuma iesniedzēja par to sāka domāt tajā brīdī, kad apstrīdētā norma radīja aizskārumu. No tā brīža pieteikuma iesniedzēja sāka analizēt šī lieguma arī satversmību un teiksim, domāt par to kā tiesību ierobežojumu.

Tātad, atbildot uz jūsu jautājumu par Satversmes 91. pantu, tātad mēs skatāmies uz to tā, ka no 2022. gada jūlija tā ir pirmā reize, kad pieteikuma iesniedzējai patiesībā vajadzēja un tā vēlējās nodot frekvenču lietošanas tiesības, no tā brīža mēs nešaubīgi uzskatām, ka tāda neatbilstība pastāv 91. pantā.

G. Kusiņš.

Tātad, jūsuprāt, tas nav ātrāk. Tikai no 2022. gada?

M. Šķiņķis.

Nē, nu ir skaidrs, ka nevienlīdzīgā attieksme pastāvēja jau ātrāk, bet tā neradīja negatīvas sekas pieteikuma iesniedzējai. Noteikti, ka pastāvēja jau ātrāk. Daudzus gadus iepriekš jau.

G. Kusiņš.

Un tad vēl divi jautājumi. Jūs, izklāstot faktiskos apstākļus, pieminējāt citu operatoru tiesisko situāciju... šobrīd es nevaru pārbaudīt, bet es tikai atsaukšos uz jūsu norādīto, ka „Tele2” ieguva 50 MHz joslu pie līdzīgiem apstākļiem.

Sakiet, lūdzu, vai jūs uzskatāt, ka tā ir tā kļūda piemērošanā, ka šādi tika veikta caur reorganizāciju un viņiem tika atļauta? Vai arī jūs nevēlējāties izmantot šādu metodi, vai kā?

M. Šķiņķis.

Tāds ļoti precīzs jautājums. Un mēs ļoti arī Regulatora viedokli vēlētos dzirdēt tiesas sēdē.

Tātad, līdz jaunā likuma pieņemšanai Regulatora prakse bija tāda, ka reorganizācijas ceļā tālāka nodošana tika akceptēta. To parāda 2012. gada lēmums arī attiecībā uz „Tele2”. Pieņemot jauno likumu, Regulators uzskata, ka šobrīd reorganizācijas ceļā tālāknodošana ir aizliegta. Tā esot tālāka nodošana, ko likums aizliedzot.

Bet, ja drīkst papildināt, tad neskatoties uz to, tikko arī lietā mēs esam iesnieguši pierādījumus, ka 2023. gadā tika atļauts „TET” iegūt arī bez maksas iegūtas frekvenču lietošanas tiesības no „Telia Latvija”. Tur Regulators konstatēja netipisku situāciju, ko likumdevējs nav apsvēris un piemēroja regulējumu pretēji absolūtā aizlieguma normai, kāda ir apstrīdētā norma. 2023. gadā.

G. Kusiņš.

Labi.

Tātad, tas, jūsuprāt, tā kā būtu kļūdaina piemērošana vai viņi vienkārši konstatēja netipisku gadījumu un tāpēc atkāpjas no...?

M. Šķiņķis.

Es domāju, ka tas gadījums ļoti uzskatāmi parāda, ka šis apstrīdētajā normā ietvertais absolūtais aizliegums ir nesamērīgs, tāpēc ka ir vairākas situācijas, kurās, iespējams, Regulatora vērtēšanas ceļā var izdarīt secinājumu, ka tālāknodošana būtu

jāaizliedz, un ir gadījumi, kad ir jāatļauj. Un tāpēc, ka apstrīdētā norma, mūsaprāt, ir bijusi pavisam atklāti radīta tikai, lai liktu šķēršļus „Bite Latvija” konkurēt ar „LMT” un „Tele2”, tad acīmredzot nav padomāts par gadījumiem citiem, kas ir ārpus šī viena tirgus... Un tad, kad radās situācija, kad „TET” vajadzēja iegūt „Telia Latvija” radiofrekvenču lietošanas tiesības, tika konstatēts, ka pastāv absolūta aizlieguma norma, apstrīdētā norma, bet vienlaikus visi droši vien saprata, Regulators saprata, ka liegt būtu netaisnīgi un nesamērīgi, un tika secināts, ka ir netipisks gadījums un tādēļ ir jāatļauj.

G. Kusiņš.

Labi. Un saki, lūdzu, vai tad šis neliecina, ka ir iespējama tiesību normu tāda piemērošana, kas ļauj sasniegt tos mērķus? Šinī gadījumā tā rīcība jau liecina, ka šo imperatīvo normu var piemērot arī šādi.

M. Šķiņķis.

Nu, tā tas diemžēl nav. Runājot par netipiskiem gadījumiem, ir ļoti skaidra tiesu prakse, arī Administratīvo lietu departamenta Senāta tiesu prakse... tā tad mēs tur varam runāt par gadījumiem, ka likumdevējs kādu situāciju nav paredzējis, un tas var veidot tikai netipisku izņēmuma situāciju, ka, pieņemot likumu, likumdevējs nav to apsvēris. Te nevarētu būt šaubu, ka likumdevējs nav apsvēris, jo viņš, pieņemot normu, noteikti zināja, ka „UNISTARS” varētu vēlēties nodot frekvenču lietošanas tiesības „Bite Latvija” un arī kāda ir Regulatora pozīcija, ka likumdevējs ir apvēris šādu situāciju. Līdz ar to tā nav netipiska. Un mēs nevaram... Regulatora pozīcija ir tāda, ka mēs nevaram vērtēt samērīgumu vai kādus citus apsvērumus pie absolūtas aizlieguma normas, kur likumdevējs ir tieši paredzējis. Tāpēc tas nav netipisks gadījums.

G. Kusiņš.

Jā, laikiem tas būs jautājums Regulatoram.

Labi. Tad pēdējais jautājums. Jūs pieminējāt to argumentu, ka, iegūstot 2007. gadā, „LMT” ir samaksājis pusmiljonu par 100 MHz, bet jūs kā argumentu tam teicāt, ka arī „UNISTARS” ir veicis iemaksas budžetā.

Saki, lūdzu, vai tad iemaksas budžetā, kas veiktas, piemēram, nodokļu vai citu maksājumu veidā, uzreiz ir tā pārnesamas vai ņemamas vērā, vai spektrs ir piešķirams par brīvu vai par maksu? Kā jūs redzat to ieskaitīšanas iespējamību? Jo arī „LMT” ir veikusi iemaksas budžetā, neskatoties uz šo pusmiljonu samaksāto par konkrēto spektra lietošanas tiesību iegūšanu?

M. Šķiņķis.

Tā atslēga tajā atbildē, manuprāt, ir tāda, kāds mērķis ir pārbaudīt, kurš ir samaksājais par spektra lietošanas tiesībām vai kurš nav un vai mērķis ir vienkārši salīdzināt, cik kurš ir samaksājais par spektra lietošanas tiesībām, vai mērķis ir saprast, vai pastāv godīga konkurence, vai vienam, teiksim, netiek dotas kaut kādas nesamērīgas priekšrocības pretstatā citam tirgus dalībniekam? Un ko mēs sakām? Ka nav svarīgi, vai ir samaksāts, piemēram, 40 tūkstoši par spektra lietošanas tiesībām, bet, ja tajā pašā laikā, piemēram, „UNISTARS” ar frekvenču lietošanas noteikumiem ir uzlikti tādi pienākumi, kā rezultātā ir jāiztērē vēl vairāk līdzekļu, tad, mūsaprāt, ir skaidrs, ka, tātad, šī nevienlīdzība it kā iespējamā izlīdzinās. Varbūt pat „UNISTARS” ir pat vēl vairāk jātērē līdzekļi, lai organizētu savu saimniecisko darbību pretstatā tiem, kas ir samaksājuši par frekvenču lietošanas tiesībām kādreiz.

G. Kusiņš.

Un vēl viens jautājums attiecībā uz 91. panta tvērumu. Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, tad mēs varam uzskatīt, ka vienādos un salīdzināmos apstākļos ir tādi komersanti, kas ir ieguvuši par maksu, un tādi komersanti, kas ir ieguvuši par brīvu pieprasījuma kārtībā? Vai mēs varam salīdzināt vispār šos divus komersantus, ja mēs raugāmies uz 91. panta situāciju?

M. Šķiņķis.

Manuprāt, viennozīmīgi. Arī Satversmes tiesa ir teikusi „TAVEX” un Latvijas Bankas lietā, ka konkurenti ir salīdzināmas grupas 91. panta izpratnē. Tad elektronisko sakaru komersanti, kuri ir ieguvuši frekvenču lietošanas tiesības, konkurē elektronisko sakaru tirgū, un viņi ir salīdzināmas grupas. Tas ir pirmkārt.

Otrkārt. Ja kāds teiktu, ka šīs grupas nav salīdzināmas, tad nav salīdzināma tā grupa, kas ir maksājusi, ar citu grupu, kas nav maksājusi. Pirmkārt, tad tur neviens tad nav salīdzināms, jo katram tā situācija ir pilnīgi atšķirīga. Kāds ir daļēji maksājais, „LMT” un „Tele2” daļu ir ieguvuši par maksu un daļu par velti, „Bite Latvija” tikai par maksu. „UNISTARS” ir cits gadījums, kuru vispār nevar salīdzināt, un tad tādā gadījumā man ir jānonāk pie secinājuma, ka vispār apstrīdētajai normai nav nekāds mērķis, jo tad kāpēc vispār ir jāregulē un jāparedz kāds ierobežojums pieteikuma iesniedzējai, ja neviens nav salīdzināms, un tas, ko dara pieteikuma iesniedzēja, nekādi neietekmē konkurenci vai tirgu. Tad liekas, ka vispār tā Saeimas pozīcija ir tāda pavisam nelōģiska.

G. Kusiņš.

Nu, jā. Bet ja jūs salīdzināt šos divus komersantus, tad kā jūs komentētu to, ka direktīvas 51. panta 1. punkta otrais teikums nošķir tomēr šīs divas grupas un saka, ka

valsts var noteikt šai vienai grupai kaut kādu savādāku regulējumu, jo direktīva jau pati uzreiz nenošķir, jūsuprāt, šīs divas grupas?

M. Šķiņķis.

Es domāju, ka tas vārds gramatiskais „par brīvu” ir tomēr lasāms tās direktīvas mērķa un citu... kā es jau garajā atbildē uz vienu no jautājumiem izklāstīju, tā tad, ietvarā. Un tas vārds „par brīvu” gluži vienkārši pasaka, ka acīmredzot Eiropas Savienības likumdevējam varētu šķist, ka tas varētu būt, iespējams, viens no kritērijiem, kas ir jāizvērtē nacionālajam likumdevējam, vai gadījumā, ja kāds ir ieguvis par brīvu, vai tas nevarētu būt iemesls, lai liegtu... tā tad, lai paredzētu ierobežojumu. Nacionālajam likumdevējam ir jāizvērtē, vai Latvijā tiešām pastāv tādi apstākļi, ka kādam, kurš ir ieguvis šīs tiesības par brīvu pirms 23 gadiem, ir nepieciešams īpašumtiesību ierobežojums? Un mēs sakām, ka nav. Latvijā nav argumentu, kāpēc tādām būtu jāpastāv.

G. Kusiņš.

Jā. Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Paldies.

Tā tad, mēs runājam par šo te 2018. gada direktīvas 51. pantu. Jūs sakāt, ka dalībvalstis var noteikt. Saeima te saka, ka te ir interpretējams tikai vienā veidā – ir šīs tiesības noteikt, un likumdevējs to ir izmantojis.

Savukārt jūs sakāt, ka šī norma noteikti ir interpretējama, ņemot vērā šos te mērķus un principus.

Mans jautājums – ja ir šāds strīds, vai varbūt tad Satversmes tiesai ir jāvēršas Eiropas Savienības tiesā, lai noskaidrotu, kāda tad ir tā interpretācija? Vai, jūsuprāt, tā interpretācija ir gana skaidra un tikai tā, kā jūs sakāt? Paldies.

M. Šķiņķis.

Paldies. Tā interpretācija, manuprāt, ir tik skaidra, ka vērtējamās Eiropas Savienības Tiesā nav nepieciešama. Un mēs pat varam jau no Eiropas Savienības tiesību skatpunkta... nu, tas ir absolūts Eiropas Savienības tiesību pamats, ka tā tad mēs neskatāmies tikai uz vienas tiesību normas gramatisko formulējumu un mēs... kā es to uzskatu un kā mēs to uzskatām... mēs skatāmies, kā nacionālajam likumdevējam ir jārikojas gadījumā, kad tas ievieš Eiropas Savienības direktīvu. Un ir vismaz trīs soļi,

ko es jau saucu un neatkārtošu. Pati direktīva, Pamattiesību harta un Eiropas Savienības vispārējo tiesību principi. Tātad tas, ko var pārbaudīt arī šajā lietā, nevēršoties Eiropas Savienības tiesā, vai Saeima, pieņemot apstrīdēto normu, ir izvērtējusi, vai regulējums atbilst hartai, vispārējiem tiesību principiem, direktīvai. Tas ir pirmais. Un mēs jau tur... kā Tieslietu ministrija uzskata... mēs jau tur apstājamies, jo Tieslietu ministrija saka, ka tāds izvērtējums vispār nav veikts, kam es absolūti piekrītu. Bet mēs varam arī iet prom no Eiropas Savienības tiesībām un jautājumu risināt vienkārši Satversmes ietvarā. Tātad, pat tad, ja, pieņemsim, ka ir tāds, kāds tas nav... bet ir tāda pieeja, ka Eiropas Savienības likumdevējs, ja kaut ko atļauj, tad dalībvalsts var darīt, ko vien vēlas no Eiropas Savienības tiesību skatpunkta, pieņemsim, pat ja tā būtu... tad mēs tālāk skatāmies, ko mums saka Satversme, un Satversme neļauj likumdevējam patvaļīgi rīkoties tajos gadījumos, kad Eiropas Savienības likumdevējs ir atstājis rīcības brīvību. Tad tālāk mums robežas nosaka Satversmes – mūsu gadījumā – 105. un 91. pants un mēs vienkārši skatāmies, vai regulējums atbilst Satversmes 105. un 91. pantam. Un Eiropas Savienības tiesības pat neanalizējam. Un arī tur... nu, kaut vai patvaļas aizlieguma principam... un ejot caur nacionālo šo normas konstitucionalitātes pārbaudes testu, mēs redzam, ka tā neatbilst Satversmei. Un vēršanās Eiropas Savienības tiesā ir vienkārši milzīgs laika patēriņš, bez kura var ļoti vienkārši iztikt tāpēc, ka nav neskaidru jautājumu, lai atbildētu uz jautājumu, vai norma atbilst Satversmei. Ja mēs sākam ar Satversmes 91. pantu, izdarām vērtējumu par atbilstību Satversmes 91. pantam. Mēs paši, veicot iekšēju pārbaudi, mēs pat netiekam ne līdz direktīvai, ne līdz Satversmes 105. pantam, ne līdz jautājumiem, vai īpašumtiesību kodolā vai apjomā ietilpst kāda tiesība vai nē. Mēs jau pie neatbilstības 91. pantam konstatējam, ka norma neatbilst Satversmei.

J. Briede.

Nu, jā... Bet redziet, mēs tomēr gribam vai negribam, mēs piemērojam tomēr arī Eiropas Savienības tiesības, jo mēs arī esam Eiropas Savienības tiesību piemērotāji. Un tad, ja jūs sakāt... nu, te ir ļoti, ļoti skaidrs... bet vai arī citas valstis tāpat pateiktu? Un te ir ļoti, ļoti skaidrs. Jo kāpēc ir vēršanās Eiropas Savienības tiesā? Tāpēc, lai visas valstis vienādi interpretētu tās tiesību normas un savukārt Saeima saka, ka arī te ir ļoti, ļoti skaidrs, bet nu pretēji nekā jūs domājat. Nu, mēs gan vēl dzirdēsim Saeimu...

M. Šķiņķis.

Jā... Ja drīkst papildināt. Atslēga ir tajā, ka tātad, pārbaudot tiesību normas atbilstību Satversmei Satversmes tiesā, arī mēs tā skatāmies... tātad, pirmajā solī – vai ierobežojums ir noteikts ar likumu – tiek pārbaudīts, vai nacionālais likumdevējs ir veicis izvērtējumu attiecībā uz atbilstību Eiropas Savienības tiesībām. Mēs pilnībā piekrītam Tieslietu ministrijas pozīcijai, ka tāds izvērtējums nav veikts. Līdz ar ko mēs

netiekam... arī metodoloģiski šajā vietā mēs netiekam pāri pie tās diskusijas, kuram tad ir taisnība attiecībā uz to, cik skaidra ir tā norma, jo tas izvērtējums nav vispār veikts. Tāpēc arī tur mums nevajag iet uz Eiropas Savienības tiesu.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Sveicināti! Paldies jau par ļoti izvērstajām atbildēm. Man būtu divi precizējoši jautājumi.

Jūs jau savā uzrunā minējāt, atbildot uz tiesas otro jautājumu, proti, ka tiesība, kas piešķirta, nav aprobežota ar termiņu jeb ierobežota ar termiņu, kaut arī paši lēmumi, ar kuriem ir pagarinātas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, ir terminēti. Jūs minējāt, ka varētu vairāk izskaidrot. Lūdzu, gribētu dzirdēt jūsu pozīciju.

M. Šķiņķis.

Jā. Lai gan visi lēmumi ir terminēti, patiesībā gan dažādos regulējumos, kas bija spēkā no 2000. gada līdz mūsdienām, gan pašos lēmumos ir vienmēr ticis norādīts, ka personai, kurai ir lietošanas tiesības, ir paļāvība uz to, ka tās tiks pagarinātas, ja... un tad ir nosacījumi... un nosacījumi parasti visos gadījumos ir bijuši, ja ir ievēroti normatīvo aktu prasību noteikumi un atļaujā ietvertie noteikumi. Mēs varam iet cauri visiem lēmumiem, bet to var pārbaudīt arī tiesa. Tātad, 2005. gada pagarināšanas lēmumā ir konkrēti tas ierakstīts, ka komisija pagarina, ja nav konstatējami lēmuma un normatīvo aktu pārkāpumi, tāpat ir pēc tam arī 2010. gada lēmumā. Un ja mēs tagad skatāmies 2018. gada lēmumu, kas ir pats pēdējais pagarināšanas lēmums, tad jūs redzēsiet, ka tur arī ir tieši tāds pats formulējums, ka persona, tātad, saglabā tiesības... paturpina tiesības saglabāt šīs lietošanas tiesības, ja nav normatīvo aktu vai paša piešķiruma pārkāpumi konstatējumi.

I. Kucina.

Paldies.

Un tad man ir otrs jautājums. Attiecībā uz 2020. gada 31. augusta situāciju, ko jūs arī izskaidrojāt un vairākkārt uzsvērāt, ka kopīga izmantošana nav tas pats, kas tālāknodešana. Un attiecībā uz tālāknodešanu ir definīcija, ka tajā nodešanā ietilpst gan pārdošana, gan nomāšana.

Tad kā jūs īsti nošķirat šo te kopīgo izmantošanu no tālāknodešanas?

M. Šķiņķis.

Jā, šobrīd likumā arī, šķiet, no esošā likuma formulējuma tas ir diezgan skaidri... viens no tiem svarīgajiem elementiem ir tas, vai persona, kurai ir piešķirtas frekvenču lietošanas tiesības, turpina pati šo frekvenci izmantot. Tas arī nodala... Tātad, ja „UNISTARS”... kā šobrīd ir atļauts „UNISTARS” un „Bite Latvija” kopīgi izmanto frekvenču lietošanas tiesības un tā ir kopīga izmantošana, nevis nodošana, tāpēc, ka gan „UNISTARS” turpina izmantot frekvenču lietošanas tiesību izmantot frekvenci, gan „Bite Latvija”, abi. Tātad kritērijs ir, vai persona, kurai ir šī tiesība, turpina pati izmantot.

Un „Centuria” projekts, par ko jūs uzdevāt jautājumu, arī tāds bija. Tātad, „UNISTARS” turpinātu izmantot frekvenču lietošanas tiesības, „Bite Latvija” turpinātu savas tiesības izmantot, „Tele2” turpinātu izmantot savas tiesības, vienkārši viņas visas būtu akumulētas vienā uzņēmumā, lai varētu kopīgi izmantot arī cita frekvenču lietošanas tiesības. Tātad kopīga izmantošana... ka visi turpina izmantot savas, bet izmanto arī citas tiesības.

I. Kucina.

Tātad, katrs izmanto savas tiesības. Man jautājums arī vairāk saistīts ar „Tele2”, kāda bija viņu situācija kopīgā šajā projektā. Katrs turpina izmantot... un turpina... Paldies.

M. Šķiņķis.

Jā, kopīga izmantošana... un katrs turpina izmantot arī savas tiesības un vienlaikus ļauj citam izmantot.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, labdien! Man tieši tas pats jautājums bija. Un pēdējā teikumā jūs teicāt, atbildot uz Kucinas kundzes jautājumu... tātad tajā „Centuria” projektā doma bija, ka katrs izmanto savas tiesības un arī viens otra tiesības. Vai es pareizi saprotu? Jo jūs tagad pēdējā teikumā tā kā to ieteicāt... Varat tad šo precizēt?

M. Šķiņķis,

Jā, kopīga izmantošana nozīmē to, ka, tātad, tev nav obligāti jāizmanto tādas tiesības, ko tev nevajag. Nu, piemēram, ja „UNISTARS” nevajag kādas frekvenču lietošanas tiesības, kas ir „Bite Latvija”, tas tā kā nenozīmē, ka obligāti tas ir jādara, lai tā būtu kopīga izmantošana. No pieteikuma iesniedzējas skatpunkta vai no

„UNISTARS” skatpunkta svarīgi... kopīga izmantošana ir tad, ja „UNISTARS” pats turpina izmantot savas frekvenču lietošanas tiesības un vienlaikus ļauj izmantot vēl kādam.

A. Rodiņa.

Jā. Bet tad sanāk tā, ka tā daļa, ko izmantos citi, jau ir tā frekvenču tiesību lietošanas nodošana, ko „UNISTARS” tajā laikā, kad veidoja „Centuria” projektu, kas dotu tiesības tiem diviem citiem izmantot tās savas frekvences, tātad viņa nodotu tās tiesības...

M. Šķiņķis.

Tā ir cita lieta. Tā ir kopīga izmantošana. Tas ir atsevišķs tiesību institūts, kas ir ar jauno direktīvu arī Latvijas likumā ieviests. Tā nav tālāknodošana tādā... sadzīviski to tā var saukt, vai, teiksim, formulēt līdz jaunās direktīvas izstrādei, tā to varētu kāds teikt, bet šobrīd tātad ir nodalīta nodošana un kopīga izmantošana. Tie ir divi atšķirīgi tiesību institūti un jaunā direktīva paredz tātad šos abus. Un „Centuria” projekts tika virzīts zinot, tātad, ka jaunā direktīva ir jāievieš, kuras termiņš tika ļoti nopietni nokavēts brīdī, kad vēl „Centuria” projekts tika vērtēts un, tātad, tika prasīta nevis nodošana, kas ir apstrīdētā norma, bet kopīga izmantošana, kas ir cits tiesību institūts, kas ir direktīvā. Un tika arī norādīts Regulatoram „Centuria” projekta ietvaros, ka mēs lūdzam tieši piemērot direktīvas regulējumu, kuras ieviešanas termiņš ir notecējis, attiecībā uz kopīgas izmantošanas institūta piemērošanu.

A. Rodiņa.

Skaidrs. Bet jā... vai šādā gadījumā tomēr... ja mēs zinām, ka aizskārums vienmēr ir ar negatīvu ietekmi, jo, ja norma rada pozitīvas sekas, tad neviens nekad te nevēršas Satversmes tiesā vai neaizstāv savas tiesības... Tad šajā gadījumā, ja tajā laikā, kad tapa šis „Centuria” projekts, tātad „UNISTARS” vēlējās radīt iespēju gūt no savām tiesībām labumu arī citām personām, kā jūs teicāt, tātad, nu, nodot šo frekvenču izmantošanu arī citām personām, bet saskārās ar šķēršļiem. Vai tiešām jau tajā laikā „UNISTARS” netika radīts īpašumtiesību ierobežojums, jo šie negatīvie šķēršļi jau bija?

M. Šķiņķis.

Negatīvie šķēršļi, kā es jau teicu, bija no 2005. gada lēmuma. Tātad, tādā ziņā, ka liegums kaut ko darīt tālāk, bija jau senāk. Bet „Centuria” lēmums neradīja nekādas negatīvas sekas vai nekādu problēmu „UNISTARS” tāpēc, ka, kā jau es arī skaidroju atbildē šodien, bija vairāki varianti, kā šo biznesa modeli virzīt „UNISTARS” gadījumā, un tika paralēli virzītas dažādas idejas un „Centuria” bija tikai viens no. Un

pēc tam pēc „Centuria” bija nacionālās viesabonēšanas projekts, kas bija tas, uz ko patiesībā „UNISTARS” vēlējās likt visu uzsvāru, kas neizdevās tehnisku iemeslu dēļ. Tāpēc tajā brīdī, kad „Centuria” projekts nerealizējās, pieteikuma iesniedzējai regulējums, kas liedz nodot, nekādas negatīvas sekas neradīja. Un arī „Centuria” lietā liegums nodot faktiski, nu, mēs uzskatām, ka nav piemērots. Ir pieminēta šī norma, kas liedz nodot frekvenču lietošanas tiesības, bet „Centuria” projekta ietvaros „UNISTARS” lūdza piemērot direktīvu tieši. Tas faktiski bija nevis lūgums apiet tālāk nodošanas aizliegumu, nē, tā norma vispār neinteresēja pieteikuma iesniedzēju. Bija lūgums piemērot tieši direktīvā ietvertu institūtu, ko Latvija nebija ieviesusi laicīgi, kopīgu izmantošanu. Tika meklēti dažādi kopīgas izmantošanas... jo doma bija tāda, ka „UNISTARS” oriģināli nevēlējās patstāvīgi konkurēt mobilo sakaru tirgū, tieši ideja bija „UNISTARS”, ka būs... ko arī mēs redzam šobrīd visā pasaulē... mēs redzam, ka 5G infrastruktūras būvniecība ir ļoti, ļoti dārga. Tāpēc bija izlemts, ka daudziem, arī konkurentiem – „Tele2” vai kādiem citiem – būs vajadzība pēc tā resursa, ko var uzbūvēt „UNISTARS” un ka tas biznesa modelis būs kopīgas izmantošanas modelis. Un tāpēc arī, protams, mēs redzējām, ka direktīva šādu institūtu paredz un kad radās tāda iespēja, ka likumdevējs kavēja direktīvas ieviešanas termiņu, lūdza Regulatoram tieši piemērot šo institūtu.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Jā, man saistībā divi jautājumi.

Viens par... Kas ir jūsu īpašums... īpašumtiesiskā manta izpratnē šajā lietā? Tātad licence, licences lietošanas tiesību apjoms, visticamāk?

M. Šķiņķis.

Nē. Nu, tad ja jāatbild... tad var teikt, ka īpašumtiesībai ir divējāda daba. Faktiski mūsu īpašumtiesība ir frekvenču lietošanas tiesība, kas ir nepieciešama, lai īstenotu un sniegtu elektronisko sakaru pakalpojumus. Tur tajā jūsu jautājumā var piekrist.

Un otra šīs īpašumtiesības daba ir tiesība ar to arī kā patstāvīgs aktīvs vai tirdzniecības objekts, ar ko var rīkoties brīvi, kā pieteikuma iesniedzēja uzskata par pareizu.

J. Neimanis.

Jā. Tātad, jūs saņēmt šo tiesību apjomu bez atļaujas tālāk to nodot citiem, pārdot... kā Eiropas Savienības tiesību aktos ir rakstīts, iespēja iedzīvoties... Un tad

faktiski pastāv divu veidu šīs te licences jeb tiesību apjoms. Viens ir ar iespēju iedzīvoties un gūt peļņu un otrs ir bez. Vai šajā gadījumā jūs neprasāt faktiski cita īpašumu?

M. Šķiņķis.

Tā mūsu pozīcija ir tāda, ka tā nav. Pirmkārt, mēs sākumā neesam ieguvuši... mēs esam ieguvuši tiesību ar tiesību to nodot tālāk. Tātad jau sākotnēji tika iegūta tiesība ar tiesību to nodot tālāk. Tā mēs uzskatām tāpēc, ka nevienā normatīvajā aktā, kā jau es teicu, un arī nevienā citā lēmumā nav tāds ierobežojums paredzēts un šī tiesības būtība, par ko runā arī tiesībsargs, ir tāda, ka to var arī nodot tālāk. Mēs nevaram uz to skatīties kā uz tādu personai individuāli piešķirtu tiesību, kuru piešķirot, to nevar nodot tālāk. Tā ir tiesība, kas ir tālāk nododama un ko apstiprina arī 2009. gada direktīva, ka Eiropas Savienības likumdevējs arī to tā saka, ka tā tam ir jābūt. Frekvenču lietošanas tiesība ir specifiska tiesība ar to, ka tās būtība ir, ka tā var tikt arī nodota tālāk.

Un otrs. Ja es vēl varētu papildināt... Arī licences bija nododamas un vienmēr ir bijušas nododamas tālāk. 2003. gada licencē tas ir tieši ierakstīts ar Regulatora atļauju, ka licence ir nododama. 2000. gada licencē bija rakstīts, ka tā nav nododama, bet, ja mēs precīzi lasām šādas licences noteikumus, tad 14. punktā ir rakstīts, ka licences noteikumi ir grozāmi ar Regulatora atļauju, un faktiski dzīvē tas vienmēr nozīmē to, ka ja nav absolūts aizliegums likumā vai nav likuma aizliegums, Regulators regulētos tirgos ir tas, kurš pasaka, ko var un ko nevar darīt. Un tātad, ja būtu nepieciešams nodot licenci „UNISTARS”, 2000. gadā tiktu iets pie uzrauga, prasīts licences grozījums atļaut nodot licenci un tad, ja Regulators uzskatītu, ka tas ir atļaujams, tas tiktu atļauts. Jo likums neaizliedz tā rīkoties.

J. Neimanis.

Labi.

Otrs jautājums. Jūs minējāt, ka aizskārums radās kaut kad 2022. gada jūlijā. Jūs samērā labi orientējaties Satversmes tiesas procesa tiesībās un tātad šis pieteikuma iesniegšanas termiņš ir 6 mēneši no aizskāruma brīža. Un bieži vien arī 20 minūtes no termiņa skaitījuma ietekmē tiesības iesniegt pieteikumu. Vai jūs uzskatāt par samērā korektu un precīzu tādu termiņa skaitījumu – kaut kad no 2022. gada jūlija? Vai tomēr kā juristam nešķiet, ka ir nepieciešams definēt precīzu brīdi?

M. Šķiņķis.

Tātad, ja man jādefinē precīzs brīdis, tad pieteikumā mēs to definējam. Mēs uzskatījām, ka tas ir tiesību normas spēkā stāšanās brīdis.

Tika saņemti vairāki jautājumi tādi precizējoši un mēs esam izklāstījuši to mūsu pozīciju, kas atklāj, kāpēc uz brīdi varētu skatīties arī kādu citu termiņu un kāpēc ir

svarīgs, kāpēc mēs skatījāties un pieteikuma iesniegumā norādījām šo brīdi, kas asociējas ar normas spēkā stāšanās brīdi. Tātad primārais, kas ir neatkarīgi no tiem „Centuria” projektiem un citiem, tāpat 6 mēneši ir jāskaita no tiesību normas spēkā stāšanās brīža dēļ tā, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmei dēļ tādiem apstākļiem, kas nebija konstatējami vecajā periodā un kas attiecās uz veco regulējumu. Tātad šobrīd apstrīdētā norma neatbilst Satversmei tāpēc, ka viņa neatbilst jaunajai direktīvai un tāpēc, ka nav ievērots labas likumdošanas princips. Ir pilnīgi jauni patstāvīgi juridiski pamati, kas padara šo normu par neatbilstošu Satversmei. Līdz ar ko kaut vai tādēļ viens no atslēgas punktiem, lai pārbaudītu vismaz daļu no mūsu argumentiem, ir normas spēkā stāšanās moments, pretējā gadījumā no atsevišķiem argumentiem sanāk, ka pieteikuma iesniedzēja vispār nekad nevarētu veikt normas satversmības pārbaudi Satversmes tiesā. Tāpēc, ka nu, piemēram, neatbilstība jaunajai direktīvai ātrāk nevarēja tikt vispār pārbaudīta, kā vien ar to brīdi, kad apstrīdētā norma stājās spēkā. Tas ir viens bloks.

Attiecībā uz aizskāruma situāciju. Ja man jānosauca viens brīdis, tad ir jāsaka, ka tie faktiskie apstākļi un tie tirgus notikumi ir tādi, ka objektīvi to ir grūti izdarīt. Bet, kā es saku, tas nav ātrāk par 2022. gada jūliju.

Ja jūs vēlaties konkrētu datumu, tad es teiktu, ka tas ir 2022. gada 31. jūlijs, jo mums ir dati par jūliju, kad strauji auga radiofrekvenču atļauju skaits pieprasīto, ko izsniedza VASES, mums ir dati par jūliju. Jūlijā tas skaits ir objektīvi nesalīdzināms ar citiem periodiem, tas ir straujš attīstības moments, tātad, 2022. gada 31. jūlijs.

A. Laviņš.

Labi. Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man vēl jautājums saistībā ar jūsu sniegtajām atbildēm par to, ko mēs šeit nosacīti saucam „projekts „Centuria””.

No lietas materiāliem izriet, ka bija trīs pieprasījumi. Pieprasījumi par to projektu „Centuria” bija no „Tele2”, „Bite” un „UNISTARS”. Jūs teicāt, ka tā projekta būtība ir kopīga izmantošana šobrīd. Bet dokumenti liecina, ka šajos pieprasījumos bija arī lūgums pārskatīt un atcelt tālāknodošanas aizliegumus.

Sakiet, lūdzu, tad kāpēc jūs uzskatāt, ka šis lūgums jau neliecina par to, ka jūs sajūtat to kā tiesību aizskārumu?

M. Šķiņķis.

Es jau centos izskaidrot. Tātad, tāds vārds kā „tālāknodošana” šobrīd likumā nemaz nav ietverts. Ir „nodot”, „nomāt”, „kopīgi izmantot”. Tātad tas vārds „tālāk nodot” ir lietots, teiksim, kaut kādā ziņā, ja tā var teikt, lai adresētu problēmu.

G. Kusiņš.

Bet ko tad jūs tieši gribējāt pārskatīt un atcelt... aizliegums...?

M. Šķiņķis.

Mēs gribējām tāpat, ko „UNISTARS” vai pieteikuma iesniedzēja... es jau varu tikai runāt kā pieteikuma iesniedzēja... tāpat mērķis bija panākt, lai, ņemot vērā, ka pastāv jau Eiropas Savienībā risinājums par frekvenču kopīgu izmantošanu, panākt, lai Latvijas tiesību sistēmā šis institūts strādātu. Un tas, ko vēlējās pieteikuma iesniedzēja, tāpēc, ka likumdevējs neievēroja termiņus un neieviesa direktīvu, vēlējās, lai Regulators tieši piemēro tālāk šo kopīgas izmantošanas tiesību institūtu. Ar dažādiem, protams, vārdiem vai paņēmieniem, vai taktikām centās pārliecināt Regulatoru, ka tas būtu jāizdara. Neskatoties uz to, ka šobrīd vēl nav ieviesta jaunā direktīva, ir šis kopīgas izmantošanas institūts jāiedzīvina Latvijā.

G. Kusiņš.

Nu, jūsu atbilde ir saprotama tā, ka jūs nevēlaties, lai tiktu atcelts aizliegums, un ar šādu lūgumu mēģināt panākt kopīgu izmantošanu? Vai patiešām šāda ir šī konstrukcija, kas, man liekas, no loģikas viedokļa ir tāda vismaz savāda?

M. Šķiņķis.

Kādēļ? Tāpat kopīga izmantošana ir vēlreiz patstāvīgs tiesību institūts, ko paredzēja direktīva, un paredz. Iepriekš tādas nebija pazīstamas Latvijas tiesībās Elektronisko sakaru likumā tajā brīdī. Un tas, ko pieteikuma iesniedzēja kā zinošs komersants zina, ka Eiropas direktīvā tas pastāv, vēlējās, lai Latvijā šis institūts tiek iedzīvīnāts. Un, ja Saeima nebūtu kavējusies ar direktīvas ieviešanu, tas būtu iedzīvīnāts.

Tas, ko tiešām šis projekts arī ļoti labi parāda, ka arī apstiprina to „UNISTARS” biznesa modeļa to ideju. Frekvenču un arī citas infrastruktūras kopīgas izmantošanas bizness ir tas, kam „UNISTARS” ticēja un vēlējās, lai tiek direktīva tieši piemērota Latvijā, ko Regulators atteicās darīt. Tad, kad likumdevējs pieņēma regulējumu, tad diemžēl vairs nebija iespējams kopīgu izmantošanu realizēt, jo bija nepieciešama nodošana.

G. Kusiņš.

Labi. Un pēdējais jautājums. Vai es pareizi saprotu, ka jūs nevēlaties kļūt par mobilo sakaru operatoru? „UNISTARS” nevēlās...

M. Šķiņķis.

Nespējam un nevēlamies. Primāri nespējam.

G. Kusiņš.

Jā, nevēlaties... Sakiet, lūdzu, kā jūs ietekmē 5G tīkla attīstība, kas, es saprotu, attiecas uz mobilo?

M. Šķiņķis.

Tieši pieteikuma iesniedzēju personīgi, kā ietekmē 5G?

G. Kusiņš.

Tīkla strauja attīstība, ja jūs nevēlaties kļūt par operatoru.

M. Šķiņķis.

Tātad, ja pieteikuma iesniedzējai būtu iespēja, teiksim, ja nenotiktu strauja 5G tīkla attīstība, pieteikuma iesniedzējai būtu iespēja domāt par citiem, kā jau es esmu vairākkārt skaidrojis, biznesa modeļiem, kas ietver, piemēram, kaut kādu kopīgas izmantošanas projektu realizāciju, nacionālās viesabonēšanas vai citus, kuru tehnisko šķēršļu risināšana varētu turpināties, jo nacionālā viesabonēšana ir tas kopīgas izmantošanas projekts, kas tika izbeigts dēļ tehniskiem šķēršļiem. Ja tajā brīdī nebūtu notikusi strauja 5G tīkla attīstība Latvijā, iespējams, ka vēl varētu, teiksim, iegūt vēl kādu laiku, lai meklētu risinājumus, kā šos tehniskos šķēršļus mazinātu vai atrisinātu. Tajā brīdī, kad sākās strauja 5G tīkla attīstība, laika vairs nebija, pieteikuma iesniedzējai nebija citu variantu, kā lemt par frekvenču lietošanas tiesību nodošanu.

Un te atkal ir jāatceras, ka „UNISTARS” ir viens tirgus dalībnieks ar „Bite Latvija” un jāatceras, ka tomēr uz šiem ir jāskatās arī kopā un, ja „Bite Latvija” nespētu konkurēt ar „Tele2” un „LMT”, tad tā pamestu tirgu... bez 5G būtu spiesta pamest tirgu un bez 5G frekvenču lietošanas tiesībām konkurēt nav iespējams.

G. Kusiņš.

Bet tad par kura subjekta aizskartajām tiesībām mēs runājam? Pieteikumu jau nav iesniegusi „Bite” vai kāds cits,... vai „Tele2”. Jūs iesniedzāt pieteikumu kā konkrēta subjekta... kā jūs uzskatāt, ka tas aizskar cita subjekta tiesības?

M. Šķiņķis.

Nu, pirmkārt, „Bite Latvija” iesniedza pieteikumu Satversmes tiesā. Satversmes tiesa neierosināja lietu, uzsverot, ka aizskārums ir tieši „UNISTARS” Latvija...

G. Kusiņš.

Tajā pieteikumā nebija norādīts uz „Bite” aizskārumu.

M. Šķiņķis.

Tā kolēģi uzskatīja... tāds bija lēmuma formulējums. Ja būtu tā lieta ierosināta, tad būtu droši vien divi pieteikumi un būtu divas lietas, iespējams, apvienotas lietas, un varētu apskatīties arī „Bite Latvija” īpašumtiesību aizskāruma nianšes. Mēs esam iesnieguši no pieteikuma iesniedzējas un pamatojuši, ka arī pieteikuma iesniedzēju šī norma absolūti ierobežo un tieši tajā apstākļi, ka „UNISTARS” nevar brīvi rīkoties ar savu īpašumu, to nodot „Bite Latvija” vai kādam citam komersantam.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies. Nav jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā, labdien. Man par 91. pantu bija viens jautājums.

Jūs teicāt, ka... nu, paņemsim kaut vai „LMT”... ka viņi ieguva divās izsolēs, kurās neviens cits nevarēja piedalīties.

Un pirmais jautājums. Vai tajā brīdī, pirmkārt, būtu jautājums droši vien, vai bija kāda interese piedalīties šajā izsolē un vai jums bija iespējas apstrīdēt šos izsoles noteikumus? Tas būtu viens.

Un otrs. Nu, ja viņi piedalījās izsolē, viņi taču kaut ko samaksāja un viņi gluži neieguva par maksu. Kāpēc jūs uzskatāt, ka viņi ir tādā pašā situācijā kā jūs?

M. Šķiņķis.

Pirmais jautājums. Vai bija iespēja piedalīties? Nebija. Vai bija iespējams apstrīdēt nolikuma noteikumus? Iespējams, ka juridiski to varēja darīt. Tas būtu tiesvedības process administratīvajā procesā. Bet tāda nepieciešamība... teiksim, tā, tajā brīdī, raugoties no pieteikuma iesniedzējas skatpunkta un arī no „Bite” skatpunkta, es domāju, ka tur bija acīmredzama Regulatora nostāja, kas ir atbilstoši direktīvai arī tas subjekts, kurš šo tirgu drīkst uzraudzīt un kontrolēt... bija nostāja, ka tāpat, ka „Bite Latvija” un „UNISTARS” varēs... viņi ir viens tirgus dalībnieks, tāpēc šī tirgus dalībnieka īpašumtiesībā jau atrodas nepieciešamais frekvenču apjoms, līdz ar ko pieteikuma iesniedzēja saprata tāpat, ka nekādi šķēršļi, ja arī būs nepieciešams, piemēram, nodot frekvenci viena tirgus dalībnieka ietvaros, nepastāvēs. Līdz ar ko arī nebija, teiksim, bažas par to, ka, ja būs nepieciešams tālāk nodot frekvenču lietošanas tiesības, ka varētu būt tam kaut kādi šķēršļi. Līdz ar ko arī nebija tāda iemesla strīdēties par šādu konkursa noteikumu.

A. Kučs.

Un otrs man bija jautājums par to, ka „LMT” tomēr kaut kādu samaksu veica par šīm frekvencēm, savukārt „UNISTARS” ir ieguvis bez maksas. Vai mēs varam teikt, ka viņi ir salīdzināmi?

M. Šķiņķis.

Jā. Nu, te mēs atgriezamies pie tās sākuma diskusijas savā ziņā. Tātad samaksāja 250 tūkstošus par 50 MHz un 250 tūkstošus par otriem 50, kas ir kopā tātad 100 MHz par 500 tūkstošiem. Te ir jautājums, uz ko man varbūt neizdevās tik precīzi vai skaidri atbildēt, kāds ir mērķis, tātad, panākt, lai tirgus dalībniekiem ir salīdzināmi spēles noteikumi tādā izpratnē, cik kurš ir iztērējis naudu ilgā laika periodā, lai strādātu tirgū, vai tieši izlīdzinātu situāciju attiecībā uz maksājumiem tieši par frekvenču lietošanas tiesībām? Tas, ko mēs sakām un kā mums liekas arī Saeimas pozīcija ir tāda, ka mērķis jau nav vienkārši panākt, lai tieši kaut kādā vienā... tas ir tikai viens no daudz, daudz maksājumiem un elementiem, kas ir nepieciešams elektronisko sakaru komersantam, lai strādātu. Un ja mēs paņemam tikai vienu – maksājumus par frekvenču lietošanas tiesībām – un tikai to skatāmies... Mūsuprāt, tāda pieeja nav pareiza. Ir jāskatās tātad, vai, piemēram, „UNISTARS” 23 gadu laikā, strādājot šajā tirgū un izpildot arī frekvenču lietošanas tiesību noteikumus, nav jau faktiski, kā Regulators arī likumdošanas procesā teica, izpircis... tāds formulējums tika lietots... ka izpircis un viņš jau ir iztērējis, iespējams, daudzkārt vairāk naudas līdzekļus, nekā „LMT”, ne vien par 500 tūkstošiem, bet par daudziem miljoniem. Līdz ar to mēs uzskatām, ka nevar skatīties uz vienu elementu un teikt, ka tāpēc kādam ir netaisnība, jo mēs tādos elementus, kur kādam kaut kas ir samaksājais vairāk vai mazāk, varam atrast daudz. Šobrīd, piemēram, „Bite Latvija” tērē daudz lielākus līdzekļus un „UNISTARS”, lai uzturētu elektronisko sakaru tīklu, nekā konkurenti „Tele2” un „LMT”, piemēram.

A. Kučs.

Es sapratu, jā, atbildi, ka jāskatās ir plašāk. Labi.

Un pēdējais no manas puses. Ja es pareizi sapratu, tad jūs teicāt, ka ir lēmums, vai vismaz netieši lēmums, no kura izriet, ka šis tiesību uz frekvenču tālāk nodošanu ietilpst darījumu darbības brīvībā. Pareizi es saprastu?

M. Šķiņķis.

Jā.

A. Kučs.

Vai jūs varētu nosaukt to?

M. Šķiņķis.

Nu, es atsaucos uz... jā, es atsaucos uz vienu konkrētu nolēmumu... es tūlīt atrādīšu savu runu... vienu momentu...

A. Kučs.

Varat arī pēc pārtraukuma...

M. Šķiņķis.

Tas ir diezgan svarīgs nolēmums, tas ir ar numuru C-283/11, 49. paragrāfs. Tur ir runa par ekskluzīvām raidtiesībām un tiesībām, tātad, nodot ekskluzīvus raidtiesību jautājumus un tur, tātad, Eiropas Savienības tiesa nekonstatēja darījuma darbības brīvības ierobežojumu, 49. paragrāfā pasakot, ka šis subjekts varēja arī brīvi turpināt īstenot savu komercdarbību, tajā skaitā lemt par šīs tiesības nodošanu citam. Tādējādi konstatēja, ka šis darījuma darbības brīvības principa ierobežojums pastāv, tātad konstatēja ierobežojumu, bet konstatēja, ka tas ir samērīgs.

Līdz ar ko no šī nolēmuma mēs tā kā secinām, ka nav jautājumu, ka īpašumtiesību ierobežojums pastāv, jautājums ir par to, ka jāvērtē tā samērīgums.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, man vēl radās viens jautājums. Pēc tā kā jūs jau atbildējāt uz tiesneša Kuča jautājumu par to, ka tās tiesības ir jāskatās plašāk... nu, tā kā par to maksu... Tad tomēr, ja mēs skatāmies to direktīvas 51. pantu, nu tas tomēr runā diezgan šauri un runā tieši: tiesības lietot radiofrekvenču spektrus piešķirtas par brīvu... nu, tomēr tā ļoti šauri.... Bet jūs sakāt, ka nē, tas tomēr ir jāskatās plašāk.

M. Šķiņķis.

Jā, mēs tiešām tā uzskatām. Es esmu centies atbildēt dažādā veidā.

Nu, mēs varam paņemt kaut vai šobrīd – „LMT” un „Tele2” izmanto frekvenču lietošanas tiesības, kas ir iegūtas par brīvu. Ja sekotu loģikai, ka tas ir kaut kas tāds, kas kropļo tirgu, tad šīs tiesības būtu vai nu jāanulē, kas ir šobrīd likumā paredzētais risinājums šādiem gadījumiem, ja ir tāds notikums tirgū un ir frekvenču lietošana, kas iegūtas par brīvu, un ir tādas, kas kropļo konkurenci, tad tās ir jāanulē. Vai arī tad varētu uzdot jautājumu... tad arī „LMT” un „Tele2” ir jāmaksā par tām frekvenču lietošanas

tiesībām, kuras tās ir ieguvušas par brīvu un šobrīd izmanto. Atkal tas ir Regulatora jautājums. Direktīva skaidri pasaka, ka Regulators ir tas, kurš drīkst regulēt un vērtēt situāciju tirgū, nevis... tam nav jābūt likumdevējam.

A. Laviņš.

Paldies. Vai Saeimas pārstāvei būs jautājumi?

L. Jambuševa.

Jā, man būs vairāki jautājumi.

A. Laviņš.

Lūdzu!

L. Jambuševa.

Paldies par doto vārdu.

Pirmais jautājums ir tāds. Jūs minējāt un jau vairākkārt izskanēja tas, ka jau no licences piešķiršanas brīža 2000. gadā jau automātiski ir tikušas piešķirtas arī tiesības nodot frekvences tālāk.

Kā jūs to varētu komentēt, ņemot vērā to, ka 2002. gada licencē tomēr ir skaidri noteikts ierobežojums nodot tālāk licenci un arī ar to tātad saistītās lietošanas tiesības.

M. Šķiņķis.

Jūs teicāt – 2002. gada licence?

L. Jambuševa.

Nē, 2000. gada licence 13. punkts.

M. Šķiņķis.

Jā. Es atbildēju uz šo jautājumu, atbildot, šķiet, uz tiesneša Neimaņa kunga jautājumu... Tātad mēs aicinām lasīt arī šīs licences 14. punktu, kurā ir konkrēti noteikts, ka licence ir grozāma. Tas nozīmē, ka arī noteikums par licences nodošanu ir maināms. Tas ir pirmkārt.

Bet otrkārt, kas ir svarīgi – tātad tiesības lietot frekvences, frekvenču lietošanas tiesības nav iegūtas ar licenci, bet ar lēmumu, kas ir pieņemts 2001. gadā. Tie ir divi nošķirami lēmumi atšķirīgās procedūrās pieņemti. Līdz ar ko tas, ka licenci... pieņemsim, ka licenci nevarētu nodot, tas nenozīmē, ka frekvenču lietošanas tiesības nevar nodot. Var pastāvēt licence, komersants var turpināt veikt komercdarbību atbilstoši licencei, bet nodot frekvenču lietošanas tiesības kā daļu, piemēram, kas varbūt nav nepieciešams vai tas redz, ka nodošanas rezultātā tas var ar savu īpašumu gūt

lielākus augļus vai labumu.

L. Jambuševa.

Paldies.

Vai, jūsuprāt, šajā gadījumā, ja mēs runājam par publisku lietu, tātad radio frekvenču spektru, vai pat tad, ja tāds tālāk nodošanas liegums nav skaidri paredzēts, vai arī tad tomēr ir iespējams uzskatīt, ka no šo publisko lietu piešķirto lietošanas tiesību apjoma automātiski šīs tālāknodešanas tiesības arī izrietētu?

M. Šķiņķis.

Jā, tātad no regulējuma mums nav šaubu, ka tās tiesības izrietēja. Es teicu tātad, ka frekvenču lietošanas tiesība ir tāda specifiska tiesība, ko nevar salīdzināt ar tādiem ceļiem vai parkiem, kas ir publiskas lietas un doktrīnā analizētas ļoti daudz un no kā arī ir attīstījusies publiskas lietas tāda izpratne par publiskām lietām... tas ir ļoti specifisks... frekvenču lietošanas tiesības ir specifiskas un nesalīdzināmas ar parkiem tiesību institūts. Tas ir pirmkārt.

Otrkārt, ja kāds uzskatītu, ka ir jābūt likumā vai kaut kādā lēmumā tieši rakstītam, ka tu nevari nodot, ja nav tieši uzrakstīts, tad ir jāsaprot, ka arī tad vispār viss, kas ir darīts līdz 2011. gada grozījumiem Elektronisko sakaru likumā, ir pilnīgi neloģisks tāpēc, ka... kāpēc tad Regulatoram vajadzēja 2005. gadā, pagarinot frekvenču lietošanas tiesības, aizliegt tās tālāk nodot, ja jau tās ir aizliegtas un visiem ir skaidri zināms, ka tas ir aizliegts, kādēļ tad vajadzēja vēlāk 2010. gada tālāknodešanas lēmumā ietvert aizliegumu nodot, ja tas nav likumā uzrakstīts vai kur citur, ka tas ir atļauts... Tātad visi vienmēr šajā tirgū, arī Latvijā vismaz, līdz 2011. gada grozījumiem... tā tas vienmēr ir bijis izprasts... ja Regulators neaizliedz, nodošana ir atļauta, protams, ar Regulatora akceptu. Regulators vērtē. Tas ir viens.

Un otrs. Ja mēs, teiksim, neejam arī tajā Latvijas izpratnē dziļāk, kāda tā bija 2001. gadā, kad, teiksim, par daudziem jautājumiem, arī par publiskām lietām es domāju, ka nebija tik daudz tādas analīzes... es vēlreiz uzsveru, 2009. gadā Eiropas Savienības likumdevējs pateica, ka visā Eiropas Savienības lokā visās valstīs tas ir tirdzniecības objekts – frekvenču lietošanas tiesība ir obligāts tirdzniecības objekts. Un no tā brīža kaut vai, ja mēs neņemam ātrākus brīžus... no tā brīža nav jautājumu, ka tiesība – pārdot – ir pamattiesība, īpašumtiesība vai tiesība atdot, vai reorganizēties un jebkas, kas to liedz, ir ierobežojums.

L. Jambuševa.

Jā. Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzēja ir pati ienākusi mobilo sakaru tirgū?

M. Šķiņķis.

Šobrīd nē.

K. Tolstiks.

Šobrīd tā situācija ir tāda, ka mums ir mobilo sakaru numerācija un mēs nodrošinām datu pārraidi un interneta piekļuves pakalpojumus, izmantojot arī 5G tehnoloģiju, kas tādā izpratnē ir mobiliem sakariem, bet mūsu iekārtas, teiksim, mēs nepārraidām un nenodrošinām pakalpojumus mobilajos tālruņos. Mēs piedāvājam rūterus, tādu stacionāro rūteri jūs varat uzlikt birojā, mājās vai tamlīdzīgi un tādā veidā mēs nodrošinām sakaru pakalpojumus, izmantojot radio frekvences, kuras arī 5G tiek paredzētas un izmantotas.

Tā kā no vienas puses – jā, no otras puses – mobilais operators ar fiksētu pakalpojumu.

L. Jambuševa.

Paldies.

Vai uzskatāt, ka pieteikuma iesniedzējai ir pienākums nodrošināt noteikta veida tehnoloģijas vai sniegt noteikta veida mobilo sakaru pakalpojumu spektru joslās, uz kurām tai piešķirtas lietošanas tiesības?

M. Šķiņķis.

Pieteikuma iesniedzējai pienākums kaut kā rīkoties?

L. Jambuševa.

Jā. Jūs tomēr pamatojat šo savu pieteikumu ar uzskatu, ka ir nepieciešams nodot tālāk šīs tiesības, apgalvojot, ka pieteikuma iesniedzēja pati nevarot tās īstenot.

M. Šķiņķis.

Tātad, mēs uzskatām, ka pieteikuma iesniedzējai ir tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu, izlemt, kā ar to rīkoties, tajā skaitā pieņemt lēmumu to nodot tālāk. To mēs arī šobrīd nevaram darīt dēļ apstrīdētās normas.

L. Jambuševa.

Vai, jūsuprāt, spektra lietošanas tiesību tālāk nodošanas atļauja ir vienīgais līdzeklis, kā nodrošināt šo pieteikuma iesniedzējas rīcībā esošo spektra joslu efektīvu un lietderīgu izmantošanu?

M. Šķiņķis.

Šobrīd, tātad, pieteikuma iesniedzēja izmanto joslu atbilstoši Regulatora izdotajam lēmumam par tā lietošanu, kas nozīmē, ka tātad izmanto efektīvi. Līdz ar ko viens no noteikumiem, ka ir jāizmanto efektīvi, kas nozīmē atbilstoši Regulatora nosacījumiem, kas jāievēro, lai saglabātu tiesību šo frekvenču lietošanas tiesību saglabāt. To pieteikuma iesniedzēja izpilda.

L. Jambuševa.

Ja reiz pieteikuma iesniedzēja jau spēj šīs spektra joslas efektīvi izmantot, tad kādā veidā tad tieši apstrīdētā norma rada aizskārumu šīs joslas izmantot efektīvi?

M. Šķiņķis.

Tātad vēlreiz. Pieteikuma iesniedzēja kā komersants var izlemt, kā rīkoties ar savu īpašumu. Izmantot efektīvi nenozīmē, ka nevar izmantot arī efektīvāk vai intensīvāk un direktīva saka, ka ir jānoņem visi šķēršļi, lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvu izmantošanu. Tātad, tiekšanās uz pilnību ir arī direktīvas mērķis. Tātad, intensīvāka frekvenču izmantošana arī ir direktīvas mērķis.

L. Jambuševa.

Jūs minējāt, ka pieteikuma iesniedzēja tātad ir saņēmusi numerācijas lietošanas tiesības. Vai tas nozīmē, ka pieteikuma iesniedzēja plāno turpināt komercdarbību šajā jomā un attiecīgi vai tādā gadījumā tālāknodešana pati par sevi neaizliedz tai turpināt šo rīcību? Jo tālāknodešanas gadījumā tomēr lietošanas tiesības tiek zaudētas.

M. Šķiņķis.

Pieteikuma iesniedzēja... jāsaprot, ka frekvenču strīdus frekvenču lietošanas tiesība aptver tikai vienu frekvenču spektru. Lai sniegtu dažādus elektronisko sakaru pakalpojumus, var tikt izmantoti dažādu spektru... dažādas joslas. Tātad, ir tādi elektronisko sakaru pakalpojumi, kuru nodrošināšanai nevajag loģiski mūsu strīdus spektru joslu 5G... vienkāršoti sakot, 5G frekvences ir nepieciešamas konkrētu pakalpojumu nodrošināšanai. Ir pakalpojumi, kur šī spektru josla nav nepieciešama, lai tos nodrošinātu.

L. Jambuševa.

Paldies.

Vairākkārt izskanēja jautājums par spektra joslu kopīgu izmantošanu. Un vai šobrīd pieteikuma iesniedzēja jau izmanto kopīgu spektru joslas ar SIA „Bite”?

M. Šķiņķis.

Jā.

L. Jambuševa.

Vai, jūsuprāt, tas atrisina tiesisko jautājumu, kuru dēļ esat vērsušies tiesā?

M. Šķiņķis.

Nē. Tas pierāda, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmei. Tāpēc, ka, ja reiz var kopīgi izmantot „Bite” ar „UNISTARS”, tad nav neviena argumenta, kāpēc lai „UNISTARS” tiktu liegts nodot „Bite Latvija”. Tātad šis lēmums absolūti apstiprina mūsu pozīciju.

Otrkārt. Jautājums tātad bija, vai ar to, ka ir atļauta kopīga izmantošana, nav novērsts pamattiesību aizskārums.

Atbilde ir – nē. Tāpēc, ka pamattiesību aizskārums ir īpašumtiesību aizskārums, tātad īpašumtiesību ierobežojums. Īpašumtiesība ir tiesība brīvi rīkoties ar savu īpašumu un brīvi īstenot savu komercdarbību. Šobrīd tas ir liegts, kā rezultātā kopīga izmantošana rada pieteikuma iesniedzējai „UNISTARS” kopā kā tirgus dalībniekam ļoti lielas papildu izmaksas finansiāli. Punkts viens.

Otrs. Arī tehniski ir ļoti sarežģīts risinājums, kas rada ļoti lielas tehniskas problēmas, kā rezultātā tiek ļoti būtiski apgrūtināta iespēja konkurēt „Bite Latvija” ar „Tele2” un „LMT”.

L. Jambuševa.

Paldies.

No Saeimas puses nebūs vairāk jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Labi. Šobrīd vārds lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam ir Saeimas pārstāvei. Tāpat 30 minūtes ir jūsu rīcībā. Lūdzu!

L. Jambuševa.

Paldies, godātā tiesa!

Saeima uztur atbildes rakstā ietverto faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu. Joprojām uzturam lūgumu izbeigt tiesvedību par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam.

Neatkārtošu faktiskos apstākļus, pievērsīšos būtiskākajiem jautājumiem.

Un, pirmkārt, vēlos norādīt, ka šajā izskatāmajā lietā ir ļoti sarežģīti runāt par īpašnieka tiesībām lietot nodot tālāk tam piederošu īpašumu, jo šajā gadījumā mēs

runājam par radiofrekvencēm, kas ir pēc savas būtības publiska lieta. Turklāt ar ļoti specifisku raksturu.

Tātad, radiofrekvenču spektrs pēc savas fizikālās būtības ietilpst gaisa telpā, un tā lietošana un lietošanas tiesību piešķiršana tātad atbilst sevišķajai publiskas lietas sevišķajai izmantošanai. Un tikai valstij kā publiskai personai ir ekskluzīva prerogatīva noteikt šo lietošanas tiesību apjomu, tātad, uz radiofrekvenču spektru, un izlemt, kam un kādā apjomā un ar kādiem nosacījumiem un ierobežojumiem šīs lietošanas tiesības piešķirt.

Un atbilstoši publisko tiesību principam atļauts ir tikai tas, kas ir tiešā veidā atļauts ar tiesību normu vai attiecīgi uz tās pamata izdotajiem lēmumiem. Un tādēļ Saeima uzskata, ka publiskas lietas lietošana, šajā gadījumā arī spektra joslu lietošana, ir atļauta tikai tādā apjomā, kāds tas ir noteikts piešķirumā, respektīvi, tiesību normā un uz tās pamata izdotajiem lēmumiem un licencēm. Un tādēļ Saeimas ieskatā ir noraidāms uzskats par to, ka konkrēta tālāknodešanas tiesību lieguma neesība pati par sevi varētu nozīmēt automātisku šo tālāknodešanas tiesību atļauju. Saeima uzskata, ka tomēr būtu skaidri tādā gadījumā jāskaidro šī atļauja, ka tāda vai nu izrietētu, tātad, no normatīvā regulējuma un attiecīgi, tātad, uz tā pamata izdotajā licencē un lēmumos.

Un līdz ar to Saeima arī uzskata, ka šī iemesla dēļ pieteikuma iesniedzējai nekad nav piemētas tiesības uz spektra joslu lietošanas tiesību tālāknodešanu.

Un šeit ir svarīgi norādīt, ka publiskas lietas kalpo noteiktiem mērķiem, tātad valsts un sabiedrības vajadzību apmierināšanai, un pretēji to būtībai un jēgai ir ideja, ka kāda privātpersona varētu sagaidīt kādas īpašas privilēģijas iegūšanu uz šo publisko lietu plašākā apjomā, nekā šai personai normatīvais regulējums to atļauj.

Un tāpat pretēji publiskas lietas būtībai un jēgai ir sagaidīšana gūt maksimālo peļņu no lietošanas tiesību piešķiruma uz šo publisko lietu, sevišķi situācijā, kā izskatāmajā lietā, kur šīs lietošanas tiesības ir iegūtas bez maksājuma veikšanas valsts budžetā. Spektra joslu lietošanas tiesības tiek piešķirtas ar strikti reglamentētiem nosacījumiem un ierobežojumiem. Un būtiskākie lietošanas tiesību aspekti attiecībā uz spektra joslām ir šādi.

Pirmkārt, tās jau pēc savas būtības uzreiz ir limitētas laikā, tās tiek piešķirtas uz noteiktu laika periodu. Jā, pastāv iespēja tās pagarināt, bet arī pagarināšana nav garantēta, ir jāizpildās noteiktam, tātad, kritēriju kopumam, ko Regulators izvērtē.

Otrkārt. Šīs lietošanas tiesības ir aprobežotas ar noteiktiem specifiskiem lietošanas tiesību ierobežojumiem, kas ir jāievēro komersantam. Un tālāknodešanas un iznomāšanas tiesību atļauja nav automātiski garantēta. Tā neizriet no lietošanas tiesību piešķiruma. Pat tad, ja nepastāvētu apstrīdētā norma, pat tādā gadījumā šīs tiesības nodot tālāk ir iegūstamas atsevišķā papildu procedūrā atbilstoši Elektronisko sakaru likuma regulējumam. Tātad Regulators izdara šo vērtējumu tad, kad komersants ir vērsies ar pieprasījumu par lietošanas tiesību tālāknodešanu pie Regulatora. Un tātad

šo papildu tiesību ieguve jebkurā gadījumā nav garantēta.

Līdz ar to Saeimas ieskatā privātpersonai, šajā gadījumā pieteikuma iesniedzējai, nav subjektīvo publisko tiesību un nav jebkurā gadījumā nekādu leģitīmu ekspektāciju sagaidīt šādas papildu privilēģijas jeb tālāknodešanas tiesības piešķiruma garantētu iegūšanu.

Un tagad sniegšu izvērstāku pamatojumu tam, kādēļ tiesvedība lietā būtu izbeidzama un pat vairāku pamatu dēļ.

Pirmkārt, Saeima uzskata, ka apstrīdētā norma nekādā veidā neliedz un neierobežo pieteikuma iesniedzējai turpināt savu jau uzsākto komercdarbību tieši tādā apjomā, kāds tai ir piešķirts piešķiruma veidā, tātad ar licenci un lēmumiem. Tātad, pieteikuma iesniedzējai nav liegts gūt, turpināt gūt arī labumu peļņas formā, izmantojot tieši šādā veidā lietošanas tiesības. Šeit ir stāsts tātad par jaunas privilēģijas iegūšanu papildus jau piešķirtajām lietošanas tiesībām. Un Saeima uzskata, ka atbilstoši Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksei ar tiesībām uz īpašumu ir aizsargātas tādas ekonomiskās intereses, kas ir tiešā veidā saistītas ar jau uzsākto komercdarbību tieši tādā apjomā, kādā valsts to ir atļāvusi, proti, ir aizsargātas jau iegūtās tiesības pret šo komercdarbību elektronisko sakaru jomā un atbilstoši piešķirumam jau ir redzams, kādā apjomā tas ir piešķirts, tātad neietverot tālāknodešanas tiesības, kas nav Saeimas ieskatā iepriekš iegūtas.

Un, kā jau minēju, arī apstrīdētās normas tajā ietvertā lieguma neesības gadījumā arī tad pašas par sevi automātiski šīs tiesības nepastāvētu un nepastāv arī tiem komersantiem, kuri atbilstoši regulējumam uz šīm tiesībām var pretendēt, jo tātad ir ieguvuši lietošanas tiesības par maksu.

Līdz ar to Saeima uzskata, ka šī pieteikuma iesniedzējas ekonomiskā rakstura interese iegūt jaunu privilēģiju, kuras iegūšana nebūtu garantēta pat apstrīdētajā normā ietvertā tālāknodešanas lieguma neesības gadījumā, ir ļoti pastarpināta, tā ir tāda nākotnē vērsta cerība, jāsaka tā. Līdz ar to Saeimas ieskatā tas nav īpašuma objekts, kas būtu līdz ar to aizsargājams ar Satversmes 105. pantu. Aizsargājamas ir lietošanas tiesības tajā apjomā, kādas tās ir piešķirtas, bet nu mēs šeit runājam par jaunu privilēģiju.

Būtībā pieteikuma iesniedzēja, tātad, sūdzas par to, ka tā vēlētos gūt, tātad, kaut kādu hipotētisku labumu nākotnē, iespējams, peļņu un privilēģijas neiegūšana to liedz. Satversmes tiesa jau iepriekš ir atzinusi, ka, ja komersantam netiek liegts turpināt uzsākto komercdarbību, vienīgi netiek apmierināta komersanta ekonomiska rakstura interese gūt peļņu nākotnē tam vēlamajā maksimālajā apmērā, tad šī labumu gūšanas interese nemaz neietilpst Satversmes 105. panta tvērumā. Un līdz ar to arī šī aspekta dēļ Saeimas ieskatā nav konstatējams pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumus. Un pat ja būtu iespējams šo aizskārumu konstatēt, tad Saeima uzskata, ka tālāknodešanas un iznomāšanas lieguma radītās sekas pieteikuma iesniedzēja ir izjutusi

jau iepriekš vēl pirms apstrīdētās normas stāšanās spēkā. Un līdz ar to būtu uzskatāms, ka ir nokavēts sešu mēnešu termiņš pieteikuma iesniegšanai Satversmes tiesā.

Latvijā šis liegums nodot tālāk lietošanas tiesības pastāv jau ilgstoši, jau aptuveni 15 gadus. Saeimas ieskatā, pat neiedziļinoties tajā, kas ir noticis licencēs un lēmumos vēl pirms tam, jau no 2000. gada sākuma mēs jau varam saskatīt, ka 15 gadus jau no 2005. gada normatīvajā regulējumā pastāv šāds liegums. Kopš 2007. gada šāds tālāknodošanas liegums ietverts Regulatora noteikumos, kas izdoti uz to brīdi spēkā esošā Elektronisko sakaru likuma pamata. Kopš 2011. gada šis liegums ir ietverts iepriekš spēkā bijušajā Elektronisko sakaru likumā.

Atbilstoši Satversmes tiesas praksei par pamattiesību aizskāruma brīdi pieteikuma iesniegšanas termiņa aprēķināšanai būtu uzskatāms šis brīdis, kad tād šis aizskārums pirmo reizi ir izjuts, un Saeimas ieskatā ir jāraugās tiešām vēlreiz uz jau daudz pieminēto jautājumu par šo SIA „Centuria” un tād šo pieprasījumu no pieteikuma iesniedzējas puses, vēršoties pie Regulatora. Un tād šī vēršanās ir notikusi 2020. gada 31. augustā un, kā izriet no šiem dokumentiem, no Regulatora lēmuma, tieši tāpat kā šobrīd vēršoties Satversmes tiesā, arī tobrīd vēršoties Regulatorā, pieteikuma iesniedzēju ir vadījusi vēlme attīstīt mobilo sakaru pakalpojumus ar 5G tehnoloģiju, tād iesaistot šo pakalpojumu sniegšanā citus komersantus. Identiski, kā tas ir šobrīd pieteikuma iesniedzējas ieskatā apstrīdētajai normai liedzot, tād, nodot tiesības tālāk „Bite”, lai varētu attīstīt mobilo sakaru pakalpojumus ar 5G tehnoloģiju. Un Regulators, tobrīd piemērojot spēkā esošo regulējumu, kas bija tād iepriekšējais Elektronisko sakaru likums, ar identisku principu, kas arī liedza tiesības nodot tālāk, ja lietošanas tiesības ir iegūtas bez maksas, tād ir izvērsti analizējis tālāknodošanas tiesību lieguma jēgu, mērķi, būtību, atbilstību Eiropas Savienības tiesībām.

Un Saeima uzskata tā, ka Regulatora lēmums ir sūtījis tād skaidru signālu, kas ir licis līdz ar to saprast pieteikuma iesniedzējai to, ka lietošanas tiesības nav iespējams nodot tālāk, ja tās ir iegūtas bez maksas un ka tā ir skaidri saprotama, tād, Elektronisko sakaru likuma, tobrīd spēkā esošā Elektronisko sakaru likuma principa izpratne. Un līdz ar to Saeima uzskata, ka faktiski par šo pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi būtu uzskatāms Regulatora pieņemtais lēmums, attiecīgi tā diena, kad tas ir stājies spēkā un tas ir 2021. gada 30. marts. Līdz ar to ir nokavēts sešu mēnešu termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā. Tas līdz ar to būtu pamats tiesvedības izbeigšanai.

Un visbeidzot. Saeimas ieskatā būtisks ir arī šis apstāklis, ka šobrīd pieteikuma iesniedzēja izmanto spektra joslas kopīgi ar SIA „Bite”. Tas tād ir noticis jau pēc lietas ierosināšanas tiesā. Šī atļauja ir piešķirta ar Regulatora 2023. gada 9. februāra lēmumu. Saeimas ieskatā tas pēc savas būtības atrisina strīdu lietā, jo tiek sasniegts tieši tas mērķis, kādēļ pieteikuma iesniedzēja ir vēršusies tiesā, proti, iespēja, ka kāds cits komersants tād var, izmantojot pieteikuma iesniedzējam piešķirtās spektra joslas, tās izmantot, attīstīt mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanu, izmantot 5G tehnoloģiju.

Un tas tā patiesībā pat nebūtu iespējams tālāknodešanas gadījumā, tad pieteikuma iesniedzēja zaudētu šīs piešķirtās lietošanas tiesības, tās pārietu tād citam komersantam un tai nebūtu iespēja pašai izmantot šīs tiesības un gūt no tām labumu un arī tai nebūtu iespējams attiecīgi turpināt komercdarbību tajā apjomā, kas attiecas uz šīm konkrētajām spektra joslām.

Un, ņemot vērā minēto, tād Saeima lūdz izbeigt tiesvedību apstrīdētajā lietā, bet, ja tiesvedība tiktu turpināta, arī tad Saeimas ieskatā apstrīdētā norma atbilst gan Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, gan 105. pantam.

Un vispirms pievērsīšos apstrīdētās normas atbilstības izvērtējumam tieši iepretim Satversmes 105. pantam.

Un lietā ir diezgan liels strīds, jā, par likumdošanas procesa kvalitāti un par to, kādā procesā tād apstrīdētā norma ir tikusi pieņemta. Un Saeima vēlas vēlreiz atkārtot to, kas jau pausts atbildes rakstā, un, proti, apstrīdētā norma ir tikusi vairākkārt apspriesta, ir bijušas divas Saeimas komisijas sēdes, kurās ir bijušas aicinātas gan valsts institūcijas, gan nozare. Šajā sēdēs ir izteikušies visi mobilo sakaru operatori, ir izteicies Regulators, Satiksmes ministrija, LIKTA. Visas ieinteresētās personas, kas ir vēlējušās, ir varējušas izteikties. Un tād ir apspriestas vairākas alternatīvas – gan iesniegtā likumprojekta norma sākotnējā redakcijā, kas tād atbilst arī pieteikuma iesniedzējas vēlmēm, ir apspriests vēlāk Regulatora radīts alternatīvs risinājums un apspriests deputātu priekšlikums, uz kura pamata arī vēlāk ir izveidots komisijas priekšlikums – tād, šī jaunā apstrīdētā norma. Tād ir izdiskutētas trīs alternatīvas divās sēdēs, visi ir izteikušies, un šeit Saeima vēlētos uzsvērt to, ka labas likumdošanas princips negarantē, kādas tiesību normas pieņemšanu tād saturiskajā regulējumā, kādā tas ir iesniegts likumprojekta sākotnējā redakcijā. Nekad nebūs tā, ka visas normas atbildīs visu interesēm un svarīgi šeit ir šis izšķirošais jautājums par to, ka ir bijusi kvalitatīva diskusija un tiesību norma tomēr ir tikusi pieņemta nevis iepriekš darba grupās, kurās ir radīta tād šī likumprojekta sākotnējā versija, tomēr būtiski ir tas, kas ir noticis Saeimā šo diskusiju komisijas ietvaros. Un līdz ar to Saeima uzskata, ka šis ierobežojums, kas izriet no apstrīdētās normas, ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu.

Un runājot par leģitīmiem mērķiem. Jā, kā jau arī pieteikuma iesniedzēja to minēja un kā arī Saeima to ir norādījusi atbildes rakstā, patiesi uzskatām, ka norma kalpo mērķim – veicināt godīgu konkurenci elektronisko sakaru komersantu vidū un novērst šo nevienlīdzīgo situāciju, kad kāds komersants iegūst lietošanas tiesības bez maksas un gūst labumu tikai no tā vien, ka tas nodod tās tālākai izmantošanai citam komersantam. Tād, faktiski iedzīvojoties uz valstij piederošas publiskas lietas rēķina. Un tā ir valsts interese – regulēt un sargāt tai piederošu unikālu resursu, publisku lietu un attiecīgi arī regulēt tās izmantošanas iespējas. Un šīs tād arī risina jautājumu par potenciāli nevienlīdzīgas attieksmes pastāvēšanu pret citiem elektronisko sakaru

komersantiem, jo atļauja nodot tālāk vai iznomāt tādas frekvenču tiesības, kas iegūtas bez maksas, attiecīgi vēl arvien privilēģētākā stāvoklī nostādītu šos elektronisko sakaru komersantus iepretim tiem, kas lietošanas tiesības ir ieguvuši bez maksas... atvainojos, ieguvuši par maksu. Un tāvad leģitīmie mērķi šajā gadījumā ir – citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājība.

Saeima tieši tāpat uzskata, ka šis ierobežojums ir samērīgs un lietā nav strīda par apstrīdētās normas piemērotību, bet gan par nepieciešamību un atbilstību.

Un Saeima uzskata tā, ka pieteikuma iesniedzējas minētie alternatīvie līdzekļi tie ir pēc savas būtības apstrīdētajai normai saturiski pretējs regulējums. Un tie atļautu tieši to, ko apstrīdētā norma liedz. Tāvad nav nekādas diferenciacijas vairs elektronisko sakaru komersantu vidū un Saeimas ieskatā šī pazīme – vai lietošanas tiesības ir iegūtas par maksu vai bez maksas – tomēr ir ļoti, ļoti svarīga.

Un jāatceras, ka šeit jau ir vispirms privilēģēts stāvoklis tā iemesla dēļ, ka jau sākotnēji lietošanas tiesības ir iegūtas bez maksas, un tas, ko vēlas pieteikuma iesniedzēja, tāvad vēl viena jauna privilēģija, kas tikai tāvad padara vēl intensīvāku šo nevienlīdzību elektronisko sakaru komersantu vidū.

Saeima uzskata, ka tā ir izvēlējusies to risinājumu no likumdošanas procesa ietvaros izvirzītajām piedāvātajām versijām, kas diskusijas rezultātā ir atzīta par lietderīgāko un valsts un sabiedrības, un citu elektronisko sakaru komersantu interesēm atbilstošāko.

Un attiecībā uz šīs apstrīdētās normas atbilstību Saeima vēlas norādīt, ka komersantam, kas ir ieguvis lietošanas tiesības uz spektru joslām bez maksas, nav tiesiska un racionāla pamata sagaidīt, ka likumdevējs tam noteikti piešķirs kādu jaunu privilēģiju tā mērķu sasniegšanai. Lietošanas tiesības uz spektru joslām netiek piešķirtas ar mērķi, lai komersants gūtu maksimāli iespējamo peļņu, to nododot tālāk vai iznomājot. Un fakts, ka lietošanas tiesības ir iegūtas bez maksas, tāvad jau nozīmē šo pieteikuma iesniedzējas īpaši privilēģētu stāvokli, tai ir bijusi iespēja ieguldīt līdz ar to vairāk līdzekļu šo lietošanas tiesību efektīvā izmantošanā un infrastruktūrā. Turklāt patiešām būtiski šeit ir norādīt arī uz Eiropas Savienības tiesību jautājumiem un Saeima, kā arī tas ir norādīts atbildes rakstā, uzskata, ka Saeima ir rīkojusies Eiropas Savienības tiesību normās piešķirtās rīcības brīvības ietvaros. Šis ierobežotu spektru joslu tālāk nodošanas un iznomāšanas liegums Saeimas ieskatā gan vēsturiski ir bijis, gan šobrīd ir atbilstoši Eiropas Savienības direktīvām elektronisko sakaru jomā. Un šīs direktīvas allaž ir piešķirušas šo rīcības brīvību dalībvalstīm neattiecināt tiesības nodot vai iznomāt bez maksas iegūtas lietošanas tiesības uz spektru joslām. Šobrīd šo rīcības brīvību piešķir Elektronisko sakaru kodeksa 51. panta 1. punkts.

Un Saeima neapšaubā kodeksa mērķa nozīmīgumu. Un tomēr Eiropas Savienības institūcijas 2018. gadā, pieņemot šo jauno direktīvu, šo jauno Elektronisko sakaru kodeksu, tomēr ir atzinušas, ka šis princips par tālāk nodošanas tiesību liegumu

situācijā, kad tiesības iegūtas bez maksas, ka tas joprojām ir aktuāls arī šobrīd arī jaunu mobilo sakaru tehnoloģiju attīstības posmā. Tas joprojām ir saderīgs ar radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu. Tas kā princips ir nostiprināts arī jaunajā Elektronisko sakaru kodeksā. Un arī ir skaidrota šīs normas, šī principa, kas ir ietverts direktīvā, izpratne doktrīnā... un tieši tāda arī ir... arī doktrīnā ir pausts viedoklis, ka pamatā šai rīcības brīvību pieļaujošajai normai ir tieši šī vēlme ļaut valstij izvairīties no situācijas, kad notiek šī nepamatotā iedzīvošanās uz valsts resursa pamata un tātad šis ir valsts resurss, kas ir piešķirts lietošanai bez maksas.

Saeima jebkurā gadījumā uzskata, ka apstrīdētā norma nav pretrunā un neliedz kodeksa un Elektronisko sakaru likuma mērķu sasniegšanu. Vispirms jau šī pieteikuma iesniedzēja vēlme... tās pamatā tātad ir vēlme nodot tālāk šīs tiesības, lai kāds cits komersants varētu sniegt mobilo sakaru pakalpojumus efektīvāk un izmantot 5G tehnoloģiju. Vispirms jau norādīšu uz to, ka Elektronisko sakaru kodeksā un arī citviet Eiropas Savienības tiesībās ir atzīts princips par tehnoloģisko neitralitāti un par pakalpojumu neitralitāti, un tas paredz to, ka spektra joslas nav saistītas ar pienākumu tās izmantot konkrēta satura mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanai, un tieši ar konkrētu tehnoloģiju, šajā gadījumā ar 5G tehnoloģiju. Tātad pieteikuma iesniedzējai nekādā veidā nav šāda pienākuma.

Un, kā jau arī iepriekš norādīju, pieteikuma iesniedzēja ir ienākusi mobilo sakaru tirgū, iegūstot numerācijas lietošanas tiesības. Tas tā ir atzīts arī Regulatora lēmumos – šis mobilo sakaru tirgū ienākšanas fakts. Un tas savukārt Saeimas ieskatā arī apstiprina to, ka tātad nav negatīvu seku, nav nekāda lieguma turpināt darboties, tātad, atbilstoši piešķīrumā atļauto lietošanas tiesību apjomā. Pieteikuma iesniedzējai nav liegts turpināt gūt peļņu un darboties šajā nozarē. Vēl jo vairāk – tā var tātad izvērst arī savu mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanu vēl tālāk, iegūstot šīs numerācijas lietošanas tiesības. Un, ja pieteikuma iesniedzējai ir šīs bažas par nespēju pašai efektīvi izmantot spektru joslas, tad tomēr Elektronisko sakaru likums paredz mehānismu šādai situācijai. Un pirmais variants, tātad, ir piemērot kodeksā nostiprināto klauzulu – izmanto vai zaudē. Proti, ja spektru joslas pats komersants nevar izmantot efektīvi, tad tās var anulēt Regulators pats vai persona var vērsties ar šādu prasījumu, un tā tas praksē arī ir noticis iepriekš attiecībā uz citiem komersantiem. Un tādā gadījumā spektra joslas atgriežas valsts valdījumā un tās var piešķirt izsoles procedūrā par noteiktu maksu valsts budžetā.

Un vēlos arī uzsvērt, ka tālāknodošana nav vienīgais efektīvais un lietderīgais spektru joslu izmantošanas veids. Tas ir tikai viens no pasākumiem, ar kuriem var veicināt spektru joslu efektīvu un lietderīgu izmantošanu, kā tas arī ir norādīts kodeksa 132. apsvērumā. Piemēram, viens no šiem veidiem ir, tātad, jau Regulatora īstenotā uzraudzība, jau šo specifisko lietošanas nosacījumu noteikšana lēmumos, ar kuriem šīs tiesības tiek pagarinātas, veicot ikreizējo izvērtējumu. Un ja reiz pieteikuma

iesniedzējas lietošanas tiesības ir tikušas pagarinātas, pirms pāris gadiem veicot Regulatoram šo izvērtējumu un atzīstot, ka tās ir iespējams izmantot efektīvi, tad uzskatāms, ka tik tiešām mēs varam izdarīt šo prezumpciju, ka nav nekāda lieguma spektru joslas turpināt izmantot efektīvi.

Bet ir vēl viens būtisks aspekts šajā lietā, tieši raugoties uz iespēju vēl efektīvāk izmantot šīs spektra joslas tiesības. Un tāpat šis jaunais pasākums ir kopīgā izmantošana jeb koplietošana, kas patiešām ir jaunieviests risinājums līdz ar Elektronisko sakaru kodeksu un arī pēc tam pārņemts Elektronisko sakaru likumā. Tāpat tas koplietošanas un kopīgās izmantošanas mērķis arī ir bijis nodrošināt iespēju efektīvi izmantot 5G tehnoloģiju un tādā veidā arī ļaut savstarpēji komersantiem, nu, neteiksim, ka apmainīties, bet savstarpēji izmantot šīs spektra joslas, tik tiešām apzinoties, ka ir dažādi veidi un mehānismi, kādos šīs joslas ir iegūtas un ka tas tomēr ir ļoti ierobežots resurss un tāpat šī koplietošana jeb kopīgā izmantošana šo jautājumu risina. Un arī pieteikuma iesniedzēja ir atzinusi, ka šobrīd izmanto šo līdzekli, tai ar Regulatora 2023. gada 9. februāra lēmumu ir atļauta šī kopīgā izmantošana. Saeima uzskata, ka tādējādi tiesiskais strīds ir atrisināts, jo pieteikuma iesniedzējas šīs joslas var izmantot cits komersants un, kas ir ne mazāk svarīgi, arī pati pieteikuma iesniedzēja var turpināt šo joslu izmantošanu, tā var attīstīt tāpat sevis piedāvāto elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, kā arī šajā Regulatora kopīgas izmantošanas atļaujas lēmumā ir secināts, kur ir izsvērti analizēts, kādi tad būtu šie pieteikuma iesniedzējas guvumi, arī tajā skaitā ņemot vērā to, ka ir gan piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības, gan ka tai ir iespēja, tāpat, arī piekļūt šīm joslām, kas ir savukārt komersanta „Bite” rīcībā un līdz ar to gan vienās, gan otrās joslās ir iespējams lietot 5G tehnoloģijas un attīstīt mobilo sakaru pakalpojumus.

Tajā pašā laikā šāds mehānisms neparedz pretēji tālāknodošanas gadījumam, ka šīs lietošanas tiesības tiktu atņemtas, proti, tās netiek tāpat pieteikuma iesniedzējai anulētas, kas patiesībā... jā, kas patiesībā līdz ar to ir pat vēl labvēlīgāks risinājums. Tādēļ šī joslu kopīgā izmantošana ir pamats tiesvedības izbeigšanai Saeimas ieskatā. Un, kas ir vēl ne mazāk svarīgi ir, ka kopīgā izmantošana joprojām ļauj pieteikuma iesniedzējai turpināt savas saistības pret valsti un uzņemties atbildību.

Attiecībā uz atbilstības Satversmes 91. panta pirmajam teikumam izvērtējumu. Vispirms vēlamies norādīt, ka šie apsvērumi, kas pausti no pieteikuma iesniedzējas, lielā mērā ir identiski gan attiecībā uz atbilstību 105. pantam izvērtējumu, gan attiecībā uz atbilstību vienlīdzības principam. Līdz ar to lūdzu ņemt vērā iepriekš Saeimas paustos apsvērumus un attiecināt tos arī uz atbilstības izvērtējumu Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Saeima patiesi piekrīt tam, ka šajā gadījumā ir noteikta atšķirīga attieksme pret apstrīdēto normu, taču tai ir objektīvs un saprātīgs pamats, kā tas arī ir izvērstāk skaidrots atbildes rakstā. Un šajā gadījumā, jā, Saeima uzskata, ka ir nepieciešams

tādējādi veicināt godīgu konkurenci un novērst potenciāli nevienlīdzīgu attieksmi elektronisko sakaru vidū, tādējādi aizsargājot sabiedrības labklājības un citu personu tiesības.

Un tas, ka šāda atšķirīga attieksme ir pieļaujama un līdz ar to tai ir saprātīgs objektīvs pamats, Saeimas ieskatā izriet visupirms jau no Eiropas Savienības tiesību līmeņa jeb Elektronisko sakaru kodeksa, kur joprojām vairākkārt šis princips par rīcības brīvības piešķiršanu dalībvalstīm, tātad, ir pārņemts. Un līdz ar to Saeima uzskata, ka šīs atšķirīgās attieksmes pieļaušana dalībvalsts nacionālajā regulējumā ir atzīta par pamatotu jau kodeksa ietvaros, skaidri piešķirot šo rīcības brīvību.

Vēlreiz uzsvēršu, ka fakts, ka lietošanas tiesības iegūtas bez maksas, jau nozīmē šo pieteikuma iesniedzējas priviligiēto stāvokli, un mēģinot, tātad, atteikties un vienādi bez diferenciacijas attiecināt apstrīdētajā normā piešķirtās atļautās tiesības pretendēt uz tālāknodošanas tiesībām, tas nozīmētu būtībā jaunu nevienlīdzību. Un centieni panākt vienlīdzīgu attieksmi – tiem nevajadzētu būt pašmērķīgiem un nevajadzētu mēģināt radīt jaunu nevienlīdzību, kuras gadījumā atkal un atkal būtu jāpārskata pamati šai jaunajai jaunradītajai atšķirīgajai attieksmei.

Saeima uzskata, ka tas, kā, tātad, ir noteikta šī atšķirīgā attieksme šobrīd pret apstrīdēto normu, tā ir pamatota, un ar to tiek sasniegti likumdevēja mērķi.

Un šeit, tātad, vēlreiz vēlamies uzsvērt, ka, ja tomēr ir bažas par to, vai ir pienācīgi samērīga šīs attieksmes noteikšana, tad tomēr šis jaunieviešums no kodeksa un no Elektronisko sakaru likuma, proti, joslu kopīgā izmantošana, arī ir tas līdzeklis, kas samērīgā veidā risina šo jautājumu, gan vienlaikus ļaujot saglabāt normatīvajā regulējumā noteikto atšķirīgo attieksmi, kas ir objektīvi nepieciešama, kā norādīju jau iepriekš, gan ļaujot sasniegt pieteikuma iesniedzējas mērķi.

Līdz ar to Saeima lūdz Satversmes tiesu, tātad, izbeigt tiesvedību par Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītās daļas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam, un, ja tiesvedība netiktu izbeigta, tad lūdzam atzīt šo apstrīdēto normu par atbilstošu gan Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, gan 105. pantam.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies par jūsu runu.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, paldies, Jambuševas kundze.

Man jautājums, vai šeit nav kaut kāds pārpratums.

Satversmes tiesas šā gada 9. februāra lēmumā bija vairāki jautājumi Saeimai.

Es mēģināju atsevišķi jūsu tekstu kaut kā projicēt uz atbildēm uz šiem jautājumiem. Vai jūs varētu tad atbildēt uz konkrētajiem jautājumiem? Jo te bija pieci jautājumi, uz kuriem tiešas atbildes es nesadzirdēju.

L. Jambuševa.

Jā, protams, es varu atbildēt uz šiem jautājumiem. Mēģināju šīs atbildes ietvert arī šajā runā, bet, ja jūs neesat tās sagaidījis, tad, protams, ar prieku atbildēšu.

G. Kusiņš.

Jā, labi.

Iepriekš jau jautāju pieteikuma iesniedzējas pārstāvim un tagad jautāšu arī jums.

Jūs savā runā norādījāt, ka pieteikuma iesniedzējai nekad nav piemitušas tiesības tālāk nodot. Vai no lietas materiāliem, jūsprāt, neizriet, ka ir pastāvējis tāds laika posms, kad pieteikuma iesniedzēja varēja lūgt Regulatora piekrišanu lietošanas tiesību tālāk nodošanai?

L. Jambuševa.

Saeima uzskata, ka šāds brīdis ir bijis uz ļoti īsu laika posmu, bet, kas ir būtiski, būtiski ir norādīt, ka nevis pastāvēja šīs tiesības pašas par sevi, bet pastāvēja iespēja lūgt par to piešķiršanu. Tas tāpat nenozīmēja, ka šo tiesību ieguve būtu bijusi obligāta un garantēta. Tāpat pašas tiesības par sevi nepastāvēja, pastāvēja tiesība lūgt izvērtēt un piešķirt šīs tālāk nodošanas tiesības.

Un Saeimas ieskatā šāds brīdis ir bijis ļoti īsu laika posmu. Saeimas viedoklis atšķiras no pieteikuma iesniedzējas viedokļa par to, kurā brīdī un kā šīs tālāk nodošanas tiesību tvērums vai apjoms, vai liegums ir pastāvējis. Saeima uzskata, ka šis posms, kad varēja prasīt Regulatora piekrišanu, ir pastāvējis no 2003. gada līdz 2005. gadam, tāpat divus gadus, līdz 2005. gadā pieņemtajam Regulatora lēmumam, kas skaidri, tāpat, aizliedza šo lietošanas tiesību tālāk nodošanu. Un tas ir tiešām tas, uz ko Saeima arī cenšas likt šo akcentu, ka nevis pastāvēja pašas šīs tiesības, bet pastāvēja iespēja lūgt to piešķiršanu. Mēs varam tikai spekulēt šobrīd, vai tās būtu vai nebūtu bijušas piešķirtas, ja pieteikuma iesniedzēja būtu tolaik vērsusies. Saeima uzskata, ka būtisks kritērijs, ko Regulators noteikti būtu ņēmis vērā, patiešām ir šis apstāklis, ka tiesības bija iegūtas bez maksas.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Tad jūs sniedzāt atbildi, netiešu atbildi... vismaz tā es mēģināju saprast... arī uz otro jautājumu par šo situāciju ar SIA „Centuria”. Jūs norādāt, ka pēc Saeimas ieskata tas aizskārums rašanās brīdis būtu 31. marts, ja es pareizi sapratu. 2020. gada 30. marts.

L. Jambuševa.

Jā.

G. Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, kāpēc tas nebūtu 31. augusts – tātad, tā diena, kad viņa vērsās ar šiem pieteikumiem pie Regulatora? Vai arī vēl viens iespējamais – tas datums, kad stājās spēkā tas normatīvais regulējums, kas ļāva Regulatoram atteikt. Jo Regulatora lēmumam bija arī tiesiskais pamats.

L. Jambuševa.

Saeima uzskata, ka primāri par šo termiņu varētu tiešām uzskatīt to dienu, kad stājās spēkā Regulatora pieņemtais lēmums, kas ir tieši tā pati diena, kad tas ir pieņemts, un tas ir bijis tātad 2021. gada 30. marts, jo tātad lēmums ir stājies spēkā un tajā ir piemērota ne tobrīd spēkā esošā apstrīdētā norma, bet šis princips, kas bija identisks arī šobrīd spēkā esošajai apstrīdētajai normai.

Un Saeima, atbildot uz šo jūsu jautājumu par to, vai jau 2020. gada 31. augustā būtu saskatāms šis aizskārums, Saeima varētu tam piekrist. Arī jau tobrīd, protams, pieteikuma iesniedzēja bija izjutusi šo vajadzību vērsties pie Regulatora un lūgt iespēju tādām rīcības modelim, kas paredzētu iesaistīt citu komersantu tai rīcībā esošo spektru joslu izmantošanā, lai paplašinātu un attīstītu mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanu ar 5G tehnoloģiju, bet tomēr Saeima uzskata, ka būtiski bija vispirms sagaidīt šo Regulatora atbildi, šo tiesību aktu, kurā ir skaidri norādīta izvērstā analīze principam par tālāk nodošanas tiesību liegumu. Un tieši šis skaidri dotais signāls pieteikuma iesniedzējai arī Saeimas ieskatā ir būtisks, ka tieši ar šo datumu Saeima uzskatītu par primāru. Bet neatkarīgi no tā, kuru datumu mēs līdz ar to pieņemtu, šis sešu mēnešu termiņš ir pagājis jebkurā gadījumā, lai iesniegtu pieteikumu tiesā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Tad trešais un ceturtais jautājums no iepriekš uzdotajiem bija par alternatīvajiem līdzekļiem. Es tos uzdošu tikai tāpēc, lai būtu skaidra jūsu pozīcija, kāpēc jūs noraidāt šos alternatīvos līdzekļus, ko kā tādus ir formulējusi Satversmes tiesa savā lēmumā.

Kāpēc, jūsuprāt, par alternatīvu līdzekli nevarētu uzskatīt tādu risinājumu, ka konkrētajā gadījumā, ja tās iegūtas pēc pieprasījuma vai bez maksas, bet tad to kompensētu, ja tomēr Regulators tam piekristu. Ja būtu Regulatora piekrišana, tad tas būtu veids, kā mazāk būtu ierobežotas pieteikuma iesniedzējas pamattiesības.

L. Jambuševa.

Jā, es mēģināju savā runā un arī atbildes rakstā to izvērst. Tādā gadījumā faktiski šis liegums nepastāv, un identiski tiek attiecināta, tātad, šī norma vienādi gan uz tiem komersantiem, kas ir ieguvuši bez maksas, gan par maksu, jo abos gadījumos ir šī Regulatora piekrišana jāsaņem. Un jau šobrīd spēkā esošais regulējums arī paredz, ka Regulatora piekrišana ir jāsaņem ikvienam komersantam, arī tam, kuram ir tiesības pretendēt uz šo tiesību tālāknodošanu.

Tātad, tas ir Saeimas ieskatā pilnīgi pretējs līdzeklis. Līdz ar to ir grūti uzskatīt to par alternatīvu. Tā ir vienkārši atteikšanās... pilnīga atteikšanās no tā lieguma, no Saeimas vēlmes, kas ir ietverta apstrīdētajā normā, arī ievērojot rīcības brīvību, ko dod Eiropas Savienības tiesību normas. Saeima līdz ar to uzskata, ka šis nav uzskatāms par alternatīvu līdzekli, tas ir tiešā veidā pretējs tam, ko vēlas sasniegt Saeima. Tas ir pretējs šiem leģitīmajiem mērķiem, kam kalpo apstrīdētā norma, respektīvi, tātad nodrošināt arī godīgu konkurenci un nepaaugstināt to jau šobrīd esošo zināmu nevienlīdzības līmeni, ka patiesi, lai nebūtu tā, ka tie, kas jau ir ieguvuši bez maksas, iegūst vēl jaunu privilēģiju elektronisko sakaru komersantu vidū.

Tas ir, atbildot par šo alternatīvu.

G. Kusiņš.

Jā... un otra alternatīva bija tāda – ja tas pirms šo lietošanas tiesību nodošanas veiktu vienreizēju maksājumu budžetā. Tātad, līdzīgi kā izsoles rezultātā tiek veikts vienreizējs maksājums budžetā, tad arī vai par alternatīvu līdzekli, kas ļautu šos leģitīmos mērķus sasniegt tādā pašā kvalitātē, bet būtu saudzējošāks pieteikuma iesniedzējai, nevarētu uzskatīt tādu risinājumu, kas ļauj viņiem nodot tikai tad, ja viņi ir samaksājuši šo vienreizējo maksājumu budžetā. Vienkārši tas laika ziņā atšķiras, kad jūs samaksājat par šo lietošanas tiesību iegūšanu.

L. Jambuševa.

Saeima arī nevarētu piekrist šādai alternatīvai, un es izskaidrošu, kādēļ.

Būtībā izveidojas situācija, ka nevis maksā, lai iegūtu tiesības, bet maksā, lai varētu tās nodot tālāk. Tas ir savā būtībā pretēja ideja tam, kāda veida maksājumi vispār ar lietošanas tiesību iegūvi tiek veikti saskaņā ar Elektronisko sakaru kodeksu un ar Elektronisko sakaru likumu. Respektīvi, ir maksājumiem par lietošanas tiesību iegūvi tiem ir savs noteikts regulējums un noteikta kārtība, kā tas ir normatīvi regulēts un šis būtu tāds jauns, jāsaka, pavērsiens un zināma modifikācija ārpus jau tā tvēruma un regulējuma, kāds ir šobrīd Elektronisko sakaru kodeksā un Elektronisko sakaru likumā.

Saeima uzskata, ka tas būtu arī pretējs Publiskas personas mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma mērķiem, bet tomēr skaidri pārredzama procedūra un ir izsoles kārtība, kādā tad ir iespējams pretendēt. Respektīvi, mēs uzskatām, ka nevajadzētu ar

tādu kā atpakaļejošu spēku atļaut šo tiesību tālāk nodošanu pasakot, ka, neraugoties uz to, ka tu ieguvi bez maksas, tu tagad vari samaksāt un tās iegūt. Mēs uzskatām, ka tomēr tādu tālāk nodošanas tiesību maksu kā tādu konceptu neparedz ne Elektronisko sakaru kodekss, ne attiecīgi arī Elektronisko sakaru likums. Tā būtu tāda jauna modifikācija, kas mūsu ieskatā būtu arī pretrunā ar Elektronisko sakaru kodeksa mērķiem attiecībā uz maksājumu veikšanu, par kuriem ir skaidri pateikts, ka tiem ir jābūt tomēr... lietošanas tiesību piešķiršanai gan maksājumiem, ka tām ir jābūt noteiktām, nediskriminējošām, pārredzamām, objektīvām, iepriekš zināmā procedūrā visiem komersantiem. Tad šeit, mūsaprāt, iztrūktu šie kritēriji, jo tas nav kaut kas tāds, ko kāds jebkurš elektronisko sakaru tirgus komersants būtu varējis iepriekš paredzēt, ka pēkšņi šāda atļauja tad no valsts puses tiktu dota, un nebūtu arī iespēja tād izsoles procedūras ceļā pārliecināties par augstāko iegūstamo cenu.

Tāda ir Saeimas atbilde.

G. Kusiņš.

Labi. Un tad paturpinot to jūsu pozīciju. Mēs skaidri zinām, ka pastāvēja tāds periods, ka netika organizētas izsoles. Bija tāds periods, kad to varēja iegūt tikai piesakoties, respektīvi, bez maksas.

Sakiet, lūdzu, vai nevar tomēr... kāds būtu Saeimas vērtējums vienlīdzības principa aspektā... Vai nevajag ņemt vērā šajā gadījumā, ka pieteikuma iesniedzēja sākotnēji ieguva tādā posmā, kad normatīvais regulējums nemaz neparedzēja šo tiesību iegūšanu izsoles ceļā, bet tikai šādu pieteikšanos un to saņemšanu bez maksas? Vai tas vienlīdzības principa aspektā, jūsuprāt, kaut kā ietekmē vai nē?

L. Jambuševa.

Mūsaprāt, nē. Tādēļ, ka pieteikuma iesniedzēja nav vienīgā, kas ir ieguvusi bez maksas lietošanas tiesības spektra joslā. Un procedūra ir skaidri zināma. Par to, kā vispār tiek iegūtas šīs lietošanas tiesības, šobrīd tād ir konkurss un izsoles procedūra. Jā, tas ir mainījies. Bet, ņemot to vērā un arī ņemot vērā tād Eiropas Savienības tiesību attīstību šajā jomā, tomēr tiek iekļauti jauni līdzekļi un risinājumi, kā kaut kādā mērā kompensēt šīs situācijas. Un Saeima uzskata, ka, kā arī jau norādīju, piemēram, kopīgas izmantošanas iespēja risina šo jautājumu, iespēja arī galu galā atteikties no šīm piešķirtajām frekvencēm un pēc tam atkārtoti pretendēt izsoles procedūrā uz šīm frekvencēm arī ir risinājums.

Un apgalvot, ka nav nekādu risinājumu šai kārtībai ar šiem komersantiem, kas ir iepriekš šādā veidā ieguvuši lietošanas tiesības, tam Saeima nevarētu piekrist. Regulējums ir. Jautājums ir, vai tas atbilst pieteikuma iesniedzējas interesēm. Kā mēs redzam, tad pagaidām nē.

G. Kusiņš.

Labi. Un tad sakiet, lūdzu... tas jūsu tagad formulētais variants, ka viņa varētu atteikties un pēc tam pieteikties izsolei. Bet vai varētu būt tā, ka izsoles noteikumi neļautu viņai pieteikties, jo viņa ir patiesībā citas sabiedrības koncerna sastāvā?

L. Jambuševa.

Par šo es nevarēšu komentēt. Tas būtu jautājums jau par Elektronisko sakaru likuma regulējuma tādu konkrētu piemērošanu praksē.

G. Kusiņš.

Citu pantu...

L. Jambuševa.

Jā... Nu, es aicinātu un lūgtu tiesu tad uzdot šo jautājumu Regulatoram, kurš tomēr ir atbildīgs par šo izsoļu procedūru regulēšanu.

G. Kusiņš.

Bet vai, jūsuprāt, varētu būt tā, ka, ja viņa atsakās, tad viņa nemaz nevarēs pretendēt uz šo iegūšanu izsolē? Un tad viņa patiesībā ir tādā bezizejas situācijā.

L. Jambuševa.

Tas ir tad, ja viņa iet šo ceļu. Bet, kā jau minēju, tas jebkurā gadījumā nav vienīgais ceļš. Joprojām ir iespējams gan lietot tajā apjomā šīs frekvences, kādā tas tai ir piešķirts, gan arī izmantot šo kopīgas izmantošanas atļauju. Tātad šis jūsu minētais ceļš tas varbūt nav tas pieteikuma iesniedzējas interesēm uzreiz labvēlīgākais, bet to līdz ar to kompensē šie citi iespējamie risinājumi.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei.

J. Briede.

Paldies. Tātad, jūs sakāt, ka šo te publisko lietu... ka tā kā normatīvais regulējums nepasaka, ka šo publisko lietu varētu nodot tālāk... Bet vai tas tomēr neizriet... patiesībā tā publiskā lieta jau ir nodota tālāk, bet vai savukārt tā vēl tālākā nodošana jau neizriet no tās 2018. gada direktīvas, no tā 51. panta pirmās daļas pirmā teikuma, ka dalībvalstis nodrošina to, ka uzņēmumi var nodot tālāk.

Un tad... jā, ir tās tiesības noteikt... jo tur ir teikts, ka „var noteikt”... tātad tā direktīva piešķir rīcības brīvību.

Un tad savukārt, vai to rīcības brīvību izmantojot, vai nav jāņem vērā tas, ka savulaik mums bija tas iepriekšējais pieteikums no „Bite”, ko Satversmes tiesa atteicās pieņemt, bet no turienes izrietēja, ka „Bite” savulaik ir gribējusi pieteikties uz tām frekvencēm, bet viņai teica: „nē, nē... mēs jums neļaujam tagad piedalīties izolē, jo „UNISTARS” jau ir tās frekvences.” Un tagad, savukārt, tiek pateikts, ka nu nē, tas nekas, ka „UNISTARS” ir, jūs tāpat viņas nevarat nodot tālāk.

Vai visu šo situāciju kopumā skatoties, vai tā rīcības brīvība tomēr nebija jāizmanto tā, kā te jau izskanēja iepriekš, ka ļaujot varbūt samaksāt kaut kādu to summu tik tālu, lai nebūtu tā iedzīvošanās... Nu... es nezinu, man tāds garš jautājums sanāca, vai jūs sapratāt?

L. Jambuševa.

Jā, es mēģināšu atbildēt.

Tātad, Saeimas pozīcija ir bijusi tāda, ka esam iekļāvušies šīs rīcības brīvības ietvaros. Un, protams, rīcības brīvība kā tāda vispārīgi paredz šīs tiesības dalībvalstij regulēt to, ka tālāk nodošanas tiesības parastajos gadījumos būtu iegūstamas, arī ne garantētas, tas uzreiz neizriet no normatīvā regulējuma pamata, bet tās ir iegūstamas tātad šajā procedūrā, vēršoties Regulatorā, tad ir šis izvērtējums un tad šīs tiesības var iegūt. Nu, tas tātad tiek attiecināts uz tiem komersantiem, kas ir veikuši maksājumus par to iegūšanu. Līdz ar to attiecīgi rīcības brīvība ir sekojošais, nākamais punkts direktīvā, kas atļauj arī neparedzēt šo iespēju pretendēt uz šo tiesību iegūšanu tiem komersantiem, kas tātad ir ieguvuši tās bez maksas. Un Elektronisko sakaru kodeksā, pārņemot šo principu, kas jau ilgstoši ir zināms Eiropas Savienības direktīvās, jā, nav izdarīts īsti tāds vērtējums, ka būtu kaut kā sašaurināti šobrīd jāskatās uz šo principu, ka tas būtu kaut kā atšķirīgi jāpiemēro atkarībā no tā, kādā procedūrā un kādā laika posmā dalībvalsts ir šīs atdošanas tiesības komersantam piešķirusi. Un Latvija, protams, nav vienīgā dalībvalsts, kurā arī ir tikušas piešķirtas bez maksas radiofrekvences. Un līdz ar to kodekss ir bijusi tā atbilde, kā tad rīkoties un paredzot, ka joprojām šīm dalībvalstīm ir šī rīcības brīvība un tā netiek sašaurināta tikai uz tā aspekta vien, kurā gadā un kādā procedūrā, tātad, šīs tiesības ir piešķirtas.

Tas, ka ir iegūts bez maksas, tas uzreiz nenozīmē diferenciāciju, vai ir iegūts tieši pēc pieprasījuma, vai konkursa kārtībā bez maksas. Tas tiek attiecināts vienlīdzīgi uz visām šīm situācijām, tātad arī attiecībā uz pieteikuma iesniedzējas situāciju.

Saeima nevar komentēt to gadījumu, kad „Bite” ir vērsusies Satversmes tiesā. Neesam iepazinušies ar šo lēmumu un līdz ar to jā, par to īsti nevarēšu komentēt.

J. Briede.

Nu, jā. Bet pieteicējas pārstāvis saka, ka tas direktīvas 51. panta pirmās daļas otrais teikums, kas pasaka, ka var tās tiesības piešķirt, ka ir jāinterpretē, ņemot vērā visus tos principus, kas ir preambulā norādīti jo īpaši, un ka to, vai tur notiek kaut kāda tirgus kropļošana un nepamatota iedzīvošanās, tomēr būtu katrā gadījumā jāizvērtē Regulatoram. Un Regulators te neko nav vērtējis un nekādus tādus argumentus nav sniedzis.

Kā jums šķiet, vai nevajadzēja Regulatoram tomēr tad vērtēt to situāciju?

L. Jambuševa.

Regulators ir sniedzis savu vērtējumu likumdošanas procesa ietvaros par to, kādas ir šīs alternatīvas, konkrēti izdiskutējot to visu. Šajā gadījumā arī, iespējams, pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka izvērtējumam ir jābūt ārkārtīgi plašam, un nav varbūt arī uzreiz skaidrs, kādam tad tieši šim izvērtējumam viņas ieskatā būtu bijis jābūt. Bet šajā gadījumā tomēr likumdošanas procesā ir pārņemts princips, kas ir jau ilgstoši zināms, kur tād Eiropas Savienības tiesību normas pieļauj, tād rīcības brīvība pieļauj tādu pieņemt, un diskusija ir bijusi par dažādām alternatīvām un it sevišķi, protams, tieši Regulatora viedoklis ir īpaši šajā procesā uzklauts. Un uzklautās institūcijas likumdošanas procesā nav arī paudušas viedokli, ka būtu nepieciešami papildu pētījumi, papildu izvērtējumi.

Un attiecībā uz šo rīcības brīvību, protams, atšķiras Saeimas un pieteikuma iesniedzējas ieskats, bet uzskatām, ka ir pietiekami gramatiski skaidri šis formulējums izteikts un arī Saeima uzskata, ka, protams, kodeksā ir šie mērķi nostiprināti par spektru joslu efektīvu un lietderīgu izmantošanu, bet katras tiesību normas, kas iekļauta kodeksā, saderība iepretim šiem kodeksa mērķiem, protams, arī ir izvērtēta Eiropas Savienības līmenī, jau atbalstot šī principa iekļaušanu. Un ja reiz rīcības brīvības princips joprojām ir pārņemts un uzskatīts par nepieciešamu arī šobrīd mobilo sakaru tehnoloģiju attīstības posmā, tad Saeimas ieskatā nav pamata uzskatīt, ka šī rīcības brīvības izmantošana atbilstoši šai normai būtu pretēja kodeksa mērķiem, jo kodekss tomēr tieši pats arī šo rīcības brīvības izmantošanu atļauj.

Un Saeima jau arī iepriekš sniedza šo savu argumentāciju par to, kādēļ tomēr uzskatām, ka atbilst gan efektīvai, gan lietderīgai spektra joslu izmantošanai šī apstrīdētā norma, jo tomēr tas ir jāskatās plašāk arī ar citām normām, kas ir Elektronisko sakaru likumā un kas arī ļauj meklēt šos veidus un risinājumus, kā nodrošināt to spektru joslu izmantošanu. Paldies.

J. Briede.

Un vēl viens jautājums. Vai es pareizi saprotu, ka, jūsuprāt, tās direktīvas 51. panta pirmajā daļā ietvertās normas ir ļoti skaidras, tikai pretējas tam, kā uzskata pieteicējas pārstāvis un nav nepieciešamības vērsties Eiropas Savienības tiesā?

L. Jambuševa.

Saeima uzskata, ka ir skaidras, bet iepriekš Saeima ir arī šajā lietā sniegusi atbildes uz tiesnešu jautājumiem un arī ir norādījusi, ka, saskatot nepieciešamību, arī Saeimas ieskatā korektāk būtu vērsties Eiropas Savienības tiesā ar lūgumu par šo prejudiciālo jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paldies par jūsu atbildēm.

Es gribētu paturpināt Briedes kundzes uzdoto jautājumu. Un patiesībā raugoties uz Tieslietu ministrijas rakstveida viedokli, kur ir ļoti izvērsta Eiropas Savienības tiesību un attiecīgo direktīvu analīze, arī Tieslietu ministrija nonāk pie secinājuma, ka tomēr attiecīgās apstrīdēto normu izvērtēšanas procesā netika ņemti vērā un analizēti direktīvas un pat arī Elektronisko sakaru likuma mērķi. Un pie tam Tieslietu ministrija uzsver, ka principā Eiropas Savienības likumdevējs pēc savas būtības nav vēlējies atkāpties no tā, ka dalībvalstis var paredzēt izņēmumus attiecībā uz individuālās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu. Un šie visi minētie aspekti būtu bijuši tā kā jāvērtē likumdevējam.

Un rezultātā arī vēl Tieslietu ministrija arī uzsver, ka Regulatoram ir bijis līdzīgs viedoklis un pie tam uz otro lasījumu, cik es saprotu, ir bijis arī Regulatora priekšlikums, kas bijis pretējs komisijas priekšlikumam un kas īsti netika vērtēts no deputātu puses.

Sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu viedoklis šajos divos jautājumos?

L. Jambuševa.

Jā, tāpat es jau minēju, ka patiesi šis Regulatora iesniegtais priekšlikums uz otro lasījumu tāpat ir tā trešā alternatīva, kas ir vērtēta sēdē. Nepiekrītam Tieslietu ministrijas uzskatam, ka šī alternatīva nebūtu vērtēta. Regulators par to izteicās. Visas ieinteresētās personas, kas vēlējās, ir izteikušās, un attiecīgi tāds ir bijis deputātu lēmums – izvēlēties šo citu risinājumu, respektīvi, to, ko mēs tagad redzam apstrīdētajā normā.

Pievēršoties vairāk Tieslietu ministrijas kā pieaicinātās personas viedoklim, vēlos uzreiz norādīt, ka Tieslietu ministrija ir darbojusies komisijas sēdēs, tā ir sniegusi rakstveida atzinumus par citām Elektronisko sakaru likuma normām. Diemžēl nekāds viedoklis no Tieslietu ministrijas par apstrīdēto normu nav izskanējis ne mutvārdos, ne rakstveida atzinumos. Līdz ar to iepazīstamies ar to tikai šobrīd. Un, jā, Saeimas ieskatā būtiski būtu bijis dzirdēt šos apsvērumus jau tobrīd, taču dzirdam tos tikai šobrīd un attiecīgi Saeima ir rīkojusies tā, izvērtējot to datu ierosināto alternatīvu ietvaros, kas ir prezentētas.

Un arī par efektīvu un lietderīgu spektra joslu izmantošanu atbilstoši kodeksa mērķiem arī par to ir runāts šajās komisijas sēdēs, it sevišķi par to arī Regulators ir izteicies. Apgalvot, ka nebūtu runāts par apstrīdēto normu kontekstā ar kodeksu un kontekstā ar tā mērķiem, Saeima tam nepiekrīt un noraida šo argumentu.

I. Kucina.

Mums Tieslietu ministrija būs vēl un tad būs arī iespēja uzdot attiecīgos jautājumus, lai precizētu. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā. Ja es pareizi jūs sapratu, jūs teicāt, ka leģitīmais mērķis ir godīgas konkurences nodrošināšana. Un tāpēc varbūt jūs varētu izskaidrot, lai saprastu, kādā veidā tas, ka šobrīd „Bite” un „UNISTARS” var kopīgi izmantot šīs frekvences, nerada konkurences kropļojumu, savukārt tālāknodešana radītu šādu konkurences kropļojumu.

L. Jambuševa.

Tātad, šo visu izvērtējumu ir veicis attiecīgi Regulators savā kopīgas izmantošanas lēmumā, vērtējot konkurences aspektus un efektīvas, un lietderīgas izmantošanas aspektus. Saeima, protams, tos nepārvērtēs. Bet, kā jau minēju, tas ir svarīgi, ka šī kopīgā izmantošana tā nav ieviesta kā kaut kāds dīvains Saeimas Latvijas ietvaros radīts mehānisms. Tas ir konkrēts mehānisms Elektronisko sakaru kodeksā paredzēts, arī kā atbilde uz šiem gadījumiem, ja tik tiešām tālāknodešanas tiesības būtu kaut kādā veidā ierobežotas. Tas ir viens no risinājumiem, kā tātad nodrošināt šo spektru joslu kopīgu izmantošanu, sevišķi ņemot vērā arī to, ka tās, protams, ir ierobežotas. Un līdz ar to, jā, Saeimas ieskatā šis gadījums, kopīga izmantošana pati par sevi, ir šī atbilde uz to, ko pieteikuma iesniedzēja nebūtu panākusi šobrīd, kamēr tiek piemērota apstrīdētā norma un tātad liegums tai liedz iegūt tālāknodešanas tiesības, un tad šis ir tas kompensējošais mehānisms, un visu attiecībā uz konkurences aspektiem tātad ir

izvērtējis Regulators.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Vēl viens jautājums par tvērumu. Jūs teicāt, ka pieteikuma iesniedzējai nekad nebija garantēta nodošana tālāk, ja to vērtētu atsevišķs regulējums. Taču vienlaikus jūs arī atzināt, ka vismaz uz kādu laiku bija spēkā regulējums, kas viņiem ļautu vērsties Regulatorā un tad atkarībā no tā Regulatora lēmuma tas varētu būt arī viņiem pozitīvs, bet arī negatīvs.

Vai pie īpašumtiesību tvēruma nebūtu jāņem vērā tas, ka šāda iespēja pastāvēja? Un kāpēc nē?

L. Jambuševa.

Saeima uzskata, ka tā ir ļoti pastarpināta iespēja, jo tieši tā – šī tālāknodešanas tiesību ieguve tātad hipotētiski tā varētu būt un tā nevarētu būt. Proti, ja būtu pastāvējis kaut kādā laika posmā regulējums, kas pats par sevi būtu piešķīris šo tiesību apjomu, tad Saeima piekristu, ka tad tas būtu ietilpis tātad tiesību uz īpašuma tvērumā, bet šī jau ir tāda pastarpināti attālināta, jāsaka tā, cerība uz kaut kā iegūšanu, nezinot, vai izpildīsies kritēriju kopums šo tiesību iegūšanai. Līdz ar to Saeima uzskata, ka īsti šāda pastarpināta cerība kaut ko iegūt tomēr tiesību uz īpašumu objekts nevar būt.

A. Kučs.

Un tad pēdējais par 91. pantu. Ja es pareizi sapratu, jūs uzskatāt, ka ir salīdzināmi ar citiem, teiksim, operatoriem, kuri darbojas šajā jomā, bet tas jautājums būtu par objektīvu un saprātīgu pamatu. Tā jūs redzat 91. pantu, ja?

L. Jambuševa.

Jā. Jo, nu, protams, visi šie komersanti darbojas elektronisko sakaru pakalpojumu tirgū un šajā ziņā Saeima piekrīt pieteikuma iesniedzējam, bet šī, tātad, pazīme tos nošķir, respektīvi, lietošanas tiesību ieguve bez maksas vai par maksu un tad attiecīgi Saeimas ieskatā šai atšķirīgajai attieksmei pamatā ir objektīvs un saprātīgs pamatojums.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Vai pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem būs jautājumi? Ja ir, lūdzu ņemt vērā, lai neatkārtotos jau tiesnešu uzdotie jautājumi. Paldies.

M. Šķiņķis.

Jā, es centīšos. Un tāpēc es varbūt sāksu ar jautājumu, uz ko, manuprāt, atbilde nebija saņemta. Kuča kunga jautājums par koplietošanas lēmumu, kurā ir Regulators secinājis, ka konkurenci nekropļo tāpat tas, ka „Bite Latvija” izmanto frekvences un mēs neesam dzirdējuši argumentus, kādēļ tad pie šādiem pašiem apstākļiem, ja nodotu „Bitei”, konkurences kropļojums tomēr pastāvētu. Kādi ir tie Saeimas argumenti, kāpēc konkurence tiktu ierobežota, ja tiktu nodotas.

L. Jambuševa.

Saeima, kā jau minēju, uzskata, ka tas nostāda gluži vienkārši nevienlīdzīgā situācijā šos elektronisko sakaru komersantus. Bet sīkāk runājot par konkurences kropļošanas un tamlīdzīgiem aspektiem, jā, tas tāpat ir vērtēts Regulatora lēmumā. Saeima nesāks tagad sniegt konkrētu izvērtējumu abām šīm situācijām par konkurences aspektu iespēju, par konkurences iespējamu kropļošanas aspektu pastāvēšanu vai potenciālu nepastāvēšanu katrā no šiem gadījumiem. Ja ir šādi jautājumi, tad es tomēr lūgtu par piemērošanas jautājumiem vērsties pie Regulatora kā pieaicinātās personas.

M. Šķiņķis.

Tāpat jūsu pozīcija ir, ka leģitīmais mērķis ir godīga konkurence. Tāpat, tas ir, var teikt vienīgais juridiskais vai viens no dažiem juridiskajiem jautājumiem, kas mums ir jārisina. Jūs sakāt, ka ierobežojums ir tādēļ, lai nodrošinātu godīgu konkurenci. Mēs sakām, ka, re kur ir Regulatora lēmums, kurš pūsgada analīzes rezultātā nonāk pie secinājuma, ka izmantot frekvences „Bite” tas nevis pat traucē konkurenci, bet, ja tāda iespēja nebūtu, tad tas kropļotu konkurenci. Mēs gribam dzirdēt Saeimas pozīciju, kādēļ jūsu apgalvotais leģitīmais mērķis tiek sasniegts ar apstrīdēto normu pretstatā Regulatora pozīcijai koplietošanas lēmumā.

L. Jambuševa.

Saeima arī ir norādījusi to, ka tas nav vienīgais apstrīdētās normas pamatā esošais leģitīmais mērķis. Jebkurā gadījumā tā ir gan godīga konkurence, gan šīs nevienlīdzīgās pieejas novēršanas no dažādiem elektronisko sakaru komersantiem. Jebkurā gadījumā tāda ir Saeimas pozīcija un mēs to uzturam.

M. Šķiņķis.

Saeima... tāpat jūsu pozīcija ir tāda, ka, Saeimai pieņemot apstrīdēto normu, attiecīgs konkurences vērtējums nav jāizdara. Tādu, kādu izdara regulators, lemjot par frekvenču tālāk nodošanu vai kopīgu izmantošanu... nu, ja jūs šobrīd nevarat tā izstāstīt...

L. Jambuševa,

Jā, tas ir tas, ko es mēģinu pateikt. Saeima pieņem apstrīdēto normu, taču tā pati par sevi nevērtē šos konkurences aspektus. Saeima vērtē tos apsvērumus, ko tai ir sniegušas valsts institūcijas, kas ir kompetentas šajā jomā, proti, Konkurences padome un Regulators.

Protams, ka Saeima pati par sevi neveic šo izvērtējumu, bet tā iepazīstas ar sniegtajiem apsvērumiem. Šajā gadījumā Regulators un Konkurences padome nebija sniegusi šādus apsvērumus, kas norādītu, ka... jā, šajā gadījumā šie apsvērumi netika sniegti, protams, arī kopīgas izmantošanas lēmums tobrīd vēl nebija pieņemts. Tas arī ir jāņem vērā.

M. Šķiņķis.

Tas mani pārsteidz... jūs sakāt, ka nebija sniegti. Tātad, konkrēti Regulators divās Saeimas komisijas sēdēs, 2. februāra un 8. marta, pusotras stundas laikā šis regulējums tika pieņemts, tā arī ir visa analīze... norādīja vairākus iemeslus, kādēļ apstrīdētā norma nebūtu pieņemama, būtu jāpieņem Regulatora piedāvātais risinājums, kas ļautu tālāk nodot frekvenci. Vismaz četri argumenti. Pirmkārt, esošā redakcija ir kavējusi tātad... liegums ir kavējis frekvenču izmantošanu, ir jāveicina frekvenču izmantošana. Otrais – ar mērķi sekmēt frekvenču efektīvāku izmantošanu. Līdzīgs arguments. Pamatots 20 gadus šīs nodošanas periods. Tad tika pamatots, kāpēc, ja 20 gadus frekvence ir lietota, kādēļ nebūtu liedzams nodot tālāk, norādot, ka 20 gadu laikā sākotnējie ieguldījumi ir atpirkušies un faktiski šī nevienlīdzība ir izlīdzināta. Ceturtais arguments tika norādīts, ka, ja šobrīd tirgū ir arī frekvences, kas iegūtas par brīvu no citiem, kurus ieguvuši citi mobilo sakaru vai citi elektronisko sakaru komersanti. Tika norādīts, ka ja mēs liedzam tālāk nodot šīs frekvences, kas ir 20 gadus bijušas, tad mums būtu arī jāskatās uz citām 2G, 3G, 4G frekvencēm, kas ir iegūtas par brīvu. Tā ir Regulatora argumentācija, kas tika norādīta, norādot, ka labāks risinājums ir tas, ko piedāvāja Regulators.

A. Laviņš.

Jā, un sagaidām jautājumu.

M. Šķiņķis.

Kādēļ Saeima tad uzskata, kā Saeimas pārstāve teica, ka Regulators ir teicis vai akceptējis, vai veicis konkurences izvērtējumu par labu apstrīdētajai normai?

L. Jambuševa.

Šī Saeimas ieskatā bija vairāk tāda debašu runa, nevis jautājums.

Bet Saeima, protams, ir uzklusējusi Regulatora viedokli, bet Saeimai nav

obligāti saistošs Regulatora viedoklis, izvēloties to lietderīgāko risinājumu, kas, tātad, tiek pieņemts deputātiem balsojot. Un arī mana atbilde būs tāda, ka, iepazīstoties ar Regulatoru kā pieaicinātās personas viedokli, Regulators ir skaidri norādījis, ka tas neiebilst pret to, ka apstrīdētā norma nebūtu uzskatāma par tādu, ar kuru varētu sasniegt šo mērķi. Regulators tur ir skaidri norādījis, ka neuzstāj un neuzskata, ka piedāvātais risinājums komisijas sēdē būtu bijis jāizraugās kā primārais. Nu, ar to arī var iepazīties attiecīgi lietas materiālos.

M. Šķiņķis.

Liels paldies.

Nākamais jautājums. Arī izriet no jūsu runas. Jūs apgalvojat, ka tiesība nodot tālāk ir privilēģija, un tāpēc pieteikuma iesniedzējai tā nepiemīt.

Kā jūs raugāties uz tiem elektronisko sakaru komersantiem, kuri ir maksājuši par frekvenču lietošanas tiesībām un kuriem ir tiesība nodot tālāk? Tā arī viņiem ir privilēģija un tā ir tiesība, kas ietilpst Satversmes 105. pantā vai neietilpst Satversmes 105. pantā?

L. Jambuševa.

Es savā runā norādīju vairākkārt, ka tā ir privilēģija neatkarīgi no tā, vai komersants, tātad, ir ieguvis par maksu vai bez maksas. Tātad, šis regulējums Elektronisko sakaru likumā skaidri pasaka, ka ir jāiziet atsevišķa procedūra, jāsaņem tātad Regulatora piekrišana, lai vispār šīs tiesības iegūtu. Tās nav garantētas, tātad tās nav garantētas arī šiem pārējiem komersantiem, kas ir ieguvuši tās par maksu. Līdz ar to, jā, kā jau minēju iepriekš, tātad tā ir tāda privilēģija, uz ko ir pastarpināta cerība.

M. Šķiņķis.

Un uz ko nav 105. panta aizsardzība arī tiem, kas ir maksājuši? Vai ir pareiza jūsu pozīcija vai nē?

L. Jambuševa.

Viņiem ir tiesības uz to iegūšanu pretendēt. Bet to ieguve nav garantēta.

M. Šķiņķis.

Bet 105. panta izpratnē, vai šie subjekti varētu prasīt Satversmes tiesā vai citā tiesā īpašumtiesību aizsardzību – nodrošināt tiesību prasīt tālāknodošanu? Vai prasīt atļauju tālāknodošanai?

L. Jambuševa.

Nu, šeit būtu tomēr jānošķir, vai tiesības prasīt tālāk nodošanu vai tiesības garantēti iegūt tālāk nodošanu. Protams, ka viņi var prasīt un aizstāvēt to, ka viņiem ir jābūt šīm tiesībām, prasīt šajā objektīvajā procedūrā šo tiesību ieguvu.

M. Šķiņķis.

Bet 105. panta tiesība? Tas ir tas jautājums, nevis ja vispār var prasīt. Skaidrs, ka var prasīt, bet juridiski 105. panta tvērumā ietilpst tiesība prasīt tālāk nodot vai tiesība prasīt atļauju tālāk nodot?

L. Jambuševa.

Vai mēs šobrīd runājam par tiem citiem komersantiem vai par pieteikuma iesniedzēju?

M. Šķiņķis.

Par citiem, ar ko jūs salīdzināt pieteikuma iesniedzēju.

L. Jambuševa.

Vai viņi ir vērsušies tiesā vai jūs?

M. Šķiņķis.

Jautājums ir konkrēts. Vai Satversmes 105. panta tvērumā ietilpst tiesība nodot tālāk tiem konkurentiem, ar ko salīdzina Saeima mūs. Ar jā vai nē atbildi.

A. Laviņš.

Jā, Saeimas pārstāvei lūgums ir atbildēt. Šeit tiek risināts jautājums par 105. panta tvērumu. Un pārstāvis vēlas ieskicēt šo situāciju nedaudz plašākā kontekstā. Tamdēļ pieņemšu šos jautājumus, un lūgums ir sniegt atbildi.

L. Jambuševa.

Satversmes 105. panta tvērumā noteikti ietilpst tiesības prasīt un garantētā veidā, tātad, pretendēt uz šo tiesību ieguvu, bet neietilpst tiesības tās garantēti iegūt.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Es saprotu, ka uz pirmo jautājumu jūs atbildējāt, ka jūs nevērtējāt. Es saprotu, ka jūs neesat vērtējuši, bet tad tikai, lai apstiprinātu to normu, kuru tirgu ietekmē, kurus tirgus dalībniekus ietekmē, kā ietekmē. To jūs neesat visu analīzi veikuši, ja? Tas tikai tā, skaidrības labad.

L. Jambuševa.

Atsevišķi formāla rakstura dokumenta formā šāda analīze nav, bet Saeima vēlētos norādīt, ka tiesību normas ietekmes izvērtējums nav tikai formāla rakstura dokuments ar dažādām analīzēm un pētījumiem. Šajā gadījumā šos savus apsvērumus, kas ir pamatoti attiecīgi arī datus un efektīvas un lietderīgas spektra joslas izmantošanas mērķos, likumdošanas procesā mutvārdos ir sniedzis tāpat Regulators.

M. Šķiņķis.

Labi. Tātad sanāk, ka ir vērtēts.

Tad ir jautājums, kā jūsu vērtējumu ietekmē tas, ka „Tele2”... vai kāds tad Saeimas vērtējums bija par tādu apstākli, piemēram, ka „Tele2” 2012. gadā ir ieguvis tiesības tādā pašā ceļā bez maksas iegūtas tiesības, tālāknodešanas turklāt ceļā, un tagad jūs apgalvojat, ka viņam ir kādas priekšrocības... vai nav priekšrocību pret „UNISTARS”. Kā šī notikuma vērtējums Saeimas ieskatā ietekmē konkrēto lietu?

L. Jambuševa.

Konkrētajā likumdošanas procesā tika vērtēta apstrīdētā norma un šīs dažādās alternatīvas, un tas netika pagriezts no tādas perspektīvas, ka tiktu vērtēti konkrēti komersanti un tas, kādā veidā katrs no šiem komersantiem būtu ieguvis tiesības.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Arī tāds faktiskais tad jautājums par 2023. gada notikumu, kad „TET” ieguva arī bez maksas iegūtas „Telia Latvija” frekvenču lietošanas tiesības... pa maksu iegūtas un arī citas bez maksas iegūtas... tātad 2023. gadā... jā... tātad jautājums tāds. Tātad, vai Saeima uzskata, ka apstrīdētā norma aizliedza tā rīkoties Regulatoram vai pieļāva?

L. Jambuševa.

Ja mēs runājam par 2023. gada šo neseno lēmumu, Saeima ir ar to iepazinusies un vēlētos norādīt, ka, šajā gadījumā piemērojot šo normu, Regulators ir skaidri norādījis, ka tā ir netipiska situācija un ka šīs tiesības nodot tālāk tiek piešķirtas uz ļoti limitētu laika periodu, tātad tikai uz to periodu, kamēr ir iespējams nodrošināt šo saistību pārņemšanu vienam komersantam no otra. Respektīvi, ja tiesības tālāknodot netiktu piešķirtas, tad būtu neiespējami nodrošināt šo pakalpojumu sniegšanu patērētājam un tiktu ļoti nelabvēlīgā veidā skartas patērētāju intereses. Un līdz ar to šādi izvērtējot un konkrēti pamatojot, Regulators arī ir norādījis, ka šīs tālāknodošanas tiesības tiek piemērotas tikai laikā limitēti un tikai tik ilgi, kamēr tiek pārņemtas šīs saistības. Un tas viss ir patērētāju interesēs.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Nākamais jautājums. Viena tirgus dalībnieka arguments, Konkurences padome, citi ir teikuši savos viedokļos tāpat, ka viena tirgus dalībnieka ietvaros veikta darbība, piemēram, frekvenču nodošana, neietekmē konkurenci negatīvi vispār. Vai Saeima, pieņemot regulējumu, ir šo aspektu analizējusi?

L. Jambuševa.

Konkrēti šo aspektu nē. Jebkurā gadījumā Elektronisko sakaru likuma izpratnē „Bite” un „UNISTARS” ir divi nošķirti elektronisko sakaru komersanti. Un līdz ar to Elektronisko sakaru likuma izpratnē viņi nav viens tirgus dalībnieks un tā to ir arī norādījis Regulators savā pieaicinātās personas viedoklī.

M. Šķiņķis.

Nav analizēts. Labi.

Jautājums par nesamērīgu un negodprātīgu iedzīvošanos... nevarēja īsti... varbūt palaidu garām atbildi... Bet, ja mēs runājam par gadījumu, piemēram, kad „UNISTARS” bez atlīdzības nodod „Bite Latvija” frekvenču lietošanas tiesības, tad kur veidojas tā nesamērīgā iedzīvošanās vai netaisnīgā iedzīvošanās šādā situācijā? Un kurš ir tas, kurš iedzīvojas negodīgi un nesamērīgi, netaisnīgi? „UNISTARS” vai „Bite Latvija”?

L. Jambuševa.

Nu, šajā gadījumā veidotos situācija, ka šīs frekvences iegūst cits komersants un faktiski jau iedzīvotos tas, kurš ir iegūvis, pieņemot, ka nebūtu šī atlīdzība tāpat starp „UNISTARS” un starp „Bite” un tikai šāda aspekta ietvaros, ka viņi ir savstarpēji saistīti kā uzņēmumi. Bet pat tad, ja šī atlīdzība nebūtu, tomēr viens no viņiem ir guvis šo labumu, ir būtībā apiets tāpat šis valsts noteiktais normatīvais regulējums, tad lietošanas tiesības, kas iegūtas bez maksas, netiek nodotas tālāk un Elektronisko sakaru likuma izpratnē, kā jau es minēju, viņi tomēr ir divi nošķirti elektronisko sakaru komersanti.

M. Šķiņķis.

Tad vēlreiz par nevienlīdzīgo attieksmi. Otrs jūsu norādītais mērķis ir novērst netaisnīgu un nevienlīdzīgu attieksmi starp tirgus dalībniekiem. Vai jūs esat analizējuši arī konkrētas situācijas normas pieņemšanas ietvarā, tāpat, konkrētus tirgus un, piemēram, skatāties mobilo sakaru pakalpojumu tirgu, un „Bite”, „LMT” un „Tele2”... Vai tas ir tā visaptveroši aptverot visus iespējamus tirgus Latvijā un dažādus tirgus dalībniekus? Vai šī nesamērība var tikt vispār izvērtēta ārpus konkrētā tirgus un konkrētiem tirgus dalībniekiem?

L. Jambuševa.

Jā, ir vērtēts elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus ietvaros.

M. Šķiņķis.

Visā plašumā?

L. Jambuševa.

Tad būtu nepieciešams vēlreiz pārskatīt un uzklaut, vai tomēr likumdošanas procesa ietvaros Regulators nav izvērsis vēl kādus atsevišķus apsvērumus tieši attiecībā, nu, jau sašaurinot šos tirgus. Tomēr, kā jau minēju, komisijas sēdēs likumdošanas procesā ir piedalīties gan Regulators, gan Konkurences padome un visi šie apsvērumi, kas ir saistīti ar tirgu, konkurences aspektiem un tā tālāk, tas ir vērtēts.

M. Šķiņķis.

Skaidrs.

Tad vēl viens jautājums par Eiropas Savienības regulējumu ieviešanu Latvijā.

Jūs uzskatāt, ka nacionālajam likumdevējam arī šajā gadījumā nav jāvērtē atbilstība, piemēram, Eiropas Savienības Pamattiesību hartai vai Eiropas Savienības vispārējiem tiesību principiem? Vai šajā gadījumā tas jau ir izdarīts jau ar direktīvas attiecīgo tiesību normas pieņemšanas brīdi?

L. Jambuševa.

Ko jūs tādā gadījumā sagaidītu? Konkrētu atsauci uz šo hartu, lai atzītu, ka ir bijis veikts izvērtējums iepretim šai hartai? Jo, protams, tas vien, ka likumdošanas procesa ietvaros netiek nosaukta vārdā katra tiesību norma, kurai iepretim tiem izdarīts vērtējums, vēl nenozīmē, ka tas ir pretrunā ar šo hartu.

M. Šķiņķis.

Jā. Jautājums bija, vai tas ir darīts. Jūs atbildat uz citu jautājumu, kas nav uzdots. Vai tas tika darīts?

L. Jambuševa.

Konkrēti harta likumdošanas procesā nav pieminēta, toties ir pieminēts Satversmes 105. pants un Elektronisko sakaru kodekss un tajā nostiprinātie mērķi.

M. Šķiņķis.

Nevis, vai ir pieminēta, bet vai ir izdarīts vērtējums no likumdevēja puses?

L. Jambuševa.

Nē, konkrēts vērtējums nav izdarīts. Attiecībā uz hartu šajā aspektā primāri ir izdarīts vērtējums attiecībā uz 105. pantu.

M. Šķiņķis.

Skaidrs. Paldies.

Pēdējais jautājumu bloks. Par Regulatora kompetenci.

Kā mēs lasām direktīvu, ir nodalīti jautājumi, ko drīkst lemt tikai Regulators un ir jautājumi, ko var lemt arī ne Regulators. Un mēs uzskatām, ka esošais jautājumu loks ietilpst Regulatora kompetencē. Vai jūs uzskatāt, ka Saeimai bija tiesības lemt par šo konkrēto jautājumu un no kā jums šīs tiesības izriet? Vai tikai no direktīvas 51. panta vārdiskā formulējuma, ka dalībvalsts var, vai arī ir vēl kādi apsvērumi, kas jums liek domāt, ka ne regulators drīkstēja šo jautājumu lemt?

L. Jambuševa.

Saeima uzskata, ka pieņemt Elektronisko sakaru likumu, pārņemot šo direktīvu, protams, tā ir absolūta ekskluzīva Saeimas kompetence pieņemt tādā visu šo regulējumu, arī tajā skaitā apstrīdēto normu. To, vai paredzēt Regulatoram tālāk lemt par tālāknodošanas tiesību piešķiršanu, arī tas ir, protams, Saeimas kompetencē, bet Saeima ir pieņēmusi šo apstrīdēto normu šādā izskatā, kas tādā ietver šo tālāknodošanas tiesību liegumu. Un attiecībā uz personām, uz komersantiem, kas ir ieguvuši tiesības bez maksas, tādā Saeima nav paredzējusi, ka Regulators veiks tādu izvērstu analīzi un nesniegs šo piekrišanu.

M. Šķiņķis.

Nu, jūs uzskatāt, ka to direktīva ļauj.

Labi. Tad var teikt, ka pēdējais bloks vai jautājums, iespējams, pats pēdējais. Par Regulatora vērtēšanu. Kas, jūsuprāt, būtu negatīvs vai, tieši otrādi, vai jūs neuzskatāt, ka tas būtu tieši vajadzīgs, ka Regulators izvērtē konkrēto situāciju, konkrēto tirgu, konkrēto frekvenču lietošanas tiesību nodošanas momentu konkrētajā gadā un izdara vērtējumu, vai šajā konkrētajā situācijā būtu konkurences kropļošana vai, varbūt tieši otrādi, bez šāda notikuma konkurence Latvijā ciestu? Kas ir jūsu arguments, kādēļ tas nebūtu labāks veids, kā sasniegt mērķi – godīga konkurence Latvijā?

L. Jambuševa.

Nu, uz komersantiem, kuriem apstrīdētā norma tādā atļauj pretendēt uz tālāknodošanu tiesību iegūvi, attiecībā uz viņiem, ja viņi vērstos ar šādu pieprasījumu, regulējums tā patiešām paredz to, ka Regulators šo izvērtējumu veiks. Taču tāda ir

Saeimas pozīcija un likumdevēja izšķiršanās, ka šāds regulējums netiek attiecināts uz tām personām, uz tiem komersantiem, kas ir ieguvuši šīs tiesības bez maksas.

M. Šķiņķis.

Bet vai jūs neuzskatāt, ka labāks, efektīvāks un tiešām kvalitatīvāks vērtējums, objektīvi vispār izdarāms vērtējums var notikt Regulatorā, nevis Saeimā konkrētas frekvenču nodošanas gadījumā?

L. Jambuševa.

Nu, kā es teicu, Saeimas pozīcija ir šāda, ka mēs neattiecinām šo izvērtējumu, šīs prasības uz situācijām, kad tiesības ir iegūtas bez maksas.

M. Šķiņķis.

Paldies. Man šobrīd nav jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies... Lūdzu!

M. Šķiņķis.

Jā, ja var, vēl viens jautājums... tikai viens tāds arī ļoti būtisks jautājums. Vai šobrīd frekvenču apmaiņa ir iespējama pie apstrīdētās normas pastāvēšanas starp diviem tirgus dalībniekiem?

L. Jambuševa.

Es lūgtu šo jautājumu adresēt Regulatoram un valsts akciju sabiedrībai „Elektroniskie sakari”, kas tomēr atbild par šī, nu, apstrīdētās normas un ar to saistītā regulējuma praktisko piemērošanu.

M. Šķiņķis.

Es tomēr lūgtu varbūt vismaz Saeimas pozīciju, jo likumā ir ietverts regulējums, kas nosaka to, vai frekvenču lietošanas tiesību var arī apmainīt vai nevar apmainīt un Saeimas pozīciju vēlētos saprast par likuma regulējumu. Ko likums Saeimas ieskatā nosaka?

L. Jambuševa.

Bet ko tieši jūs vēlaties no Saeimas dzirdēt par šo konkrēto apmaiņu?

M. Šķiņķis.

Vai šobrīd apmaiņa ir atļaujama, vai apstrīdētā norma ierobežo frekvenču lietošanas tiesību maiņu? Kāds ir apstrīdētās normas tvērums principā?

L. Jambuševa.

Nu, šobrīd uz šo jautājumu es nevarēšu atbildēt, jo apstrīdētās normas ietvaros tas nav regulēts. Es aicinātu šo jautājumu uzdot Regulatoram kā pieaicinātajai personai.

K. Tolstiks.

Ja drīkst, es varbūt... es neesmu jurists, es varbūt tā no praktiskās puses... Tātad apstrīdētā norma ir tādi politiski mērķi, kas valstij jāasniedz, kas ir frekvenču efektīva izmantošana un viņas uzlabošana. Nu viens veids, kā uzlabot frekvenču efektīvu izmantošanu šajās konkrētajās frekvencēs, ir apmainīties starp diviem operatoriem, lai iegūtu vienlaidus nepārtrauktu spektru, kas dos labumu abiem diviem. Šajā gadījumā tas būtu „UNISTARS” un „LMT”. Saskaņā ar 48. panta, ja es nemaldos, astoto daļu, ir iespējams veikt apmaiņu, šāda tipa apmaiņu starp komersantiem, savstarpēji nododot lietošanas tiesības. Tātad, teorētiski mēs to varētu darīt.

A. Laviņš.

Mirkļīti... Tā... šobrīd droši vien, ka jums vajadzētu pamatot, kāpēc mēs runājam par frekvenču apmaiņu starp dažādiem komersantiem, jo jūsu pamata iebilde ir, ka iegūto frekvenci jūs nevarat nodot citam. Te nerunājam par to, ka vienam pieder tāda un otram tāda un norisinās savstarpēja apmaiņa. Kāpēc šajā brīdī jūs runājat par kaut ko citu un vai mēs šobrīd neizejam ārpus lietas tvēruma?

K. Tolstiks.

Paldies... tas ir...

A. Laviņš.

Man ir lūgums tomēr būtu atbildēt, Šķiņķa kungs, jums uz šo, jo Saeimas pārstāve divreiz atbildēja, ka šobrīd nevar sniegt atbildi, un lūgums šādu jautājumu adresēt Regulatoram, ja es tā īsi varu nosaukt šo pieaicinātās personas nosaukumu, uzskatot, ka tas ir ārpus šīs lietas tvēruma. Kāpēc par šo būtu tomēr jārunā?

M. Šķiņķis.

Tāpēc, ka mūsu pozīcija tātad... norma liedz tālāk nodot frekvenču lietošanas tiesības. Mūsaprāt arī frekvenču maiņa ir liegta ar apstrīdēto normu. Tas arī ir viens no darbībām vai rīcībām, ko pieteikuma iesniedzēja varētu vēlēties darīt, izmantojot savu īpašumtiesību. Un mēs gribam saprast Saeimas pozīciju, vai Saeima apstiprina to, ka

mēs pareizi interpretējam apstrīdēto normu, tātad Saeimai nevajadzētu būt neskaidrībai, kādu normu tā ir pieņēmusi, un vai tiešām ir tā, ka apstrīdētā norma liedz arī veikt tālākknodošanu maiņas procesā.

A. Laviņš.

Paldies šajā brīdī...

Labi, lai precizētu šo jautājumu, vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam un pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem būs jautājums adresēts.

G. Kusiņš.

Jā. Jūsu uzdotais jautājums Saeimas pārstāvei mani mudina uzdot jums jautājumu par jūsu izpratni par to, ka var veikt apmaiņu.

Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, likums pieļauj veikt apmaiņu arī starp tādiem, kur viens ir ieguvis konkursa rezultātā un otrs bez maksas? Un es pajautāšu, kāpēc. Tā daļu secība izkārtojumā ir tāda, ka var iegūt par maksu, un tad nākamajā daļā ir tāda, kas pieļauj savstarpēju apmainīšanu. Vai nebūtu likums jālasa tā, ka savstarpēji apmainīties var tikai tādas, kas ir iegūtas par maksu?

M. Šķiņķis.

Iespējams. Tādēļ arī es uzdevu tādu jautājumu, kādu es uzdevu, jo, mūsuprāt, „UNISTARS” šobrīd ir liegti jebkādi tālākknodošanas veidi – nodot, nomāt. Vēl viens no tādiem, kā mēs to saprotam, tālākknodošanas variantiem, ir maiņa. Un es vēlējos saprast, kā Saeima interpretē apstrīdēto normu, lai saprastu vispār, vai Saeima var izstāstīt, kā viņa izprot to normu, ko paši pieņēmuši.

G. Kusiņš.

Bet tā jau nav apstrīdētā norma. Tā ir cita norma.

M. Šķiņķis.

Apstrīdētā norma ir tā, no kuras izriet aizliegums tālākknodot un nākamā daļa šajā pantā runā šķietami par maiņu. Un, lai saprastu, vai maiņa ietilpst arī liegumā tālākknodot, ir jāsaprot, jā, tvērums apstrīdētajai normai.

G. Kusiņš.

Labi. Skaidrs. Paldies, jā.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvei tomēr saskatām, ka ir jāsniedz atbilde uz šo jautājumu, jo maiņa var būt viens no tālākknodošanas veidiem. Un te atkal ir tas, ka šis tvērums vai

konteksts varētu būt plašāks, lai saprastu, kāpēc nevar nodot tālāk tādu tiesību, kuru iegūstot sākumā, bija nosacījums, ka tā nevarēs tikt nodota tālāk. Un te šobrīd ir jautājums par šādu aspektu. Kāpēc nevar mainīt? Tamdēļ jautājums ir vietā.

L. Jambuševa.

Jā, nu, vispirms vēlos norādīt, ka likumdošanas procesa ietvaros šis jautājums par maiņu nav atsevišķi aplūkots. Tātad, tā tomēr ir jau cita tiesību norma. Un šajā gadījumā tā ir arī cita jau procedūra, kuras ietvaros persona, tātad komersants, vērstos Regulatorā ar pieprasījumu. Tātad, apstrīdētā norma jeb septītā daļa runā konkrēti par tālāknodošanu, un attiecīgi var vērsties tad tālāk un prasīt šīs tālāknodošanas tiesības.

Pie Regulatora šī astotā daļa, uz ko atsaucās pieteikuma iesniedzējas pārstāvis, tātad jau runā par diviem savstarpēji saistītiem pieteikumiem, kas tātad nonāk arī Regulatorā, un šī norma faktiski regulē jau citu šo maiņas gadījumu.

Un tā kā likumdošanas procesa ietvaros maiņas gadījums nav atsevišķi izanalizēts, protams, ka es šobrīd nevaru sniegt apsvērumus par to, kā būtu izprotama maiņa tālāknodošanas tvērumā. Tomēr šeit ir būtiski, ka mēs runājam par divām atsevišķām nošķirtām tiesību normām. Tās nav tikušas izdiskutētas savstarpēji kontekstā kopsakarā. Noteikti aicinātu šo jautājumu uzdot Regulatoram, kurš tad arī būtu tā persona, kas tātad arī, saņemot šo pieprasījumu vai nu apstrīdētās normas kārtībā vai šīs astotās daļas kārtībā saņemto pieprasījumu, attiecīgi vērtētu un sniegtu savu redzējumu.

Šobrīd norma, uz kuru atsaucas pieteikuma iesniedzējas pārstāvis, tātad šī astotā daļa, tā konkrēti nenošķir šos gadījumus, vai ir iegūts par maksu vai bez maksas, un līdz ar to tomēr izvairos piemērot tikai gramatiskās interpretācijas metodi, šobrīd atbildot, ka konkrēta lieguma nav, tajā pašā laikā, jā nu, tas pieprasa padziļinātu analīzi. Un ja reiz kopsakarā šīs normas nav vērtētas, tad es nevaru uz šo jautājumu šobrīd izsmeloši atbildēt, bet tas nemaina Saeimas uzskatu, ka apstrīdētā norma pati par sevi tomēr ir pienācīgi skaidra attiecībā uz tālāknodošanu kā tādas klasisku gadījumu, kad tiek nodots no viena komersanta otram. Paldies.

A. Laviņš.

Pieņemam atbildi šādu. Paldies.

M. Šķiņķis.

Nav vērtēts tātad.

A. Laviņš.

Paldies.

Jā... pārstāvim... varbūt es tomēr aicinātu tos vērtējumus par sniegtajām atbildēm... iespējams, ja jūs vēlaties, debašu runā varat to norādīt, bet šajā stadijā ir jautājums, saņemta atbilde. Jūsu vērtējums, lai paliek jūsu pierakstos un debašu runā, iespējams. Tā būtu korektāk, kas attiecas uz jūsu oponentu šajā lietā.

Labi.

Cienījamie lietas dalībnieki, šobrīd tiek izsludināts pārtraukums uz vienu stundu. Atgriezīsimies un turpināsim tiesas sēdi pulksten 14.15.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties!

Turpinām tiesas sēdi.

Un sāksim uzklaut lietā pieaicinātās personas.

Un, kā jau esam vienojušies, pirmā pieaicinātā persona ir tiesību zinātņu doktors Lauris Rasnačs.

Rasnača kungs ir ieradies. Personu apliecinājoši dokumenti ir pārbaudīti?

A. Laviņš.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Rasnača kungs, aicinu jūs ieņemt vietu pie Satversmes tiesas tribīnes, lai sniegtu viedokli Satversmes tiesā.

Nu, protams, būtiskākais jautājums ir par īpašumtiesību objektu šajā lietā un, ja ir citi aspekti, kurus, Rasnača kungs, jūs vēlaties darīt zināmu tiesai, lūdzu, šāda iespēja ir un būs arī vēl tiesnešu jautājumi.

Paldies. Lūdzu!

L. Rasnačs.

Labdien, godātā Satversmes tiesa! Lietas dalībnieki! Klātesošie!

Atbilstoši godātās tiesas norādītajam un atbilstoši arī lēmumā norādītajiem jautājumiem tad es sniegšu arī savu viedokli.

Un pirmais jautājums, kas bija norādīts lēmumā, ar kuru esmu pieaicināts šajā lietā, ir tātad: vai var uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējas tiesību uz īpašumu apjomā ietilpst tiesības tālāknodot radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības situācijā, kad gan licence, uz kuras pamata piešķirtas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, gan arī lēmumi, ar kuriem ir pagarinātas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, ir terminēti

un neparedz minēto tiesību tālāknodošanu?

Šeit, godātā tiesa, vēlētos vērst uzmanību uz šādiem apsvērumiem.

Pirmais. Vēlētos pievērst uzmanību Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām lietā ar pieteikuma numuru 44460/16, kas ir tātad „O’ Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd pret Īriju”, proti, šajā lietā pieņemtā sprieduma 89., 90. punktā Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādīja, ka licencē noteikto tiesību ierobežošana ierobežo tiesības uz īpašumu. Tātad, ja tādas tiesības ir bijušas licencē noteiktas vai no licences izrietošas un attiecīgi vēlāk ir tikušas ierobežotas, tas ierobežo tiesības uz īpašumu.

Tajā pašā laikā manu uzmanību piesaista arī lietā ar pieteikuma numuru 39794/98 arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā „Peter GRATZINGER un Eva GRATZINGEROVA pret Čehijas Republiku”. 69. punkts, ja nemaldos, kur tātad Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzsver, ka tiesības uz īpašumu attiecas tikai uz esošām tiesībām. Tātad, šeit ir būtiski manā skatījumā saprast, vai šīs te vēsturiski spēkā bijušās licences un vispārējās atļaujas ir tieši vai netieši pieļāvušas, tātad, šīs te tiesības nodot citām personām vai iznomāt.

Un tas, ko es atrodu no man pieejamajiem un man nosūtītajiem dokumentiem lietā, ka lietas dalībnieku viedoklis, ja es pareizi esmu sapratis, ja nē, tad, protams, aicinu lietas dalībniekus mani palabot, šajā ziņā atšķiras. Proti, ja es pareizi esmu sapratis pieteikuma iesniedzēju pozīciju, tad pieteikuma iesniedzēja pozīcija ir tāda, ka šādas tiesības ir faktiski bijušas, ja pareizi saprotu, tad tā iemesla dēļ, ka viņas nav tikušas atšķirībā no esošā regulējuma, nav bijis noteikts tātad šāds te ierobežojums. Savukārt no Saeimas atbildes raksta, ja es pareizi sapratu, tad Saeimas pozīcija ir, ka šādas tiesības nav bijušas.

Arī, cik man zināms, tad nozarē viedoklis par šo jautājumu ir atšķirīgs.

Un jāteic vēl, ka šodien priekšpusdienā, arīdzan gatavojoties dalībai šodienas sēdei, tā kā apsvēru šos aspektus un, teikšu atklāti, laikam kategorisku atbildi par to, vai viņas ir vai nav bijušas, nu to es tik tiešām laikam neņemšos pateikt. Bet tā būtība manai domai būtu tāda, ka ja šīs tiesības vēsturiski ir bijušas un vēlāk ir tikušas ierobežotas, kā tas ir ar šobrīd spēkā esošo Elektronisko sakaru likumu, tad nu šeit mēs varam runāt droši vien par tiesībām uz īpašumu un attiecīgi par tiesību uz īpašumu ierobežojumu, bet, ja šādas tiesības nekad nav bijušas, tad, kā jau manis minētajā citātā no Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakses, attiecīgi nav arī šādu te tiesību uz īpašumu ierobežojumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies par jūsu sniegtajām atbildēm.

Es saprotu, ka jūs vēlaties, lai jautājumu secībā, jo bija vēl arī otrs jautājums par tiesību uz 5G tehnoloģiju attīstību.

L. Rasnačs.

Jā. Ja drīkstu... arī...

G. Kusiņš.

Nu, varbūt tad arī par to, un tad jautājumi kopā. Paldies.

L. Rasnačs.

Jā. Un otrs jautājums tād – vai ir iespējamās tiesību uz īpašumu apjoma izmaiņas straujas 5G tehnoloģiju attīstības Latvijā dēļ?

Jā. Nu, manuprāt, jautājums ir, protams, visnotaļ plašs un pat kādā mērā varētu šķist arī filozofisks, bet uz šo jautājumu droši vien man būtu apstiprinoša atbilde. Jo, nu, tehnoloģijas attīstās un attiecīgi arī mainās šie te pielietojuma mērķi, kā dažādi frekvenču spektri var tikt izmantoti. Līdz ar to, ja es drīkstu vilkt tādu vēsturisku paralēli, piemēram, ar 19. gadsimtā šo te Būru brīvvalsti, respektīvi, Transvālas un Oranjes brīvvalstis Dienvidāfrikā attīstībai vai Norvēģijas attīstību pagājušā gadsimtā. Ir viena situācija, ka kādam ir zeme, teritorija un tad pēkšņi tur tiek atrasti vai nu dimanti vai nu nafta, kas, protams, radikāli maina šīs te teritorijas vai zemes vērtību. Nu, līdzīgi arī ar šo te frekvenču spektru. Teiksim, ir viena situācija, ka kādam ir tiesības lietot frekvenču spektru, kuru var izmantot, teiksim, radioamatieri un, ja pēkšņi tas ir kādai jaunai perspektīvai tehnoloģijai, tad tā ir kardināli atšķirīga situācija.

Līdz ar to mana atbilde uz šo jautājumu būtu, ka, jā.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

Man būtu vairāki jautājumi.

Pirmais jautājums. Gan pieteikumā un Saeimas atbildes rakstos, gan arī šodienas tiesas sēdē, kā jūs arī norādījāt, ir dažādi viedokļi par īpašumtiesību tvērumu.

Mans jautājums ir – saki, lūdzu, vai šajā lietā varētu būt nozīme tam, ka sākotnējos lēmumos nav šādas tālāknodošanas ierobežojums? Te mēs varētu runāt, ka ir tālāknodošanas iespēja, un tas ir neatkarīgi, vai ir nepieciešama Regulatora atļauja vai nē, bet mēs varētu runāt arī par to. Tā nosacīti ir viena situācija. Un ir otra situācija no tā brīža, kad normatīvajos aktos ir ietverts šāds tālāknodošanas ierobežojums, un pieteikuma iesniedzējiem, pagarinot frekvences lietošanas tiesības, jau ir šis tālāknodošanas ierobežojums imperatīvi skaidri rakstīts. Respektīvi, vai var nodalīt, ka

ir divi posmi, un līdz ar to, vai ir divi tiesību apjomi katrā no šiem posmiem?

L. Rasnačs.

Es teiktu, ka visdrīzāk, ka jā. Protams, es teiktu, ka droši vien šeit būtu jāpievērš uzmanība... jā... tas, kā es arī sapratu, sākotnēji tik tiešām šajās te atļaujās vai licencēs šāds te ierobežojums nav tiešā veidā bijis noteikts, bet nu visticamāk, ka līdzīgi kā... es vilktu šeit paralēles varbūt arī ar tiesību normu iztulkošanu, ir jebkurā gadījumā jāņem vērā, kāda ir bijusi prakse iestādei, vai tas ir ticis tulkots.

Un droši vien, ka vēl viens no arī skatpunktiem manā skatījumā varētu būt tāds vai jautājums, uz ko gan es pats arī neņemtos atbildēt, bet es pieļauju, ka, piemēram, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija droši vien varētu atbildēt, – vai atbilstoši šim te vēsturiski pastāvējušam regulējumam tajā brīdī, ja tiktu konstatēts, ka, lūk, tāds un tāds, tāda un tāda tiesīgā persona tomēr šīs te tiesības lietot radiofrekvenču spektru ir nodevusi kādai citai personai, vai šo te apstākļu dēļ būtu pamats, likumīgs pamats pieņemt kādu nelabvēlīgu administratīvo aktu pret šo personu.

Lūk, tā kā tie arī, manuprāt, būtu vērā ņemami apstākļi.

G. Kusiņš.

Labi. Un tā tad tiesas sēdē vērtējamā norma aizliedz tālāk nodošanu?

L. Rasnačs.

Jā.

G. Kusiņš.

Un vai mēs varētu teikt, ka likumdevēja noteiktais ierobežojums attiecas tikai uz to subjektu, kas ir ieguvis bez maksas, un šāds ierobežojums neattiektos uz to subjektu, kam būtu vēlāk tālāk nodots? Citiem vārdiem sakot, tas aizliegums attiecas uz subjektu, kurš vēlas tālāk nodot, savukārt, ja tas subjekts, kas saņem šādas tālāk nodošanas ceļā, tad uz to vairs tas neattiektos. Un tas varētu tad brīvi tālāk nodot tālāk vai laist vispārējā apgrozībā.

L. Rasnačs.

Tas ir tāds interesants jautājums. Es droši vien sliktos teikt, ka nē, bet ar vairākām piebildēm.

Kāpēc visdrīzāk – nē? Tāpēc, ka... nu, es tomēr vadītos no principa, ka neviens nevar nodot vairāk tiesību kādam citam, nekā piemīt viņam pašam. Lūk. Un tas būtu, teiksim, šis te apstākļis par šo te ierobežojumu.

Cita lieta gan, protams, kas man arī pievērš uzmanību, un varbūt citiem lietas dalībniekiem jeb pieaicinātajām personām šeit ir plašāks skaidrojums. Bet tas, kas man

arī liek aizdomāties, par šo te dalījumu. Tātad, ir piešķirts bez maksas, tad ir tā kā viena kārtība, un savukārt, ja konkursa kārtībā vai par maksu, tad savādāka kārtība. Un, ievērojot to, ka radiofrekvenču spektrs ir ierobežots resurss un būtībā, vismaz tā kā es izprotu šo jautājumu, tad šis te regulējums ir paredzēts lielā mērā, lai šo ierobežoto resursu izmantotu iespējami efektīvi un valsts un tautsaimniecības labklājībai, konkurences veicināšanai un tā tālāk... veidā, tad nu man nešķiet, ka šis te kritērijs to iegūšanu par maksu vai konkursa ceļā, vai bez maksas būtu tas, kas tā kā visobjektīvāk varētu nošķirt šo tiesību tālāknodot esamību vai neesamību. Drīzāk jau, manuprāt, šeit būtu varbūt pamats runāt par kādiem papildu Regulatora, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pieņemtiem noteikumiem, pienākumiem frekvenču spektra lietošanā vai kā savādāk.

G. Kusiņš.

Labi. Un sakiet, lūdzu, nu, tā objektīvi vērtējot, tā teorētiski iedomājoties situāciju, ka viens ir ieguvis bez maksas, otrs ir samaksājis konkrētu naudas summu. Vēlāk viņi veic investīcijas. Vai tomēr mēs skaidri nevaram redzēt, ka tas, kas ieguvis par maksu, jau *a priori* ir ieguldījis vairāk, jo viņš ir samaksājis par šo frekvenču iegūšanu? Vai šie divi subjekti ir uzreiz salīdzināmi, ja mēs skaidri redzam, ka šis starta stāvoklis atšķiras? Vieni ir ieguvuši uz pieprasījuma pamata, bez maksas, bet otri jau ir samaksājuši.

L. Rasnačs.

Tas ir atšķirīgs stāvoklis. Tur es pilnībā tā uzskatu. Bet tajā pašā laikā, manuprāt, tas diez vai ir vienīgais faktors, kas tā kā ietekmē viņu stāvokli. Tur arī var būt dažādi apsvērumi, tajā skaitā arī par šīm te frekvenču spektra izmantošanas iespējām, arī varbūt tābrīža komerciālo perspektīvu.

Nu, teiksim, tā ideja, ko es vēlos pateikt... teiksim, ja šī spektra izmantošana ir potenciāli ienesīgāka, tad tā arī droši vien, ka ir savādāka situācija kaut vai, teiksim, no sākuma ir jāiegulda lielāka investīcija, tad arī atdeve pēc tam ir lielāka.

G. Kusiņš.

Direktīvā... Es nezinu, vai jūs iepazīnāties ar direktīvu 2018/1972, un tur ir viens tas punkts, kas jau pirms pārtraukuma tika diskutēts. Vai, jūsuprāt, no tā direktīvas 51. panta 1. punkta otrā teikuma var taisīt secinājumus, ka valsts ir tiesīga šādi diferencēt, jo tieši direktīvā ir norādīts, ka valsts var neattiecināt uz gadījumiem, kad uzņēmumam individuālas tiesības lietot frekvenci sākotnēji ir piešķirtas par brīvu vai piešķirtas apraidei?

L. Rasnačs.

Nu, teiksim tā. Gramatiski es varētu piekrist, ka šī norma pieļauj, vienlaikus es paturu, protams, prātā, ka vienīgā institūcija, kas ir tiesīga iztulkot Eiropas Savienības tiesību normas, tajā skaitā šo direktīvu, ir Eiropas Savienības Tiesa, kas es nekādā ziņā neesmu.

G. Kusiņš.

Labi. Un tad pēdējais jautājums attiecībā uz Elektronisko sakaru likuma 48. panta septīto un astoto daļu, par kuras interpretāciju tad pirms pārtraukuma bija dažādi viedokļi izteikti. Tātad, septītajā daļā ir noteikts, ka... es nolasīšu, lai varbūt būtu vienkāršāk: „elektronisko sakaru komersants ir tiesīgs nodot vai iznomāt tikai tādas ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, kuras tas ieguvis konkursa vai izsoles rezultātā par maksu” un tad astotā daļa: „lai sekmētu radiofrekvenču spektra efektīvu izmantošanu, divu vai vairāku elektronisko sakaru komersanti var iesniegt regulētus savstarpēji saistītus pieteikumus ar ierobežotas radiofrekvences joslas lietošanas tiesību nodošanu”.

Mans jautājums. Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, šis aizliegums tālāknodot attiecas uz maiņu savstarpēju vai neattiecas uz savstarpēju maiņu šādā situācijā, ka likumdevējs ir tieši norādījis tās daļas tādā secībā, ka vispirms var nodot tālāk tikai tās, kas ir par maksu un tālāk ir daļa, kas pasaka, ka var savstarpēji mainīt?

Es ceru, ka es skaidri izteicos.

L. Rasnačs.

Nē, nē, doma ir pilnībā skaidra. Liels paldies.

Te, protams, ir... tas ir jautājums par tiesību normu iztulkošanu. Bet, vadoties šajā kontekstā primāri no sistēmiskās tiesību normu iztulkošanas metodes, es sliktos domāt, ka šis te noteikums par maiņu attiecas tikai uz tiem gadījumiem, kad šī te tālāknodošana ir principā atļauta.

Es ceru, ka tā doma ir saprotama. Tātad, respektīvi, viena norma, kā es to saprotu, viena norma pateic, ka, tātad, nodot tālāk citai personai var tikai tajā gadījumā, ja ir iegūts par maksu vai konkursa kārtībā, un tad tālāk nākamā norma tad precizē šīs te pirmās normas pieļautajās robežās to rīcības modeli.

G. Kusiņš.

Un visbeidzot tad tikai lai finalizētu skaidri to jūsu pozīciju. Tātad, jūs uzskatāt, ka tas vispārējais princips, ka neviens nevar atdot vairāk citam, kā viņam pašam ir, un šinī gadījumā, ja konkrētajā brīdī, kad vēlas nodot, tātad nav tālāknodošanas tiesības, tad to nevar nodot tālāk, savukārt tas varētu būt teorētiski iespējams tajā brīdī, kad šādas tālāknodošanas tiesības nav bijušas ierobežotas... nu, kaut kādā sākotnējā posmā. Vai

es pareizi sapratu?

L. Rasnačs.

Jā. Šeit ir būtībā manā skatījumā, jā, uz to būtu jāraugās tādā ziņā, vai vēsturiski šīs te tiesības nodot tālāk ir pastāvējušas. Ja viņas ir pastāvējušas, tad attiecīgi, protams, ar šo te apstrīdēto normu viņas šobrīd arī ir ierobežotas.

G. Kusiņš.

Un apstrīdētās normas darbības laikā tātad šis subjekts nevar tālāknodot?

L. Rasnačs.

Jā.

G. Kusiņš.

Paldies. Nav jautājumu vairāk.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Man par šo pašu, par tiesību tvērumu vēl precizējot.

Jūs teicāt, ja vēsturiski bija, vēlāk ierobežoja, nu, tad jūs redzētu īpašuma ierobežojumu. Bet tas vēsturiskais, kā arī skaidroja Saeimas pārstāve, bija saistīts ar to, ka komersantam bija tiesības vērsties pie Regulatora un Regulatora lēmums varēja būt arī negatīvs, neļautu tātad nodot tālāk.

Vai tas kaut kādā veidā atstāj, maina to jūsu secinājumu? Proti, Saeimas pārstāve izteica viedokli, ka tās ir tādas ļoti tālejošas cerības, un tur varētu skatīt, vai tas būtu īpašumtiesību tvērumā, jo nebija tādas automātiskas tiesības nodot tālāk, bet bija tiesības prasīt Regulatoram šādu tiesību, kuru viņš, protams, varēja arī noraidīt.

L. Rasnačs.

Jā. Paldies par jūsu jautājumu.

Te man nāk prātā, arī, gatavojoties šodienas tiesas sēdei skatītais, par to, cik tālu Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā praksē tā kā ir pieļāvusi, nu, „tālejošas cerības” droši vien nebūtu īstais vārds, bet, teiksim, tajā gadījumā, kad ir pamats domāt, ka attiecīgās tiesības varētu būt, šo te robežu. Nu, es drīzāk raudzītos tādā veidā. Vai šajā gadījumā tā situācija vēl ietilptu šajā robežā, vai jau tā kā ir ārpus, respektīvi, to gan laikam es tā uzreiz nemācēšu pateikt.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem būs jautājumi?

M. Šķiņķis.

Jā. Daži precizējoši jautājumi.

Par īpašumtiesību tvērumu attiecībā uz gadījumu, kad tiesība ir bijusi un vēlāk ierobežota, pozīcija ir skaidra. Bet vai no īpašumtiesību tādas teorijas varētu būt arī tāda situācija, ka tiesība nav bijusi piešķirta, bet kāda persona vai personu loks iegūst to tiesību ar likuma regulējumu un likumdevējs pasaka, ka tāda tiesība no šīs dienas ir tālāk nododama... Vai tas arī var būt tāds gadījums, ka tu iegūsti tiesību ar likuma izmaiņām, direktīvas izmaiņām... likuma izmaiņām...?

L. Rasnačs.

Nu, šeit, redziet, ir jautājums, kas ir lielā mērā arī fakta jautājums, vai tā tiesība jebkad ir bijusi. Tas ir, teiksim, tas mans izejas punkts, sniedzot atbildi. Un ja ir bijis tā, ka ir bijušas tā kā vienas izmaiņas, no kurām izriet, ka šī tiesība ir bijusi, un pēc tam ir sekojis ierobežojums, tad, protams, ir bijis šis te ierobežojums un attiecīgi īpašumtiesību ierobežojums.

Ja, turpretim, ir bijis tā, ka no paša sākuma šī te norma, kas piešķir tiesību, ir bijusi, bet vienlaikus ir pieņemta arī cita norma, kura arī no tā paša brīža ir norādījusi, ka šādā gadījumā nav, nu, tad manā skatījumā tā ir situācija, kur tiesība nav bijusi un attiecīgi īpašumtiesības nav bijušas ierobežotas.

M. Šķiņķis.

Tad par dažādos laikos iegūtām tiesībām un vai vienlīdzība varētu tikt konstatēta, jūs teicāt, ka kritērijs nav maksājums par... frekvenču lietošanas tiesības nedrīkstētu būt vienīgais kritērijs, kas nošķir divus gadījumus, kas nošķir tādā vērtējumā – ir ietekmēta konkurence vai nav.

Vai es pareizi sapratu, jā?

L. Rasnačs.

Pamatvilcienos, jā.

M. Šķiņķis.

Skaidrs. Tad man vairāk precizējošu jautājumu nebūs. Tas arī tad šobrīd man ir viss, ko es vēlējos precizēt. Liels paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai Saeimas pārstāvei būs jautājumi?

L. Jambuševa.

Jā. Labdien! Būs divi precizējoši jautājumi.

Pirmais jautājums. Vai, jūsuprāt, valstij ir plaša rīcības brīvība noteikt lietošanas tiesību apjomu, tātad arī ierobežojumu situācijā, ja šis regulējums attiecas uz valsts īpašumu, tātad publisku lietu jeb spektru, kā šajā gadījumā?

L. Rasnačs.

Jā, paldies.

Uz šo jautājumu es atbildētu šādi. Arī paturot prātā Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, ir skaidrs, ka valstij ir plaša rīcības brīvība noteikt īpašumtiesību izlietošanas veidu. Ir diezgan daudz prakses par šo, un es neņemtos teikt neko savādāk.

Bet šeit droši vien, ka būtu tomēr jāpievērš uzmanība, vai mēs par frekvenču spektru varam īsti runāt kā par valsts īpašuma objektu. Un te es būtu mazliet piesardzīgs tāpēc, ka varbūt ir tāds triviāls salīdzinājums... Bet nu, piemēram, valstij piederošs nekustamais īpašums – tas būtu tāds klasisks valstij piederošs īpašuma objekts vai, teiksim, infrastruktūras objekti, tomēr nav salīdzināms ar frekvenču spektru, kas ir faktiski ierobežots dabas resurss un kur valsts varbūt ne tik daudz izlieto šo te īpašumu tiesību, bet gan drīzāk regulē šī spektra lietošanu atbilstoši valsts un valstī atzītām interesēm.

L. Jambuševa.

Paldies. Otrs jautājums ir šāds. Tātad mēs runājam par publisku lietu. Attiecīgi publisko tiesību principi arī darbojas un līdz ar to ir jautājums: vai apstākļi, ka tālāknodešanas tiesību liegums pats par sevi nav, teiksim, kaut kādā laika posmā bijis rakstiski paredzēts, pats par sevi automātiski nozīmētu šo tālāknodešanas tiesību atļauju, proti, vai, ja mēs tiešām runājam par šo publisko lietu, tātad vai ir tomēr jāsapaida, ka būs skaidri dota atļauja arī tālāknodešanas tiesībām?

L. Rasnačs.

Jā. Paldies par jūsu jautājumu.

Mans redzējums ir tāds, ka, protams, šī te atļaujas esamība vai neesamība ir būtiska, bet tas droši vien, ka nebūtu vienīgais apstākļi, kā es uz šo jautājumu

raudzītos. Jautājums, manuprāt, ir gan par regulējošās iestādes praksi, respektīvi, praksi administratīvajā iestādē un arī iespējām vērst tādas vai citas tiesiskas sankcijas tajā gadījumā, ja tomēr ir notikusi šāda rīcība. Nu un, ņemot vērā to, ka tomēr tiesību subjekti, tajā skaitā komersanti, ir vienlīdzīgi likuma priekšā, nu, gribētos tomēr piešķirt arī zināmu nozīmi tādai valdošai izpratnei nozarē, tāda, kāda viņa bija, jo pretējā gadījumā tāpat, ja mēs pasakām, ka, lūk, tiesības bija vai nebija un tas ir pretrunā tam, kā lielākā daļa nozares to saprata, tad arī tas, manuprāt, būtu vērtējams kritiski šādā situācijā.

L. Jambuševa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Ja citu jautājumu nav, Rasnača kungs, teikšu Satversmes tiesas vārdā jums paldies par dalību tiesas sēdē.

L. Rasnačs.

Paldies jums.

A. Laviņš.

Tā. Turpinām uz klausīt pieaicinātās personas. Un nākamā ir valsts akciju sabiedrība „Elektroniskie sakari”. Un pārstāvis šajā tiesas sēdē ir Radiofrekvenču pārvaldības sistēmu attīstības vadītājs Rinalds Rītmanis.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

A. Laviņš.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Rītmaņa kungs, lūdzu, aicinu sniegt viedokli.

Tāpat, Satversmes tiesa rīcības sēdes lēmumā ir uzdevusi divus jautājumus valsts akciju sabiedrībai, un lūgums sniegt viedokli, atbildot uz šiem diviem jautājumiem, visupirms. Un ja ir kādi citi apsvērumi, kurus jūs vēl papildus vēlaties darīt zināmus tiesai, esat laipni aicināti tos paust. Lūdzu!

R. Ritmanis.

Labdien, godātā tiesa!

Valsts akciju sabiedrība „Elektroniskie sakari” ir sagatavojusi atbildes uz uzdotajiem jautājumiem.

Un pirmais no šiem te – vai radiofrekvenču spektra joslas ir saistītas ar konkrētu tehnoloģiju, piemēram, 5G tehnoloģiju izmantošanu?

Gan vēsturiski administratīvi, gan tehniski, jā, šīs te tehnoloģijas ir bijušas saistītas ar frekvencēm, neskatoties, ka laika gaitā tās mainās uz tā saucamo tehnoloģisko neitralitāti, kas arī ir Eiropas regulā noteikts, kas neierobežo personu, organizāciju brīvību izmantot tehnoloģijas, kas nepieciešamas viņu mērķu sasniegšanai.

Un par šīm tehnoloģijām 5G tieši jeb korektais nosaukums ir *New Radio*, kas ir pēc ANO starptautiskās telesakaru savienības noteiktā termina *New Radio*, tautā to sauc par 5G, tāpēc es arī palikšu pie šī te 5G. Latvijā viņu pieļaušana sākās ar 3,5 GHz joslu, kas ir prasītāja tiesībās, kā arī 700 MHz un 26 000 MHz joslā.

Plānā ir, protams, ir viņus pārlīkt vēlāk arī uz citām frekvencēm, bet tas ir atkarīgs no tehnoloģijām, no pieprasījuma un vai vispār to var izmantot. Ir arī tādas frekvenču joslas, kur šādas platjoslas pakalpojumus, kam 5G ir domātas, nebūs iespējams izmantot.

No vēstures – pirmais šis te tāds telefons pieejams kļuva 2019. gadā, 2019. gada aprīlī, un tālāk jau sākās šī te tāda lēnā attīstība šim te 5G.

Tad par otro jautājumu – vai iespējams noteikt konkrētu brīdi, kurā sākās strauja 5G tehnoloģiju attīstība Latvijā?

Tad, ja skatāmies pēc pieprasītajām atļaujām, kas ir priekšnosacījums, lai uzsāktu darbību vispār šajā te tehnoloģijā, atļaujas pieprasa mums, tad mēs, izvērtējot šo te, vai to var darīt, izsniedzam administratīvos aktus – radiofrekvences piešķiruma atļaujas atbilstoši frekvenču plānam, kādi ir Ministru kabineta noteikumi un Radiofrekvenču lietošanas piešķiruma noteikumiem, tas ir 2022. gada otrā puse, 2023. gads.

Es esmu sagatavojis arī grafikus, kas ir no mūsu datu bāzes par atļauju pieprasījumiem un spēkā esošajām atļaujām.

Man viņus iesniegt vai...?

A. Laviņš.

Tātad, jūsu sniegtā atbilde uz jautājumu, vai ir iespējams noteikt konkrētu brīdi, kurā sākās strauja 5G tehnoloģiju attīstība Latvijā, jūs sakāt, ka jā un to saistāt ar pieprasījumu skaita paaugstināšanos. Un tas ir tas kritērijs, pēc kā jūs teiktu, ka, lūk, to ir iespējams noteikt.

R. Ritmanis.

Es domāju, ka jā.

A. Laviņš.

Un tam arī te ir iesniegti tiesai dati par pieprasījumu skaitu no 2019. līdz 2024. gadam, līdz šim mēnesim.

Nu, ja tas ir kritērijs, tad tā ir relevanta, ja vien tiesa to atzīst par pieejamu.

Tātad, lietas dalībniekiem došu iepazīties gan vienam... iesniedziet pēc tam pretējai pusei...

Paldies.

Tiesa šos grafikus pievienos lietas materiāliem un vienlaikus tiks veiktas kopijas, izsniegtas abiem lietas dalībniekiem.

Pārtraukumā tiesas sēžu sekretārei lūgums šo nokopēt un grafikus, kā es jau teicu, lietas dalībniekiem izsniegt. Paldies.

Turpinām!

Tā, tātad atbilde uz otro jautājumu ir sniegta. Vai ir kādi vēl citi apsvērumi, kurus jūs vēlētos darīt zināmus tiesai pēc savas iniciatīvas?

R. Ritmanis.

Paldies.

A. Laviņš.

Ja nav, tad došu vārdu tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, paldies par jūsu sniegtajām atbildēm un arī iesniegtajiem materiāliem.

Man ir jautājums. Tātad kritērijs – strauja 5G attīstība. Jūs teicāt, kad parādījās pirmais mobilais telefons ar to 5G tehnoloģiju. Vai tas kritērijs ir kaut kā nosakāms – strauja attīstība – un kad mēs varam tādu līknes kāpumu un vai šinī gadījumā mums ir jāņem vērā tikai Latvijas situācija, vai arī vienkārši, kad parādījās pirmais telefons? Jo tas, acīmredzot, ir kaut kādu globālu procesu ietekmē.

R. Ritmanis.

Jā, 5G attīstība, tas ir noteikti globāls process, arī Eiropā līdzīgi kā Latvijā sākās šī 5G attīstība šajā te laikā. Kā var redzēt pēc šīs te statistikas, arī pieprasījumi bija iepriekš, bet tie nebija izmantojami komerciālajai piedāvāšanai. To arī paši operatori sniedza šādu informāciju, jo atšķirās dažādi standarti. Standartus nosaka tātad 3GPP asociācija, kas ir visas pasaules standartizācijas organizācijas, priekš šīs te 5G attīstības un, kamēr notiek šī te vienošanās, arī vēl tagad varētu būt problēmas dažiem telefoniem

ar 5G. Arī vai aizbraucot uz citu valsti. Tā ir visu laiku attīstībā.

G. Kusiņš.

Jā, paldies.

Sakiet, lūdzu, ja pie jums vēršas ar šādu pieteikumu, vai jūs savā izvērtējumā ņemat vērā, kas ir šis subjekts, kas vēršas, vai tā ir kaut kāda viena koncerna ietvaros, vai tur ir notikusi kaut kāda īpašnieku maiņa, kas ir tie kritēriji, ko jūs ņemat vērā, kad jūs sakāt, ka jā, šis subjekts var izmantot šo spektru?

R. Ritmanis.

Jā, to nosaka Elektronisko sakaru likuma 54. pants. Lai vispār varētu lietot spektru, ir jāsaņem gada frekvences piešķiruma lietošanas atļauja. To nosaka Ministru kabineta noteikumi par atļauju izsniegšanu, un ir frekvenču joslas, kuras noteiktas ar atsevišķiem Ministru kabineta noteikumiem, kurām ir ierobežota piekļuve. Un tā arī šajā gadījumā tiek ierobežota piekļuve tikai konkrētajam lietotājam, kuram ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izsniegta licence. Ja šāda licence ir, tad mēs esam tiesīgi izsniegt radiofrekvences lietošanas atļauju. Ja nav, tad nē.

G. Kusiņš.

Man diemžēl nav tādu detalizētu zināšanu par radiofrekvenču spektra lietošanu, tādēļ es jums nākošo jautājumu pajautāšu, pieļaujot, ka es kādu tehnisku terminu nepareizi pajautāju.

Vai es pareizi saprotu, ka šis frekvenču spektrs ir sadalīts tā, ka ir atsevišķas frekvences, kurās var izmantot vienu jaudu un citās frekvencēs apraides nodrošinājumam var izmantot citu jaudu?

R. Ritmanis.

Jā. Korekti.

G. Kusiņš.

Un sakiet, lūdzu, vai jums ir faktoloģiski ... vai jums pieteikuma iesniedzējas piešķirtās radiofrekvenču spektra joslas ir vienīgās, kuras sniedzēji var izmantot 5G pakalpojumu sniegšanai? Vai „UNISTARS” piešķirtās joslas ir vienīgās, kuras var izmantot 5G?

R. Ritmanis.

Kas ir „UNISTARS” piešķirtās, tās ir vienīgā, ko viņš var izmantot. Kā minēju, vēl ir 700 MHz iespējams izmantot un 26 GHz, savukārt 26 pagaidām vēl nav ne tiesību piešķiršana bijusi, ne arī aparatūra, lai to reāli izmantotu.

G. Kusiņš.

Mans jautājums gan bija, vai mēs varam uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējai ir piešķirts tāds frekvenču apjoms, kas ierobežo citiem izmantot šo 5G izmantošanu tāpēc, ka nu, teiksim, ir no visu pieejamo frekvenču skaita, teiksim, divas trešdaļas nosacīti kādam vienam subjektam... Vai ir vēl citiem subjektiem arī iespējams izmantot 5G izmantošanai pieejamās frekvenču spektra joslas?

R. Ritmanis.

Jā, viņi var izmantot un attīstīt savus tīklus, un strādāt, un sniegt pakalpojumus.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies. Nav tehnisku jautājumu vairs. Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, paldies. Sveicināti! Paldies par jūsu atbildēm. Bet precizējoši.

Pieteikuma iesniedzējs kā strauju attīstības skaita palielināšanās datumu min, nu, jau par to diskutējām, 2022. gada 31. jūliju. Sakiet, lūdzu, vai jūs varat piekrist šim viedoklim. Ja jā, tad kādēļ? Vai arī otrādi – varbūt tas ir 2022. gada marts vai kāds cits mēnesis? Lūdzu, paskaidrojiet!

R. Ritmanis.

Es varu sniegt tikai faktus, kas ir arī grafikā redzami, ka augusts, ja nemaldos, ir šis te viens no pīķiem un pēc tam jau 2023. gada martā.

I. Kucina.

Jūlija beigas un augusts, ja?

R. Ritmanis.

Jā, es precizēšu. Jā, pieprasījumus iesniedza vismaz mēnesi iepriekš, tāpēc tas varētu būt jūlijs, kad tika iesniegti pieprasījumi, un 30 dienu laikā mēs izskatām šos te pieprasījumus un izsniedzam šīs atļaujas.

I. Kucina.

Paldies. Tad tie datumi aptuveni arī sakrīt. Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Vienkārši es varētu precizēt to atbildi, ko jūs nupat Gunāram Kusiņam devāt par to, ka ir arī citi 5G... ne tikai tur, kur var šo darbību izvērst 5G... Bet es domāju, vai, teiksim, tai pašai „Bite”, ja mēs paņemam, vai citam komersantam, šobrīd būtu iespēja strādāt 5G tīklā. Jo, kā es saprotu, tā viena no problēmām ir tas, ka ir „Tele2”, ir „LMT”, kas jau darbojas un nav jau vairs īsti palicies, kur dabūt to pieeju 5G. Un tā „UNISTARS” ir tā viena no iespējām, kas „Bite” ir. Vai viņai jūs redzat arī citas pieejas, kas tirgū šobrīd, teiksim, ir brīvi pieejamas?

R. Ritmanis.

Frekvences tiešām ir ierobežots spektrs un šīs te sadaļas, kas ir publiskajiem un mobilajiem sakariem, ir atsevišķi ierobežotas. Eiropas tādā vīzijā šī 3,5 GHz josla bija pionieru josla 5G attīstībai, jo tā ir plata josla, kur iespējams nodrošināt ātrus datu pārraides ātrumus uzreiz. Kā arī ir problēma, pieņemsim, ja gribas to darīt citās joslās, ir esošie tīkli, tas pats GSM tīkls strādā vai 3G, kuru slēdz ārā lēnām, lai ieviestu šo te 5G. Ja grib pārslēgt visu pēkšņi uz GSM, tad var pazust sakari tiem lietotājiem, kuriem ir GSM telefoni tikai. Tā kā zināms ierobežojums par šiem te gabaliņiem atsevišķajiem, kur katrā gabaliņā ir pamatā trīs operatori, arī tur ir ierobežotas iespējas pārplānot šos tīklus, lai uzreiz nodrošinātu 5G. Un 3G... 3,5 GHz ir platākais no visiem pieejamajiem, kas nodrošina vislabāko šo te datu pārraides ātrumu. Un otrs ir 700 MHz, kuru izmanto laukos, bet nevar nodrošināt tik labus datu pārraides ātrumus.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu, tiesnesim Gunāram Kusiņam vārds.

G. Kusiņš.

Jā, man divi jautājumi vēlreiz no tehniskās puses. Es atvainojos, ja es kādu terminu tehniski nepareizi pasaku.

Vai, piešķirot spektra lietošanas tiesības, jūs tieši norādāt, ka var izmantot kādu noteiktu tehnoloģiju? Jeb jūs tikai piešķirat tiesības lietot to spektra joslu? Un tad tas no komersanta ir atkarīgs, vai viņš izmanto to 5G, 4G vai kaut kā savādāk?

R. Ritmanis.

Es sadalīšu divās daļās. Ar tiesību piešķiršanu nodarbojas Regulators par visu šo te bloku. Savukārt mēs piešķiram individuālajām radioiekārtām, cik konkrētajai bāzes stacijai.

Gan Nacionālajā radiofrekvenču plānā, gan Ministru kabineta noteikumos ir ieviests šis te tehnoloģiskās neitralitātes princips, lai varētu izmantot, kādu tehnoloģiju vēlas, vai 5G vai 2G, neierobežojot.

Savukārt mums tā kā frekvences ir neierobežotas arī telpiski, mums ir jāņem vērā starptautiskā frekvenču koordinācija, kas nozīmē saskaņošanu ar citām valstīm. Un jebkurā gadījumā mēs nonākam līdz konkrētām tehnoloģijām un uzliekam konkrētus ierobežojumus – ja grib izmantot 5G, tad ir noteiktas jaudas, noteiktā joslā, ar noteiktiem citiem parametriem, bet ja 4G, tad tie atkal būs savādāki parametri. Un tas arī tiek norādīts šajās te atļaujās.

Ja tas ir valsts vidienē, kur neskar citas valstis, nu, tas būtu 100 kilometri no robežas, tad šādas te atļaujas mēs izdodam tehnoloģiski neitrālas un ļaujam klientam strādāt ar viņam ērtāko tehnoloģiju, kas tur ir pieļaujama pēc frekvenču plāna.

G. Kusiņš.

Tad vai es pareizi saprotu – tad mēs varam teikt, ka tas ir atkarīgs no pakalpojuma sniedzēja, kādu tehnoloģiju viņš izmantos attiecīgā pakalpojuma sniegšanai – vai 4G vai 5G?

R. Ritmanis.

Jā, noteikti.

G. Kusiņš.

Labi. Un tādā gadījumā tad tas straujais 5G attīstības pīķis tad vienkārši radīja papildu iespēju šajā spektra joslā izmantot citādas tehnoloģijas, kas nodrošina gan lielāku ātrumu, gan arī labākus pakalpojumus?

R. Ritmanis.

Jā. Arī prasītājs kopš šī 2000. gada sākuma izmantoja citas tehnoloģijas, un normatīvie akti tika sakārtoti 2016. gadā, divus gadus pirms šīm izmaiņām, kā tas ir prasīts, lai būtu sagatavoti visi lietotāji, un 2019. gada 1. janvāri varēja izmantot šo te 5G jau konkrēti.

G. Kusiņš.

Un tad pieteikuma iesniedzējs vērsās pie jums 2019. gadā ar 5G pieprasījumu jeb es pārpratu nupat jūsu atbildi?

R. Ritmanis.

Man grūti pateikt, vai tieši, jo šeit grafikā ir visi pieprasītāji, un arī par tādām īstermiņa atļaujām, kad ir atļauts testēt, kas arī vairāk šajā te 2019. gadā bija. Vienkārši notestē, kā šīs tehnoloģijas strādā un kas ir pieejams. Tad tā ir tāda testa fāze līdz komerciālai lietošanai un droši vien publiskajā vidē var atrast, ka komersanti ir sākuši teikt, ka viņi piedāvā komerciāli.

G. Kusiņš.

Bet tad tehniski tādi dati būtu iegūstami, nu, faktoloģiskā situācijā, kad pieteikuma iesniedzēji ir vērsušies pie jums vai nu 5G testēšanai vai arī tad konkrētas iekārtas jau uzstādīšanai, ja?

R. Ritmanis.

Jā.

G. Kusiņš.

Un vienkārši jums šobrīd nav klāt...

R. Ritmanis.

Nu, jā... tas ir kopā pa Latviju uz doto brīdi ir aptuveni 22 tūkstoši šādas atļaujas un ir jāprecizē tad tieši par to. Bet šādus datus var sagatavot.

G. Kusiņš.

Jā. Labi. Paldies.

Un visbeidzot pēdējais jautājums. Jūs arī norādījāt, ka tas resurss ir galīgs, tās frekvenču joslas. Sakiet, lūdzu, vai jūs vērtējat arī, cik tas ir racionāli un efektīvi, vai jūs vienkārši skatāties no tehniskā viedokļa, lai nenotiktu tā frekvenču pārklāšanās, lai tie pakalpojumi tiktu sniegti, netraucējot viens otram vai tikai tehniski, vai arī raugoties no racionālas izmantošanas?

R. Ritmanis.

Pamatā tehniski. Jā, tas ir mūsu deleģējums nodrošināt elektromagnētisko saderību. Savukārt pārējās, pieņemsim, šeit jau Regulators iepriekš izvēlas un uzliek nosacījumus licencēs, kurās tiek mērīts, cik tad viņi efektīvi izmanto. Spektra efektīvas izmantošanas tāda formula nav joprojām, arī Eiropas Savienība mēģināja šādu izveidot, bet tas ir vienmēr bijis diskutējams jautājums.

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvjiem būs jautājumi? Lūdzu!

M. Šķiņķis.

Tikai precizējošs. Vai pareizi būtu teikt, ka, ja „Bite” nebūtu pieejamas „UNISTARS” frekvenču lietošanas tiesības šajā 3,5 GHz joslā, tad „Bite” nespētu attīstīt un izmantot 5G tehnoloģiju līdzvērtīgi ar „Tele2” un „LMT”?

R. Ritmanis.

Jā, noteikti.

M. Šķiņķis.

Paldies.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvei vai būs jautājumi?

L. Jambuševa.

Vai var teikt tā, ka tālāknodošanas tiesības tāpat vienīgais veids jeb pasākums, ar kuru varētu nodrošināt spektra joslu lietderīgu un efektīvu izmantošanu? Un, ja tas nav vienīgais pasākums, kādi vēl būtu šie veidi vai pasākumi, kā nodrošināt šo spektra joslu efektīvu un lietderīgu izmantošanu, neraugoties uz apstrīdētajā normā ietvertu tālāknodošanas tiesību lietu.

R. Ritmanis.

Es nevarēšu komentēt par tālāknodošanu, jo par šīm te frekvenču joslām, kuras ir ierobežotajos noteikumos. Mēs izdodam atļaujas, ja viņiem ir piešķirts. Vai tālāknodots vai pārdots vai kā, tas nav no mūsu statusa. Tas varētu būt jautājums Regulatoram.

L. Jambuševa.

Labi. Paldies.

Un vai joslu kopīga izmantošana, kas, tāpat, Elektronisko sakaru likuma 49. pantā ir regulēta, vai tā varētu būt uzskatāma par sava veida alternatīvu, kas ir pieejama tiem komersantiem, kam ir liegtas šīs tālāknodošanas tiesības?

R. Ritmanis.

Ja tas saskan ar viņu biznesa plānu, iespējams, ka jā. Ja nē, kā tas ir bijis „TET” un „Telia” gadījumā, tad nē.

L. Jambuševa.

Paldies.

A. Laviņš.

Jā, Ritmaņa kungs, paldies jums par dalību tiesas sēdē un sniegtajām atbildēm par samērā sarežģītajiem tehniska rakstura jautājumiem.

Paldies, jums par dalību tiesas sēdē! Paldies.

Turpinām tiesas sēdi ar nākamās pieaicinātās personas uzklauššanu. Un tā ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un komisiju tiesas sēdē pārstāv Juridiskā departamenta direktora vietniece Elektronisko sakaru un pasta lietu nodaļas vadītāja Līga Lambas kundze.

L. Lamba.

Labdien!

A. Laviņš.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

A. Laviņš.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Lambas kundze, lūdzu! Tātad, rīcības sēdes lēmumā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai ir uzdoti četri jautājumi.

Lūgums, sniedzot viedokli, visupirms atbildēt uz šiem jautājumiem un, kā arī to esmu norādījis iepriekšējās reizēs, ja ir apsvērumi, kurus pēc savas iniciatīvas vēl papildus vēlaties darīt zināmus tiesai, ir tāda iespēja.

Klausāmie jūs.

L. Lamba.

Jā, paldies.

Tātad, esam saņēmuši četrus jautājumus un tad es secīgi arī mēģināšu sniegt Regulatora viedokli uz tiem.

Tātad, pirmais jautājums bija saistīts saistībā ar tiesību uz īpašuma apjomu pieteikuma iesniedzējai, kas ir piešķirts ar Satiksmes ministrijas izsniegto licenci un attiecīgi arī ar Regulatora izsniegto licenci.

Tātad, kā jau iepriekš šodien arī tika minēts, ka Satiksmes ministrija 2000. gada 13. septembrī izdeva SIA „UNISTARS” licenci Nr. 309 bezvadu radiokomunikācijas tīkla izveidei un telekomunikāciju papildu pakalpojumu sniegšanai.

Minētā licence pieteicējai sniedza atļauju nodrošināt un izveidot bezvadu radiokomunikāciju tīklu, kā arī deva atļauju noteiktu telekomunikāciju papildu pakalpojumu izveidei.

Regulatora ieskatā atļauja veikt augstāk minētās darbības ir daļa no tām tiesībām uz īpašumu, ko SIA „UNISTARS” ieguva. Papildus šīm te iegūtajām tiesībām uz īpašumu, ko noteica licencē atļautais komercdarbības tvērums, SIA „UNISTARS” ieguva arī pakārtotu tiesību apjomu, piemēram, tiesības saņemt radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, kā arī citas, kas ir minētas norādītās licences, 2., 3., 6. un tālāk minētajos punktos.

Tā kā tiesības uz īpašumu ne vienmēr ir absolūtas, arī licences Nr. 309 nosacījumi paredzēja tiesību ierobežojumu. Un tie ir uzskaitīti šīs te licences 3., 6.-8. un arī tālākajos punktos. Un kā viens no šiem nosacījumiem bija arī, paredzēja saņemt radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības atbilstoši Latvijas Valsts elektrosakaru inspekcijas noteiktajiem nosacījumiem. Šobrīd tā ir valsts akciju sabiedrība „Elektroniskie sakari”.

Regulatora ieskatā ar minēto licenci piešķirtais tiesību apjoms ir paredzēts izlietošanai šīs te licences kā administratīvā akta adresētām, proti, tas ir SIA „UNISTARS”. Un tādēļ arī aizliegums nodot licenci citām personām varēja ietvert, piemēram, arī aizliegumu pārdot, iznomāt un arī nodot bezatlīdzības lietošanā vai kā citādi atvasināt kādai citai personai no licences izrietošās tiesības.

Vēlamies arī vērst uzmanību, ka šīs te licences 6. punkts paredz, ka radiofrekvences tīkla izveidei nosaka un piešķir Latvijas Valsts elektronisko sakaru inspekcija, proti, kā iepriekš jau minēju, šobrīd, proti, tā būtu bijusi valsts akciju sabiedrība „Elektroniskie sakari”.

Un, ņemot vērā arī šīs te licences minēto punktu, atbilstoši arī Regulatora rīcībā esošajai informācijai, SIA „UNISTARS” ir piešķirtas vairākas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, tajā skaitā arī uz 3,6 GHz joslām, kas arī ir pieteikumā minēts.

Kas attiecas uz Regulatoru, tad 2002. gadā 29. maijā Regulators pārreģistrēja „UNISTARS” licenci, Satiksmes ministrijas izsniegto licenci, jo to paredzēja tābrīža Likums par telekomunikācijām. Attiecīgā minētā likuma pārejas noteikumu 7. punkts paredzēja, ka līdz 2002. gada 30. maijam Regulators izsniedz vai pārreģistrē licences atbilstoši šā likuma noteikumiem visiem tiem telekomunikāciju uzņēmumiem, kuri darbojas vai sniedz telekomunikāciju pakalpojumus tā likuma spēkā stāšanās dienā. Un

individuālās licences, kuras ir izsniegusi Satiksmes ministrija pirms minētā likuma spēkā stāšanās, paliek spēkā līdz attiecīgās licences termiņa beigām. Tātad likums paredzēja arī licences Nr. 309 pārreģistrēšanu un spēkā esamību līdz 2005. gada 14. septembrim.

No 2004. gada 1. decembra savukārt spēkā stājās Elektronisko sakaru likums, kas bija spēkā līdz 2022. gada jūlijam un kur savukārt pārejas noteikumu 5. punkts paredzēja Regulatoram pienākumu sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas izveidot Elektronisko sakaru komersantu reģistru un reģistrēt elektronisko sakaru komersantus, kuriem bija spēkā esošas individuālās licences vai arī reģistrētas vispārējās atļaujas vai kuri sniedza elektronisko sakaru pakalpojumus. Vēlāk ar attiecīgiem likuma grozījumiem šis termiņš no sešiem mēnešiem tika pagarināts uz gadu. Bet ko ir būtiski norādīt? Tas ir tas, ka šie te pārejas noteikumu punkti vienlaikus arī paredzēja, ka izsniegtās individuālās licences un reģistrētās vispārējās atļaujas ir spēkā līdz komersanta reģistrācijas brīdim, kā arī ierobežoto nacionālo resursu lietošanas tiesības, tajā skaitā frekvenču lietošanas tiesības, paliek spēkā līdz noteiktā termiņa beigām.

“UNISTARS” Elektronisko sakaru komersantu reģistrā tika reģistrēts 2005. gada 21. novembrī, bet līdz tam, tuvojoties Satiksmes ministrijas izsniegtās licences termiņa beigām, „UNISTARS” vērsās ar attiecīgu iesniegumu Regulatorā, lūdzot frekvenču spektra lietošanas tiesību termiņa pagarināšanu. Un Regulators izdeva SIA „UNISTARS” labvēlīgu administratīvo aktu un pagarināja lietošanas termiņu no 2005. gada 15. septembra līdz 2010. gada 15. septembrim, tātad uz pieciem gadiem, kā to tobrīd arī noteica normatīvie akti.

Kopumā Regulators līdz šai dienai ir vairākkārtīgi pagarinājis SIA „UNISTARS” frekvenču lietošanas tiesības, kas sākotnēji tika piešķirtas uz Satiksmes ministrijas izdotās licences pamata, tajā skaitā arī attiecībā uz 3,6 GHz frekvenču joslām.

Bet savukārt laika gaitā daļu no SIA „UNISTARS” piešķirtajām radiofrekvenču lietošanas tiesībām bija nepieciešams atbrīvot saistībā ar izmaiņām nacionālajā radiofrekvenču plānā un par ko attiecīgi Regulators ir pieņēmis lēmumus, anulējot 18 MHz platu frekvenču spektra joslu tieši šajā 3,6 GHz frekvenču joslā diapazonā.

Un, apkopojot iepriekš minēto, SIA „UNISTARS” ar licenci, Satiksmes ministrijas izsniegto licenci, un uz tā pamata pieņemtajiem lēmumiem ir ieguvusi tiesības veikt komercdarbību elektronisko sakaru nozarē un arī radiofrekvenču lietošanas tiesības, tajā skaitā atsevišķos laika periodos arī šīs tiesības nodot, ja ir saņemta Regulatora atļauja. Un tātad Satiksmes ministrijas izsniegtā licence ir bijusi par pamatu tam, lai SIA „UNISTARS” tiktu vēlāk jau tiktu reģistrēta Elektronisko sakaru komersantu reģistrā.

Papildus vēl nedaudz vēlētos atgriezties pie nedaudz senākiem laikiem par to, kā Regulators izsniedza individuālo licenci „UNISTARS” publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla izveidošanai.

Tātad, tā tika izsniegta 2003. gada 30. jūlijā un ar šo licenci „UNISTARS” ieguva tiesības izveidot, attīstīt un ekspluatēt publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu, un sniegt arī publiskos telekomunikāciju pakalpojumus. Un vienlaikus ar šīs te Regulatora izsniegtās licences izsniegšanu „UNISTARS” tika piešķirtas arī numerācijas lietošanas tiesības un vēlāk laika gaitā šī licence tika grozīta un grozot arī Regulators piešķir noteiktu spektru, radiofrekvenču spektru.

Līdzīgi kā Satiksmes ministrijas licence, arī Regulatora licence neļāva nodot vai kā citādi atvasināt „UNISTARS” šo te licenci un tajā iekļautās tiesības, bet salīdzinoši ar Satiksmes ministrijas izsniegto licenci tad Regulators bija noteicis, ka tomēr to var darīt pie nosacījuma, ja tiek saņemta Regulatora atļauja. Tātad, ja komersants būtu vēlējies vērsties vai kā citādi atvasināt kādas tiesības, ko iekļāva šī te licence, tātad viņam noteikti būtu bijis jāvērsas Regulatorā. Komersants to nav izdarījis. Nebija izdarījis.

Lūk. Tad kopumā apkopojot minēto, tātad ar Regulatora izsniegto licenci un uz tā pamata pieņemtajiem arī grozījumiem SIA „UNISTARS” bija ieguvusi tiesības tātad veikt komercdarbību elektronisko sakaru nozarē, nodrošināt un vispār lietot numerāciju un radiofrekvenču spektru, kā arī atsevišķos laika periodos, kā es iepriekš jau minēju, šīs tiesības – numerācijas un frekvenču lietošanas tiesības – bija iespēja nodot, ja ir saņemta Regulatora atļauja.

Tas laikam šobrīd par pirmo jautājumu būs viss. Ja drīkst, tad es pāriešu pie otrā jautājuma, kurā tiek jautāts, vai pieteikuma iesniedzējas tiesībās uz īpašumu apjomā ietilpst tiesības radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības nodot tālāk.

Tātad, vispārīgi apstrīdētā tiesību norma Regulatoram neparedz rīcības brīvību izvēlēties, vai tas var nodot vai nevar atļaut nodot ierobežotas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības tādā gadījumā, ja tās komersants ir ieguvis bez maksas. Proti, Regulatora rīcības brīvība ir samazināta līdz minimumam, kas nozīmē, kā izriet no šīs te rakstītās normas, ka Regulators nedrīkst atļaut nodot tādas ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, kuras elektronisko sakaru komersants sākotnēji ir ieguvis bez maksas. Tātad Regulatoram ir jāpiemēro imperatīvā tiesību norma, kura tiesisko seku iestāšanās tiesiskā sastāva gadījumā ir obligāta. Tomēr, kā ir zināms, tad lietderības apsvērumi ir izdarāmi ne tikai rīcības brīvības gadījumos, bet arī tad, kad tai iestādei ir jāizdod obligātais administratīvais akts. Un lēmuma pieņemšanu, kas ir pretējs likuma normas vārdiskajam tekstam var attaisnot, ja pretējā gadījumā lēmums būtu klaji nesamērīgs. Lai arī obligātais administratīvais akts samazina iestādes rīcības brīvību līdz minimumam, netipiskos gadījumos iestādei ir iespēja atkāpties no tiesisko seku īstenošanas un, pamatojoties uz īpašiem uzrādāmiem un pārliecinošiem

argumentiem, tā kā arī pieņemt atšķirīgu lēmumu.

Kā jau šodien arī tika minēts, tad arī Regulators savā praksē, piemērojot apstrīdēto tiesību normu, ir atkāpies no šī te obligātā administratīvā akta izdošanas un par labu SIA „TET” un SIA „Telīa Latvija” ir izdevis labvēlīgu administratīvo aktu, atļaujot nodot tādas ierobežotas radiofrekvenču lietošanas tiesības, kuras cita starpā arī tika iegūtas bez maksas. Un konkrētajā gadījumā SIA „TET” un SIA „Telīa” lietā Regulators saskatīja tādus apstākļus, kas ir netipiski. Secināja, ka ar lēmumu netiek aizskartas citu elektronisko sakaru komersantu tiesības un lietas faktiskie apstākļi neliecināja, ka lēmuma adresātu mērķis būtu iedzīvoties no valsts resursa izmantošanas. Tādējādi Regulators uzskatīja par samērīgāko un lietderīgāko tādu risinājumu, kas atļauj šiem te diviem komersantiem, proti, atļauj „Telīa Latvija” nodot, bet SIA „TET” piešķirt ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, kas šai „Telīa Latvija” bija piešķirtas bez maksas.

Tādējādi attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju tiesību uz īpašumu apjomā hipotētiski ietilpst tiesības ierobežotas frekvenču spektra joslas lietošanas tiesības nodot arī tālāk. Tomēr Regulators Elektronisko sakaru likuma 48. panta septītajā daļā ietvertu priekšnosacījumu ierobežoto radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību nodošanu uzskata par ļoti būtisku tiesību uz īpašumu ierobežojumu. Proti, iepriekšminētais aizliegums, izrietošs no tā, kā gramatiski ir formulēta apstrīdētā tiesību norma, faktiski ir ar obligātuma raksturu, kas nepārprotami samazina ne tikai iestādes rīcības brīvību, bet vienlaikus arī SIA „UNISTARS” iespējas saņemt sev labvēlīgu administratīvo aktu. Tādējādi, lai arī Regulatora ieskatā var apgalvot, ka SIA „UNISTARS” tiesību uz īpašumu apjomā ietilpst tiesības nodot radiofrekvenču spektru, šīs tiesības ir hipotētiskas un faktiski ir realizējamas tikai pie specifisku un netipisku apstākļu iestāšanās.

Un turpinot atbildi uz jautājumu par nozīmi apstāklim, ka ir pastāvējis laika posms, kad SIA „UNISTARS” varēja lūgt Regulatoram piekrišanu radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību tālāknodošanai, tad Regulators uzskata, ka šim apstāklim nozīme ir vien no brīža, kad komersants varēja izdarīt gana ticamas prognozes par radiofrekvenču spektra 3,6 GHz sagaidāmo vērtību un kad SIA „UNISTARS” apzinājās, ka konkrēto joslu diapazonu neplāno vairs izmantot savai komercdarbībai.

Lūk, tā kā tā būtu atbilde uz Satversmes tiesas otro jautājumu.

Pārejot uz Satversmes tiesas uzdoto trešo jautājumu, kādi kritēriji tika ņemti vērā, lemjot par ierobežoto frekvenču spektra lietošanas tiesību tālāknodošanas iespējamību, un arī šis jautājums vēlāk pēc saziņas ar tiesu tika nedaudz precizēts arī kontekstā ar šodien izskanējušo SIA „Centuria” lietu, tad turpmāk arī mēģināšu atbildēt gan uz vienu jautājuma daļu, gan arī uz otru šajā ziņā.

Tātad, komersanti vērsās Regulatorā ar attiecīgu pieprasījumu par radiofrekvenču spektra tālāku nodošanu, kuras rezultātā bija plānots kopīgi izmantot

radiofrekvenču spektru atbilstoši Eiropas Savienības un nacionālajiem tiesību aktiem, tas ir, attiecīgi ar Elektronisko sakaru likumam, kas bija spēkā līdz 2022. gada jūlija beigām un tobrīd jau spēkā stājušos pieņemto direktīvu, 2018. gada direktīvu „Par Eiropas Savienības sakaru kodeksa” izveidi.

Un, vērtējot šo te projektu, būtībā kādus principus tālāknodošanas izvērtēšanai Regulators ņēma vērā, tad tie ir atspoguļoti Regulatora 2021. gada 30. marta lēmumā un būtībā ietver trīs būtiskākos principus jeb kritērijus.

Pirmais bija tas, vai Elektronisko sakaru likumā ir kāds ierobežojums šīs konkrētās joslas nodot un konkrēti tas bija nu jau vairs spēkā neesošā Elektronisko sakaru likuma 47. panta 3.¹ daļa, kas noteica, ka tās frekvences, kuras ir iegūtas bez maksas, nav iespējams tālāk nodot, būtībā to pašu, ko apstrīdētā norma šobrīd paredz.

Tad nākamais kritērijs bija būtībā šī projekta ietekme uz konkurenci. Tādā gadījumā tātad Regulators tālāknodošanā izvērtē frekvenču spektra lietošanas tiesību tālāknodošanas nepieciešamību, ņemot vērā, ka šīs te spektra lietošanas tiesības un to tālāknodošana vai uzkrāšana nedrīkst traucēt konkurencei.

Un trešā būtiskā lieta, ko Regulators ņēma vērā, ir citos Regulatora lēmumos noteiktie ierobežojumi, piemēram, vai bija ietverts aizliegums tālāk nodot citam izsoles uzvarētājam konkrētās spektra lietošanas tiesības, vai arī aizliegums nodot frekvenču spektra lietošanas tiesības cita izsoles uzvarētāja saistītajam komersantam.

Jāvērš uzmanība uz to, ka šī te analīze, šie trīs pamatkritēriji tiktu ņemti vērā ne tikai vērtējot konkrēto „Centuria” projektu, bet arī jebkuru citu tālāknodošanas pieteikumu, ja tāds būtu bijis saņemts. Tomēr, ņemot vērā to, ka potenciāli dažādu projektu tvērums un dziļums, kā komersanti paredz savu sadarbību iekš šī te radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību izmantošanas, arī infrastruktūras izmantošana, viņi ir ļoti, ļoti dažādi. Bet, ievērojot to specifiku, tad noteikti Regulatora tās izmantotās aprēķina metodes un scenāriju modelēšana būtu īpaši piemērota konkrētai situācijai. Vērtējot konkrēto pieteikumu par plānoto sadarbību, kas skartu radiofrekvenču tālāknodošanu, Regulators to vērtētu ļoti individuāli, paturot, protams, tos trīs kritērijus galvenos, bet vērtējot specifiski katru konkrēto gadījumu atsevišķi.

Un tādējādi „Centuria” projekta ietvaros Regulators konstatēja, ka SIA „UNISTARS” ierobežotās 3,6 GHz joslas tālāknodošana ar mērķi to kopīgi izmantot tā projekta ietvaros radītu riskus turpmākai mobilo elektronisko sakaru tirgus attīstībai.

Tomēr tas automātiski, protams, nenozīmē, ka absolūti visos gadījumos „UNISTARS” šīs te frekvences, 3,6 joslas frekvences, nodošana varētu radīt negatīvu risku mobilo elektronisko sakaru tirgus attīstībai. Un kā piemēru var minēt arī, ka, analizējot iepriekš minētos kritērijus un aspektus, tad pagājušajā gadā, vērtējot SIA „Bite Latvija” un „UNISTARS” pieteikumu par frekvenču kopīgu izmantošanu, kur arī bija iekļautas šīs te pašas frekvences 3,6 GHz, Regulators konstatēja, ka netiek skarti vai kropļoti konkurences apstākļi un tur arī atļāva šīs te frekvences kopīgi izmantot.

Lūk, tas ir arī... ar to es noslēdzu savu atbildi uz trešo jautājumu.

Un, tāpat, ceturtais jautājums no Satversmes tiesas bija saistīts ar pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi, un konkrēti, vai tas nebūtu uzskatāms 2020. gada 31. augusts.

Regulators šajā jautājumā lielā mērā pievienojas Saeimas pārstāvja iepriekšminētajam un paustajam viedokli, un, proti, Satversmes tiesas likumā jau ir izsmeloši noteikts, kas ir uzskatāms par konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņa skaitījuma sākumu, proti, tā ir diena, kad pēdējās institūcijas nolēmums ir stājies spēkā, ja personai ir iespējas Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai pamattiesību aizskārumu, rašanās brīdis ir, ja personai tādas iespējas nav. Kā arī izriet no pieteikuma, tad faktiski „UNISTARS” par savu pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi uzskata dienu, kad apstrīdētā norma stājusies spēkā, proti, 2022. gada 29. jūlijs.

Minēto apgalvojumu Regulators uzskata par nepamatotu, jo faktiski tiesību aizskārums SIA „UNISTARS” kā tiesību subjekta radās tieši un personiski vēl pirms apstrīdētās normas spēkā stāšanās, proti, ar brīdi, kad spēkā stājās lēmums „Centuria” projektam, kad tika daļēji apmierināts minētais pieteikums un daļā par 3,6 GHz tālāk nodošanu tika tajā daļā noraidīts pieteikums. Un proti, tas ir 2021. gada 1. aprīlis.

Vēl arī vēlamies norādīt, ka SIA „UNISTARS” minēto Regulatora lēmumu „Centuria” projektā nepārsūdzēja administratīvajā tiesā un tādēļ arī neizmantoja visas savas no normatīvajiem aktiem izrietošās tiesības aizstāvēt savas intereses ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, kā to paredz Satversmes tiesas likuma prasības.

Tomēr, ja pieņem, ka SIA „UNISTARS” tiesību aizskārums ir radies ar brīdi, kad apstrīdētā norma ir stājusies spēkā, tad, piemēram, grozot Elektronisko sakaru likumu vai izdodot to jaunā redakcijā un tikai formāli, kas būtībā turpinātu šo te jau šobrīd iesniegto aizliegumu attiecībā uz bezmaksas iegūtajām frekvencēm, tad tas būtībā nozīmētu to, ka konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš faktiski var tikt vēl vairākkārtīgi atjaunots, un Regulatora ieskatā šādos apstākļos tieši aizskāruma sajušanas jeb konstatēšanas brīdis ir tas atbilstošākais termiņa atskaites punkts, jo šādi uzskatāmi tiktu demonstrēta konstitucionālās sūdzības kā subjektīvo tiesību aizsardzības līdzekļa daba un raksturs. Un tādējādi termiņa tecējums no brīža, kad persona izjutusi aizskārumu, nozīmē, ka tiesību norma iepriekš neradīja personai pamattiesību aizskārumu, bet kādu apsvērumu dēļ personai tiek radīts aizskārums vēlāk.

Savukārt par to, vai šis termiņš būtu skaitāms no 2021. gada 31. augusta, proti, kad vairāki komersanti, tajā skaitā pieteicēja, vērsās Regulatorā ar attiecīgu pieteikumu par frekvenču tālāk nodošanu, Regulatora ieskatā tas vēl būtu pārāgri uzskatīt, ka tad ir radies tiesību aizskārums, jo gala lēmums tajā administratīvajā lietā tika pieņemts tikai

pēc septiņiem mēnešiem, tātad pēc gana sarežģīta, laikietilpīga un nozīmīgam vērtējumam pakļauta administratīvā procesa, un tikai tad būtībā komersants redzēja iestādes šo te lēmumu un faktiski tad arī iestājās šis te tiesību aizskārums.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Jautājumu uzdošanai vārds tiek dots tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Paldies par jūsu izvērsto viedokli. Man būs vismaz divi jautājumi.

Pirmais. Vai es pareizi saprotu jūsu pozīciju, ka konkrētajā situācijā pieteikuma iesniedzēju rīcībā bija vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus viņi neizmantoja?

L. Lamba.

Jā, Regulatora ieskatā tā tas arī bija. Un turklāt, saņemot daļēji labvēlīgu lēmumu šajā te minētajā „Centuria” projektā, pēc kāda laika pieteicēja arī atsauca savu pieteikumu par frekvenču tālāk nodošanu, jo saskatīja par nelietderīgu turpināt principā šo „Centuria” projektu kā tādu.

G. Kusiņš.

Un vai es pareizi saprotu jūsu pozīciju, ka jūs redzat, ka pieteikuma iesniedzējai ir īpašuma tiesības uz tālāk nodošanu tikai tādos netipiskos izņēmuma gadījumos. Vai es pareizi tā mēģinu rezumēt jūsu teikto?

L. Lamba.

Jā. Mēs uzskatītu, ka pastāvot īpašiem izņēmuma gadījumiem, ka tad varētu Regulators atkāpties no šī obligātā administratīvā akta izdošanas, līdzīgi kā tas ir bijis pagājušā gadā, vērtējot jautājumu saistībā ar SIA „Telīa Latvija” un SIA „TET”.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Un tikai lai varbūt tādu pilnīgāku iespaidu gūtu.

Sakiet, lūdzu, ar ko tad īsti atšķirtos tā kopīgā izmantošana no tā, ka tā frekvenču nodošana notiktu pilnībā? Vai tur ir kaut kāda tāda tik būtiska atšķirība, ka mēs varam pateikt, ka tās ir divas dažādas lietas, vai tomēr ir kaut kas, kas spēj tur salīdzināt un tā tālāk.

L. Lamba.

Paldies.

Tās ir ļoti dažādas lietas, jo kopīgas izmantošanas gadījumā abi divi komersanti ir tiesīgi un viņiem pat būtu pienākums izmantot šo te radiofrekvenču joslu, kas ir atļauta, kopīgi izmantot. Savukārt tad, kad notiek nodošana, tad viens komersants nodod, atdod būtībā citam komersantam savas lietošanas tiesības. Un tas pirmais komersants zaudē visu, kas viņu saistīja ar konkrēto radiofrekvenču joslu. Viņš nevar viņas lietot, viņš nevar prasīt termiņa pagarinājumu.

G. Kusiņš.

Un tad iznāk tā, ka, ja tā kopīgas izmantošanas perioda laikā, jo tas pagarinājums ir terminēts, abi divi var izmantot šo kopīgi, viņiem kopīgi ir jāizmanto, lai izpildītos tas nosacījums, ka tā josla tiek efektīvi un racionāli izmantota. Piemēram, ja viens neizmanto, bet otrs izmanto pie šīs kopīgās izmantošanas, tad varētu būt pārkāpts šis princips, ka abiem diviem kopīgi ir jāizmanto racionāli un efektīvi, ja?

L. Lamba,

Teorētiski, jā. Un šo te racionālo un efektīvo izmantošanu cita starpā arī to minimālo rāmi var noteikt arī Regulatora šinī pat lēmumā noteiktie specifiskie lietošanas tiesību nosacījumi. Arī tie iezīmē to virzienu.

G. Kusiņš.

Jā. Sakiet, lūdzu, jūs nosaucāt arī tos kritērijus, tos trīs kritērijus, ko jūs ņemat vērā.

Sakiet, lūdzu, vai šinī gadījumā nozīme ir tam, kam tad... vai ir tā kā pieteikuma iesniedzēja gadījumā, ka viņš ir vienā koncernā... Vai tas ir svarīgi un to jūs ņemat vērā, vērtējot konkurenci, ja es pareizi sapratu, ja?

L. Lamba.

Jā. Ņemam to vērā. Bet man liekas, ka Saeimas pārstāve bija iepriekš minējusi, ka neskatoties uz to, ka mēs šo apstākli pie konkurences izvērtējuma ņemtu vērā, bet tik un tā Elektronisko sakaru likuma izpratnē tie ir divi dažādi komersanti. Jebkas, kas notiek ar frekvencēm, vienmēr ir jādabū atļauja no Regulatora. Te es domāju kaut kādu kopīgu izmantošanu, nodošanu un tamlīdzīgas lietas.

Tas, ka komersanti atrodas... viņiem ir saistības savā starpā... koncerns... tas nenozīmē to, ka viņi var brīvi rīkoties ar šo resursu.

G. Kusiņš.

Jā. Tad vēl viens jautājums saistībā ar Elektronisko sakaru likuma 48. panta interpretāciju.

Tātad septītā daļa nosaka, ka var nodot un iznomāt tikai tādas lietošanas tiesības, kas ir iegūtas konkursa vai izsoles rezultātā par maksu. Un tad man interesē Regulatora pozīcija attiecībā uz astotās daļas interpretāciju. Vai savstarpējā maiņa attiecas tikai uz tiem, kas ir ieguvuši par maksu? Vai arī var, piemēram, samainīties savā starpā? Viens ir ieguvis par maksu, otrs – bez maksas un tad savā starpā samainās. Vai Regulators piekristu šādai maiņai?

L. Lamba.

Paldies.

Jāsaka, ka šīs astotās daļas autors ir Regulators. Ar šībrīža skatu ir jāsaka, ka, iespējams, šī te gramatiski tulkotā nav pati veiksmīgākā redakcija.

Bet, ko es varu teikt no Regulatora puses, kad mēs piedāvājam šo normu, kad mēs iesniedzām Tautsaimniecības komisijai priekšlikumu, mums bija gan septītās daļas redakcija, gan astotās, gan arī pārejas punkts. Tad attiecībā uz astoto daļu mūsu mērķis bija, ka būtībā savstarpējā maiņa var notikt gan ar frekvencēm, kas ir iegūtas par maksu, gan ar frekvencēm, kas ir iegūtas bez maksas.

Bet atkal, protams, atkal vērtējot konkurences apstākļos, viss būtu pēc klasikas, bet idejiski ir tiesības, kā mēs redzam, būtu tiesības mainīt gan bez maksas iegūtās frekvences, gan maksas iegūtās frekvences. Tas, kādā veidā ir iegūtas frekvences, tam pie šīs normas nebūtu bijis nekādas nozīmes.

G. Kusiņš.

Jā. Un tad man ir papildu jautājums, vai es pareizi saprotu jūsu atbildi. Tātad, trīs dažādas iespējas. Var savstarpēji mainīt, ja abas ir iegūtas par maksu. Otrs variants – var savstarpēji mainīt, ja abas iegūtas bez maksas. Trešais variants – var savstarpēji mainīt, ja viena iegūta par maksu un otra iegūta bez maksas. Vai es pareizi saprotu?

L. Lamba.

Tieši tā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Nav jautājumu vairāk.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā. Paldies.

Tātad, 2017. gadā Regulators neļāva piedalīties „Bite” frekvenču konkursā. Vai tā doma bija tāda, ka... nu, vismaz es tā saprotu... ka tad tas nozīmē, ka... nu, jā... neļāva piedalīties „Bite” tāpēc, ka tās frekvences jau bija piešķirtas... „UNISTARS” jau bija piešķirtas tās frekvences.

Un tad, ja es pareizi sapratu pieteicēju, ka tad bija tā doma, ka „Bite” varēs izmantot tās jau piešķirtās frekvences.

Vai tāda doma tajā laikā bija un tagad likums ir šķērslis to darīt? Vai jau tajā 2017. gadā tā doma tāda nebija? Paldies.

L. Lamba.

Paldies.

Jāsaka godīgi, ka šobrīd laikam būtu grūti atbildēt, kāda tieši bija 2017. gadā, jo varbūt tā vispārīgā Regulatora prakse ir tāda, ka katrai izsolei vai konkursam Regulators izstrādā savus nosacījumus, par ko notiek publiskā konsultācija. Un tie nosacījumi arī tiek gatavoti tādējādi, ka mēs jau skatāmies, kas notiek tirgū, kas notiek konkrētajā joslā, diapazonā un kā ar izsoles vai konkursa nosacījumiem mēs varam veicināt konkurenci, izvairoties no jebkāda kropļojuma, lai gūtu labumu sabiedrība un attiecīgi arī attīstās gan šis te pats pakalpojums, gan arī gūst labumu patērētājs.

Iespējams, mums ir prakse tāda, ka mēs neļaujam... līdz šim... grūti prognozēt, kas būs nākotnē... bet līdz šim mēs esam piekropuši tādu nosacījumu ieviest mūsu izsoles noteikumos, ka nedrīkst piedalīties tāds komersants, kuram ir... kurš ir saistītais komersants un tātad no pamatkapitāla pieder 30 procenti, vismaz 30 procenti no tā otrā. Un iespējams, šajā saistībā ar šo kaut kas ir bijis, jo uz to brīdi acīmredzot jau notika „UNISTARS” iegāde, „Bite Latvija” bija iegādājusies, un tas nosacījums varētu būt šķērslis konkrēti tās izsoles... kļūšanai par pretendentu tanī izsolē.

Bet nemācēšu precīzi, kā bija par to lēmumu.

J. Briede.

Paldies.

Tad tajos iepriekš izsniegtajos lēmumos bija teikts, ka, tātad, nevar nodot tās tiesības izmantot tās frekvences tālāk, izņemot, ja ir saņemta Regulatora atļauja.

Vai jums bija kaut kādas tādas vadlīnijas izstrādātas, kad jūs dodat... nu, lēmums, protams, nevar būt patvaļīgs – dodu vai nedodu to atļauju... Jums bija kaut kādas tādas vadlīnijas izstrādātas jeb kaut kāda tāda vispārīga prakse, kad jūs devāt un kad nedejāt, un vai pamatā devāt vai tā kā nē? Kādi tie lēmumi bija? Paldies.

L. Lamba.

Man diemžēl jāsaka, ka man nav zināms, vai Regulatoram bija izstrādātas kaut kādas vadlīnijas un arī nav zināms, vai uz šādu nosacījumu, kāds vispār bija, kāds no komersantiem vispār izmantoja šādu iespēju. Bet, kā jau iepriekš es minēju, tad tur noteikti būtu katras konkrētas situācijas vērtēšana, ietverot... nu, būtiskākais apstākļi būtu vērtējot konkurences apstākļus, jo ir atšķirība, kādi komersanti tie ir, cik lielu tirgus daļu viņi ieņem un tagad, ja, piemēram, viens liels komersants pārņem otru lielu komersantu, tas būtībā... tā ir ārkārtīgi liela konkurences kropļošana uz pārējiem, attiecībā uz pārējiem tirgus dalībniekiem.

Tad, ja mēs konstatētu šādu, kas pastāv... ka potenciālais darījums kropļo konkurenci elektronisko sakaru nozarē, tad es sagaidītu, ka Regulators nekad neatļautu šādu darījumu.

J. Briede.

Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Sveicināti! Paldies par jūsu atbildēm.

Mazlietiņ vēlētos jūs precizēt to informāciju, ko jūs sniedzāt attiecīgi par lēmumu, kas bija pieņemts 2021. gadā, kā jūs šodien minējāt, daļējs atteikums, un tālāk 2023. gadā tomēr pieprasījums tika par kopīgu izmantošanu apmierināts.

Sakiet, lūdzu, kādas ir tās juridiskās nianse, kāpēc 2021. gadā ir bijis atteikums? Jo ko mēs šodien dzirdējām tiesas sēdē, proti, ka pieteicējs tomēr vēlējās kopīgu izmantošanu, nevis tālāknodošanu un šī kopīgā izmantošana tieši izrietēja nevis no konkrēta likuma, bet jau no pašas direktīvas teksta un jēgas, un izpratnes.

Kas ir tās nianse, kas nošķir šos divus lēmumus? Es vienkārši ļoti vēlos saprast, kurā brīdī tās tālāknodošanas vai kopīgas izmantošanas jēdziens tiek nošķirts? Kā jūs pati sakāt, ka tie ir pilnīgi divi dažādi. Tad kādas ir juridiskās nianse šiem diviem dažādiem lēmumiem no jūsu puses? Paldies.

L. Lamba.

Paldies.

Tātad, 2021. gadā un būtībā uz gan pieteikuma „Centuria” projekta iesniegšanas brīdi, pat līdz galīgā lēmuma lietā pieņemšanai bija spēkā Elektronisko sakaru likums, vecais Elektronisko sakaru likums, kurš runāja tikai par tālāknodošanu. Tas jēdziens arī bija gana plašs, termins bija gana plašs, un kā piemērs bija arī minēts „nodošana” un

„noma”, bet tie kā piemērs.

Savukārt direktīvu tajā laikā vēl likumdevējs nebija ieviesis un attiecīgi, saņemot šādu pieteikumu, neskatoties uz to, ka direktīva nav pieņemta, Regulators nevarēja atstāt šo pieteikumu bez izskatīšanas un, vērtējot pieteikumu mēs... Regulators izgāja caur tālāk nodošanas šo te institūtu, teiksim tā. Un būtībā, neskatoties uz to, ka tika izmantots termins „tālāk nodošana”, apmierinātajā daļā tomēr pēc fakta un tā satura bija tā, ka Regulators atļāva kopīgi izmantot jeb tālāk nodot tās frekvences, kuras ir komersanti ieguvuši par maksu. Un arī pilnīgi atļāva ar infrastruktūras kopīgu izmantošanu. Noraidītā jeb neapmierinātā daļa bija tā daļa, kur frekvences tika iegūtas bez maksas. Un šī ir arī tā, kas ir tās 3,6 GHz.

I. Kucina.

Paldies.

Un tad 2023. gada lēmumā kādi tie apstākļi ir bijuši, ko jūs ņemāt vērā?

L. Lamba.

Mēs ņemām vērā konkrēti, ka tā darbība notiek starp diviem komersantiem, iepretim „Centuria” lietā bija iesaistīti četri komersanti. Vēl es varbūt bišķiņ nepiemīnēju par to 2021. gada lēmumu. Tur bija divi apstākļi. Viens ir tās bez maksas iegūtās frekvences, otrs – arī konkurences izvērtējums rādīja to, ka, ja mēs atļaujam simt procenti nodot visas frekvences, ko ir vēlējušies komersanti, norādot savā pieteikumā, ka tas kropļotu tirgu. Divi tur bija apstākļi.

Bet, atgriežoties uz to pēdējo lēmumu, pagājušā gada lēmumu, tad attiecīgi šī te sadarbība no tehnoloģiskās puses... un arī iesaistītās puses bija tikai divas – „Bite Latvija” un „UNISTARS”, un vērtējot konkurenci un šīs sadarbības, tajā skaitā arī no tehnoloģiskās puses sadarbības ietekmi uz konkurenci, uz tirgu, uz sabiedrību kopumā, mēs nesaskatījām, ka tas rada draudus konkurencei, bet tieši pretēji, ka tas veicinātu šo te pakalpojumu attīstību un tirgus attīstību. Līdz ar to arī bija pozitīvs lēmums.

I. Kucina.

Paldies. Un no manas puses otrs jautājums par šiem specifiski netipiskajiem apstākļiem.

Sakiet, lūdzu, jūs minētais gadījums tas ir vienīgais gadījums, kur šie specifiski netipiskie apstākļi tika konstatēti? Vairāk tādu gadījumu jūsu praksē nav bijis, kā es saprotu?

L. Lamba.

Jā. Iekš jaunā likuma – Elektronisko sakaru likuma – šis ir šobrīd vienīgais, pirmais gadījums.

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā, es gribētu par to pašu vēl drusciņ paturpināt, par to 2023. gada lēmumu, par to „Bite” un „UNISTARS”, kur jūs nesaskatījāt konkurences pārkāpumus.

Mans jautājums - jūs tā varētu paraksturot, kādā veidā tie no konkurences aspekta tā kopīgā izmantošana atšķiras no tiesību tālāknodošanas. Kāpēc vienā gadījumā, teiksim, ir redzami konkurences tiesību iespējami pārkāpumi, savukārt pie kopīgas izmantošanas tas nebūtu?

L. Lamba.

Es laikam gribētu sākt ar to, ka būtiskākais varbūt nebūtu tik daudz jāliek akcentu varbūt uz to, kāds ir tas veids, kā viņu nosaukt – tālāknodošana vai kopīga izmantošana –, bet katrs gadījums kā tāds ir ļoti, ļoti individuāls: starp kādiem komersantiem notiek sadarbība, kāds ir tehnoloģiskais veids, kā šie komersanti plāno sadarboties un tad jau tālāk, protams, tas viss kopsummā atspoguļojas uz konkurenci.

Un, lūk, šim gadījumam... es varbūt tik tehnoloģiski nemācēšu pastāstīt, bet būtībā no tehnoloģiskās puses gan „Centuria” projektā, gan šajā pagājušajā gada lēmumā ir būtiska atšķirība, bet detaļās es nemācēšu...

A. Kučs.

Paldies. Es domāju, ka tehnoloģiski... tad man arī varbūt būs grūti visas tās nianšes uztvert.

Bet kāpēc es to prasu? Tāpēc, ka mums ir izskanējis tas ierobežojums un viens no mērķiem, ko Saeima ir teikusi, ierobežojumam ir tieši konkurences kropļošana, savukārt pretī ir arguments... un tas ierobežojums attiecas tieši uz tiesību nodošanu, ne jau uz kopīgu izmantošanu. Savukārt pretī ir arguments, ko ir izvirzījuši pieteikuma iesniedzēja. Nu tad, ja es pareizi sapratu, tad, kā jūs sakāt, ka būtu jāvērtē katrs gadījums individuāli arī, teiksim, kopīgas izmantošanas gadījumā, ka konkurence... mēs nevaram automātiski teikt, ka kopīga izmantošana... nevis izmantošana, bet tiesību tālāknodošana, ka tā automātiski visos gadījumos kaitēs konkurencei.

Vai es jūs pareizi sapratu?

L. Lamba.

Jā, noteikti. Arī, vērtējot kopīgu tālāk nodošanu par maksu iegūtajām frekvencēm, tur noteikti vienmēr pirmais, kas nāk, tas ir konkurences izvērtējums. Tam nav nozīmes pat detaļās, ko likums šobrīd atļauj vai neatļauj, bet tas spēcīgi izriet arī no Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem, ka frekvenču lietošanas tiesības – tas ir gana nopietns resurss un ar to var gan veicināt konkurenci nozarē, gan arī tieši pretēji – kropļot. Un tāpēc ir arī Regulators, kas ikreiz, kaut kādas darbības veicot ar šīm frekvencēm, mēs vērtējam konkurences apstākļus, ievērojot konkrētās sadarbības veidu arī no tehnoloģiskās puses, kas ir spēlētāji un pārējās lietas.

A. Kučs.

Un man vēl viens jautājums. Ja es pareizi sapratu, jūs teicāt, ka sākotnēji, ja mēs runājam par „UNISTARS”, viņiem Satiksmes ministrijas licencēm nebija tiesības nodot tālāk un tad vēlāk parādījās kaut kādā brīdī tā tiesība. Pareizi es sapratu?

L. Lamba.

Jā.

A. Kučs.

Vienlaikus mums pieteikuma iesniedzēju pārstāvji ir norādījuši, ka ir jānodala tiesības uz licenci un tiesības uz frekvenci, proti, pat ja licencē šādas tiesības nav paredzētas, tas neliedz, ka būtu jāfokusējas uz tiesībām uz frekvenci.

Kā jūs šo argumentu komentētu?

L. Lamba.

Kas attiecas uz pieteikuma...

A. Kučs.

Uz tālāk nodošanu ir jāskatās ne tikai tiesības uz licenci, kas ir licencē, bet arī tieši uz frekvences iegūšanas nosacījumiem.

L. Lamba.

Konkrētajā gadījumā, ja mēs runājam par vēsturisko, tad tas sākums „UNISTARS” ieskaitot arī lietošanas tiesības uz frekvencēm, viņas visas jau ir nostiprinātas Satiksmes ministrijas izsniegtajā licencē 2000. gadā. Bet tālāk tad, kad Regulators izsniedza savu licenci, 2004. gads man šķiet, vai 2003. gads... mazliet vēlāk, Regulators savā licencē ierakstīja to, ko tā brīža Telekomunikāciju likums teica, proti, šo te licenci un tajā ietvertās tiesības viņas nevar nodot vai kā citādi atsavināt pie nosacījuma, ja ir saņemta Regulatora atļauja.

Un tādējādi uz to es skatos, ka ar šādu sākumu, ka tas būtībā atbilstoši tā brīža normatīvajiem aktiem, ka tas ir kā viens kopums. Licence iet kopā ar tiesībām.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Man trīs īsi jautājumi vēl no jūsu sniegtajām atbildēm.

Varbūt pirmais par faktiskajiem apstākļiem. Sakiet, lūdzu, lietā ir dažādi viedokļi izteikti. Ir summas, cik tad valsts iegūst šīs izsoles rezultātā? Jūs varat noteikt apmēram, cik kaut kādā laika posmā valsts ir ieguvusi šādu izsoļu rezultātā, cik tas resurss ir vērtīgs, citiem vārdiem sakot. Cik tie sakaru operatori ir samaksājuši?

L. Lamba.

Šobrīd noteikti es nevaru, bet tas ir vienkārši matemātiski saskaitīt, cik kurš komersants par kādu cenu ir nosolījis konkrēto priekšmetu jeb radiofrekvenču lietošanas tiesības uz konkrēto joslu. To viegli ir saskaitīt, bet es gribētu tomēr vērst uzmanību, ka laika gaitā frekvenču vērtība iepretim tad, kad tās tika izsolītas vai kā citādi piešķirtas, viņas ir mainījušās un arī nākotnē var mainīties, attīstoties tehnoloģijām, kā, piemēram, pieteikuma iesniedzēja sākumā, kad ieguva šīs lietošanas tiesības uz 3,6 GHz frekvenču joslām, lietošanas mērķis šīm frekvencēm bija noteikts pavisam cits. Un grozot nacionālo radiofrekvenču plānu, šķiet, 2016., 2017. gads, šīm frekvencēm mainīja lietošanas mērķi uz 5G un attiecīgi tur jau šobrīd atbilstoši šībrīža tirgus situācijai un tehnoloģiju attīstībām minētajām frekvencēm ir cita vērtība.

G. Kusiņš.

Jā, paldies.

Tad saistībā ar jūsu sniegto viedokli par „Centuria” situāciju. Tātad, pieteikuma iesniedzēja kopā ar citiem vērsās un lūdza pārskatīt un atcelt tālāknodešanas aizliegumus.

Sakiet, lūdzu, vai jūs tad, vērtējot šos pieteikuma iesniedzējus 2020. gada augustā saņemtus, tos vērtējāt tikai kā tālāknodešanas ierobežojumus jeb kā kopīgas izmantošanas tādu iespēju. Pieteikuma iesniedzēja teica, ka viņa gribēja

kopīgu izmantošanu, un vienlaicīgi ir uzrakstījuši šo tālāknodošanas aizliegumu savā pieteikumā. Kāpēc jūs to uztvērāt tieši tā, kā jūs to uztvērāt?

L. Lamba.

Jo bija jārisina situācija.

Šis pieteikums kā tāds noteikti ir ļoti, ļoti komplicēts, jo vairāki pieteikuma iesniedzēji bija vērsušies, kuriem ir dažādos laika posmos un veidos piešķirtas šīs tiesības. Un, kā mēs aizgājām uz to tālāknodošanu, tad tas ir tiešām vadoties no tābrīža Elektronisko sakaru likumā ietvertajām normām. Tobrīd bija teikts, ka tālāknodošana bez maksas iegūtajām frekvencēm ir aizliegta, tad attiecīgi arī šāds secinājums mums izveidojās, pieņemot gala lēmumu lietā.

G. Kusiņš.

Un tad sakiet, lūdzu, vai neveidojas tāda tā kā pretruna, ka jūs piekrītat Saeimas viedoklim par pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi, bet teorētiski to kopīgo izmantošanu varēja atļaut? Varēja izņēmuma gadījumos paredzēt šādu tālāknodošanu.

L. Lamba.

Jā, vēl es arī stāstot un iezīmējot apstākļus par „Centuria” lietu, tur bija ne tikai, protams, bija jāvērtē ne tikai bezmaksas iegūtās frekvences kā tāds fakts, ka tādas ir iegūtas, bet arī konkurences apstākļi. Un šajā gadījumā bija abas šīs te divas lietas – gan aizliegums tālāknodot, gan arī šis te konkurences kropļojums.

G. Kusiņš.

Jā, paldies. Nav vairs jautājumu.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzējas pārstāvjiem vai būs jautājumi? Lūdzu!

M. Šķiņķis.

Paldies. Būs vairāki jautājumi.

Paldies par jūsu viedokli.

Par to, ar ko arī noslēdzām. Sešu mēnešu termiņa jautājums. Jūs pareizi teicāt, ka tātad aizskārums var būt maznozīmīgs, un tad sešus mēnešus mēs skaitām no brīža, kad persona sāk sajust to kā nozīmīgu.

Un tāpēc ir jautājums, kādēļ jūs uzskatāt, ka mūsu pozīcija, ka pieteikuma iesniedzēja nesajuta to „Centuria” lēmumu kā nozīmīgu aizskārumu, jo tur bija konkurences kropļošanas arguments, kas bija cits, jūs neatļāvāt realizēt projektu tā, kā pieteikuma iesniedzējs to vēlējās, un pieteikuma iesniedzēji vēlējās attīstīt citu alternatīvu, tāpat nacionālo viesabonēšanu.

Kādēļ jūs uzskatāt, ka būtisko aizskāruma brīdi, ko mēs redzam kā notikušu 2022. gada jūlijā, ka tas nav tas brīdis, no kura ir jāskaita seši mēneši?

L. Lamba.

Tāpēc, ka, ja es pareizi uztveru jautājumu, šobrīd apstrīdētā norma ir tieši par to pašu tālāknodošanu būtībā, kas jaunajā likumā, Elektronisko sakaru likumā, ir pateikts kā „nodošana” vai „noma”. Tas ir tas pats iepriekšējā Elektronisko sakaru likumā ietvertais koncepts un līdz ar to arī tur tanī lēmumā redzot, ka Regulators iet uz šo te tālāknodošanu, kas Elektronisko sakaru kodeksā Eiropas Savienības direktīvā ieviests arī kā nodošana un noma, mūsu ieskatā tā bija jau tas signāls, kad pieteikuma iesniedzējam vajadzēja sajust šo te savu tiesību ierobežojumu jeb aizskārumu.

M. Šķiņķis.

Labi. Tad otrs jautājums par šo. Jūs apstiprināt, ka tas „Centuria” projekts esošā likuma izpratnē ir frekvenču kopīgas izmantošanas projekts, ko „Tele2” un „Bite” bija paredzējuši arī paši izmantot frekvences. Pareizi?

L. Lamba.

Es sliktos tā domāt.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Tad nākamais jautājums. No vienas puses jūs sakāt, ka apstrīdētā norma, jūs rakstveidā vismaz piekrītat Saeimas pozīcijai un sakāt, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmei, vienlaikus jūs sakāt, ka konkurences kropļošanas risku var izvērtēt tikai individuāli katrā konkrētajā gadījumā. Es saskatu tur pretrunu. Vai jūs varat argumentēti izstāstīt, kādēļ jūs uzskatāt, ka apstrīdētajai normai ir leģitīms mērķis – nodrošināt godīgu konkurenci –, vienlaikus apgalvojot, ka var izvērtēt tikai individuāla vērtējuma gadījumā un var nonākt pie secinājuma, ka, piemēram, frekvences nodošana nemaz nerada konkurences kropļošanas risku.

L. Lamba.

Gribētu sākt ar to, ka tā ir likumdevēja rīcības brīvība, ieviešot direktīvu, izvēlēties – vai ļaut vai neļaut bezmaksas iegūtās frekvences nomāt vai nodot. Attiecīgi šajā gadījumā likumdevējs ir izdarījis savu izvēli par labu tam, ka aizliegt jeb neļaut bez maksas iegūtās frekvences nedz nodot, nedz nomāt. Bet tam, manā ieskatā, šobrīd nav nekāda sakara ar konkurences kropļojumiem, jo tā ir rakstīta norma likumā un mēs to ievērojam.

M. Šķiņķis.

Kā viņa var nebūt sakarīga, saistīta ar konkurences kropļojumu, jo norma esot pieņemta, lai tā tad nebūtu konkurences kropļojums.

Vai jūs apgalvojat... tad ir jautājums tāds: vai, jūsuprāt, pieņemsim, apstrīdētā norma nepastāvētu un „UNISTARS” nodotu lietošanas tiesības „Bite”. Vau automātiski mēs varētu secināt, ka šāda notikuma rezultātā būtu kropļota konkurence?

L. Lamba.

Noteikti nē.

M. Šķiņķis.

Nevarētu.

Tātad, vai varētu būt tā, ka tas, ka „UNISTARS” nevar nodot frekvenču lietošanas tiesības „Bite”, tas kropļo konkurenci? Šī nespēja nodot. Vai teorētiski tā varētu būt?

L. Lamba,

Teorijā daudz kas varētu būt, bet tas nenozīmē to, ka automātiski liegšana nodot frekvences vai kādu citu resursu, ka tas automātiski nozīmē kaut kādu kropļojumu.

M. Šķiņķis.

Tieši tā. Es arī domāju, ka tas automātiski nenozīmē, tāpēc ir mans jautājums. Vai var būt tā, ka tā tad tas, ka „Bite” nevar iegūt frekvenču lietošanas tiesības, kā vismaz es lasu koplietošanas lēmumā, ja nevarētu iegūt lietošanas tiesības, tad tas būtu negatīva ietekme uz konkurenci?

L. Lamba.

Jā. Es atvainojos, ja mēs runājam konkrēti par 3,6, jo tur jau ir veikts Regulatora izvērtējums. Tas jau ir izvērtēts šis sadarbības modelis, un arī Regulators ir izdarījis un sniedzis savu vērtējumu par šādu.

M. Šķiņķis.

Bet paņemam nost kopīgas izmantošanas šo lēmumu un to, kas notiek. Tātad, no jūsu atbildes es secinu, ka tas, ka „Bite” nevarētu iegūt 3,6 GHz frekvenču lietošanas tiesības, patiesībā kropļotu konkurenci, nevis veicinātu konkurenci.

L. Lamba.

Tā tas izriet no ziņojuma.

M. Šķiņķis.

Tātad, ja nav koplietošanas projekts, tad sanāk, ka apstrīdētā norma nevis veicina konkurenci, bet kropļo konkurenci situācijā, tieši vienā konkrētā situācijā, kur „Bite” nevar iegūt „UNISTARS” lietošanas tiesības. Pareizi?

L. Lamba.

Jā, ja mēs skatāmies šauri uz konkrētām joslām, bet ir vēl arī citas joslas, kuras arī var izmantot 5G pakalpojumu sniegšanai.

M. Šķiņķis.

Labi. Tad vai „Bite” bez 3,6 GHz joslas varētu līdzvērtīgi ar „Tele2” un „LMT” attīstīt un izmantot 5G tehnoloģijas?

L. Lamba.

Šīs joslas noteikti palīdz veicināt „Bite” savu pakalpojumu sniegšanu.

M. Šķiņķis.

Vai šobrīd varētu, tātad, vai varētu līdzvērtīgi izmantot 5G tehnoloģiju bez 3,6 GHz joslas?

L. Lamba.

Es pieļauju, ka tas zināmu neērtību radītu „Bite”, tieši tāpēc arī Regulators atļāva šādu sadarbību starp „Bite” un „UNISTARS” kā kopīgu izmantošanu. Un tas veicinātu abu komersantu konkurētspēju elektronisko sakaru tirgū.

M. Šķiņķis.

Tad ir jautājums, kādēļ jūs, faktiski apstiprinot daļēji mūsu pozīciju, vienlaikus arī likumdošanas procesā iesniedzāt alternatīvu risinājumu, alternatīvu variantu vēlamajai tiesību normai, kura paredzēja tiesības tālāk

nodot vismaz „UNISTARS” gadījumā frekvenču lietošanas tiesības? Bija vairāki argumenti, kādēļ tas ir labāks risinājums, nekā tāds, kā vēlāk tika pieņemts. Vai joprojām Regulators nav mainījis savu nostāju, ka tas, uz kādu jūs piedāvājat, bija labāks – efektīvāka frekvenču lietošanas iespēja un vēl citi argumenti?

L. Lamba.

Es vēlētos varbūt paskaidrot to, kāpēc Regulators iesniedza šādu priekšlikumu. Tas bija no Saeimas komisijas priekšsēdētāja puses aicinājums un lūgums to Regulatoram izdarīt, ņemot vērā Saeimas komisijas sēdē izraisījušās diskusijas, kas skar šo te normu, un tajā brīdī, kāda bija likumprojektā iesniegtā norma. Un, protams, Regulators, izvērtējot gan iesniegtos priekšlikumus potenciālajai Elektronisko sakaru likuma šai te normas redakcijai, gan arī uzklusot pārējos dalībniekus, kas sniedza viedokli un, arī ņemot vērā šo te savu redzējumu par tirgus attīstību, Regulators izstrādāja priekšlikumu, kas bija daļēji ņemts vērā, un tā daļa, kas netika ņemta vērā, viņa attiecās tieši uz tām radiofrekvenču lietošanas tiesībām, kuras bija izsniegusi savā laikā Satiksmes ministrija ar savām licencēm. Jo tas, kā jūs arī minējāt, pozitīvi ietekmēja tirgu un visas tās pārējās labās lietas.

Nu, uz šo brīdi mēs no šādas pozīcijas neatsakāmies, mēs to bijām redzējuši kā gana labu risinājumu, bet likumdevējs ir izdarījis savu izvēli.

M. Šķiņķis.

Jā, bet tur bija... Jūs uzskatāt, ka jūsu risinājums bija labāks, tātad efektīvāka frekvenču izmantošana, vēl citi argumenti. Vai tādēļ jums nešķiet, ka...

A. Laviņš.

Lūdzu, lai seko jautājums.

M. Šķiņķis.

... ka esošais līdzeklis ir pārāk ierobežojošs? Tādā Satversmes izpratnē. Tas ir līdzeklis, kas ir, teiksim, ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem var sasniegt tikpat labi to rezultātu, ko vēlas Saeima ar jūsu instrumentu, kā saka.

L. Lamba.

Mūsu instruments attiecās uz noteiktu laiku, uz noteiktu periodu, gan periodu, par kādām frekvencēm mēs runājam, un gan to, ka šīs tiesības bija iespēja komersantiem, kas vēlējās, izmantot. Un šeit mēs saredzējam kā ļoti labu alternatīvu un veidu, kā sakārtot vēsturiski iegūtās frekvences, proti, tikai tās, kas attiecās uz Satiksmes ministrijas laikā izsniegtajām. Un šajā ziņā, jā, mēs to uzskatījām kā labu risinājumu. Šobrīd mēs esam tur, kur mēs esam.

M. Šķiņķis.

Jā, un tieši tā sanāca, ka jūsu priekšlikuma pieņemšanas gadījumā pieteikuma iesniedzējas īpašumtiesības netiktu ierobežotas. Un tāpēc arī jautājums bija, vai tad sanāk, ka pieteikuma iesniedzējas īpašumtiesību ierobežojuma pamatojums, teiksim tā, Saeima izvēlējās pārāk ierobežojošu normu, ka to mērķi varēja sasniegt ar jūsu...

A. Laviņš.

Jā, mirklīti, šis jautājums tiek noņemts. Turpinām ar citiem jautājumiem. Saeima izvēlējās pārāk ierobežojošu pieteikuma iesniedzēja tiesību ierobežojumu. Tajā jau ir ietverts apgalvojums par to, ka norma ir neatbilstoša. Uzdodiet, lūdzu, citus jautājumus!

M. Šķiņķis.

Vai leģitīmo mērķi, ja drīkst, vai leģitīmo mērķi tieši pieteikuma iesniedzējas situācijā varēja sasniegt ar jūsu piedāvāto regulējumu?

L. Lamba.

Ja mēs runājam konkrēti par 3,6, tad noteikti arī mūsu piedāvātā pārejas noteikumu punkta redakcija veicinātu pieteicējas iespējas rīkoties vairāk ar šīm lietošanas tiesībām, nekā šobrīd to ļauj apstrīdētā norma.

M. Šķiņķis.

Un vienlaikus sasniegtu leģitīmo mērķi, kāds ir pieņemtajai normai vai...?

L. Lamba.

Es gribētu teikt, ka arī šobrīd tā kā apstrīdētā norma Regulatora ieskatā ir atbilstoša Satversmei. Tas, kā sasniedz, noteikti ir arī citi veidi, bet Regulators piedāvāja vienu no.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Tad vēl jautājums, lai saprastu Regulatora lēmuma maiņu attiecībā uz reorganizāciju. Mēs redzam, ka līdz jaunā likuma pieņemšanai Regulators akceptēja frekvenču tālāku nodošanu reorganizācijas ceļā. Šobrīd tas nav akceptējams. Kādēļ? Un kas ir tie apsvērumi, kas ir mainījušies?

L. Lamba.

Iestādei ir tiesības mainīt savu praksi, un arī ar jauno Elektronisko sakaru likumu noteiktajā iestāde uz šiem jautājumiem ir paskatījusies savādāk. Mēs esam atzinuši to, ka reorganizācijas procesā piemērojamās normas, proti, speciālo tiesību norma būtu uzskatāma, Elektronisko sakaru likums un no sākuma izdotie normatīvie akti, proti, specifiskie, kas regulē elektronisko sakaru nozari, nevis kā tas tika iepriekš uzskatīts, ka tās ir Komerclikuma normas, un attiecīgi cita starpā šis lēmums arī bija pamatots prakses maiņai ar to, ka likums ļoti strikti nosaka tos veidus, kā komersants iegūst frekvenču lietošanas tiesības un kā viņš arī zaudē.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Un tad vai jūs varat apstiprināt, vai šobrīd strīds par 3,6 GHz joslā ir kāds tiesību īpašnieks, kurš ir ieguvis tiesības reorganizācijas ceļā tālāk nodotas, kas iegūtas bez atlīdzības.

L. Lamba.

Šis ir minētais „TET”, „Telīa Latvija”, bet, ja es nekļūdos, 3,6 GHz, „Telīa Latvija” ir ieguvusi par maksu.

M. Šķiņķis.

Es atsaucos un domāju, un jūs varat mani labot, ja tā nav., ka 2012. gadā bija situācija, kurā „TET” ieguva tiesības... es atvainojos, „Tele2” 2012. gada situācija...

L. Lamba.

Piedošanu, es neesmu sagatavojusies atbildēt uz šo jautājumu. Manā rīcībā nav... es neesmu iepazinusies ar šo lēmumu, līdz ar to es nevaru sniegt korektus komentārus.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Vēl viens jautājums pavisam sanāk, ka pavisam par citu jautājumu loku.

Jūs teicāt, ka sākotnējā licencē bija liegts tālāk nodot un tāpēc pašā, pašā sākumā 2000. gadā tā tad nebija tā tiesība nodot tālāk, jo licence nebija tālāk nododama.

Mūsu pozīciju jūs dzirdējāt, tā bija, ka licence paredzēja vienlaikus noteikumu, ko var grozīt, un ka tādējādi tāpat, kā attiecībā arī uz tālāk nodošanu, var vērsties pie tā laika uzrauga un lūgt faktiski grozīt licences nosacījumus, lūdzot atļauju, piemēram, nodot licences tiesības vai tamlīdzīgi.

Vai jūs uzskatāt, ka tas ir absolūts aizliegums, ko licencē nav iespējams mainīt, ja licences noteikumos tāds ir ietverts?

L. Lamba.

Ļoti labs jautājums.

Tas noteikti ir vērtēšanas vērts jautājums un man grūti šobrīd prognozēt, ko būtu darījusi tābrīža uzraugošā iestāde, vai nu tā būtu Satiksmes ministrija, vai attiecīgi Regulators, bet, redzot to, kā šis aizliegums tālāk attīstījās vismaz vēsturiskajos elektronisko sakaru nozares regulējošajos normatīvajos aktos, tad šis aizliegums bija ar nosacījumu, ja ir saņemta Regulatora atļauja.

Es pieļauju, ka kaut kādā noteiktā laika posmā arī šis... izmantojot to punktu, licences punktu, ka ir iespēja grozīt licences nosacījumus, iespējams, ka varētu tikt grozīts arī šis vispārīgais aizliegums kaut kādā veidā atsavināt vai nodot licenci. Protams, kas iekļauj arī tiesības uz frekvencēm.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Un pēdējais jautājums. Ja nebūtu normas, tādā gadījumā jau nebūtu tā automātiskā nodošana, tad būtu Regulatora vērtējums atļaut vai neatļaut nodot.

Un tāpēc ir jautājums. Jūs teicāt, ka frekvenču lietošanas tiesību vērtība mainās, laikam ejot. Vai apstākļi, kad kāds ir ieguvis pirms 23 gadiem bez atlīdzības, automātiski nostāda to labvēlīgākā situācijā, nekā kādu citu, kurš, piemēram, ir 2010. gadā, kā „Telia”, ir samaksājis 43 tūkstošus eiro vai vēl vēlāk kāds cits vēl vairāk.

Vai tikai to vienu apstākli jūs vērtētu kā tādu, kas liedz tālāk nodot frekvenci, vai liecina par to, ka varētu būtu kropļošana tirgū? Tikai tas maksāšanas elements.

L. Lamba.

Manā ieskatā tas apstākļi, ka kāds ir samaksājis vai nav samaksājis, kur ir frekvenču lietošanas tiesību iegūšana, noteikti nostāda šīs divas situācijas atšķirīgās... tās situācijas ir atšķirīgas.

Tas nav pat svarīgi, par cik tika iegādātas frekvences, frekvenču lietošanas tiesības, jo fakts ir tāds, ka komersants ir pieteicies uz izsoli, viņš ir solījis, viņš ir arī vairāksolīšanas rezultātā ir ieguvis šīs tiesības un viņš par viņām ir samaksājis. Savukārt iepretim tas komersants, kurš nav samaksājis, viņš nav ieguldījis nekādus resursus iegādei tieši, šo lietošanas tiesību iegādei. Līdz ar to tās būtu atšķirīgas.

M. Šķiņķis.

Bet jautājums bija, vai tas būtu šķērslis, vienīgais iemesls vai šķērslis tam, lai atļautu tālāk nodot.

L. Lamba.

Likums pasaka, ka jā.

M. Šķiņķis.

Jā, bet mēs runājam par gadījumu, ka ja Regulators vērtētu likuma normas... tur nav.

L. Lamba.

Tas, visticamāk, ka nebūtu šķērslis. Ja nebūtu normatīvā ietvara, kas liegtu, tad mēs noteikti vērtētu standarta klasisko situāciju, kāds ir projekts, kādi komersanti, kāda ir ietekme uz visu pārējo.

M. Šķiņķis.

Paldies.

Nav vairāk jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies. Vai Saeimas pārstāvei būs jautājumi? Lūdzu!

L. Jambuševa.

Jā, paldies.

Jūsu viedoklī pirmais jautājums ir šāds: jūs minējāt, ka ir iespējams veikt tiesību tālāku veidošanu un netipiskos apstākļos atkāpties no šī apstrīdētajā normā ietvertā lieguma, tātad netipiskā gadījumā atļaujot tiesību tālāku veidošanu.

Vai jūs tātad uzskatāt, ka faktiski nevis pati apstrīdētā norma, bet gan tās piemērošana rada aizskārumu?

L. Lamba.

Šajā gadījumā manā ieskatā neviena no apstrīdētajām normām nerada tādu aizskārumu, lai būtu pamats... (*izslēgts mikrofonš*)...

L. Jambuševa.

Paldies.

Vai pagarinot pieteikuma iesniedzēja lietošanas tiesības, tātad ar pēdējo lēmumu Regulators savā izvērtējumā ir secinājis, ka pieteikuma iesniedzēja jau pati spēj

nodrošināt efektīvu un lietderīgu atbilstoši Elektronisko sakaru kodeksa mērķiem tātad savu spektra joslu, tai nodoto spektra joslu, efektīvu un lietderīgu izmantošanu?

L. Lamba.

Noteikti Regulators, lemjot par frekvenču lietošanas tiesību termiņa pagarināšanu, nekonstatēja tādas apstākļus, kas būtu par pamatu nepagarināt šīs te lietošanas tiesības.

L. Jambuševa.

Vai joslas izmantošana... vai šo lietošanas tiesību uz joslu tālāk nodošana ir uzskatāma par vienīgo efektīvu un lietderīgo veidu, kā tātad šo joslu izmantot? Vai ir citi veidi un vai, piemēram, šī spektra joslu kopīga izmantošana būtu uzskatāma par vienu no šiem veidiem, lai sasniegtu efektīvu un lietderīgu spektra joslu izmantošanu?

L. Lamba.

Ja neskatās no pieteikuma iesniedzējas puses, tad noteikti likums paredz dažādus veidus, kā izmantot ierobežoto radiofrekvenču lietošanas tiesības. Noteikti viens no tiem, kas ir uzskatāms par gana efektīvu veidu, ir šī te kopīgā izmantošana. Noteikti cits veids arī būtu tā, ja pats komersants konstatē vai Regulators konstatē, ka piešķirtās lietošanas tiesības nav izmantotas gana efektīvi, tad ir tiesība vai nu komersantam atteikties no šo tiesību izmantošanas, vai arī Regulatoram anulēt lietošanas tiesības un tad laist atkal brīvā tirgus aprītē, organizējot vai nu izsoli, vai konkursu, kas arī tātad attiecīgi ar mērķi efektīvi izmantot šos te ierobežotos resursus.

L. Jambuševa.

Paldies.

Vai uzskatāt, ka šī kopīgā izmantošana, kas atļauta Regulatora lēmumā, pieteikuma iesniedzējai un SIA „Bite”, vai šī situācija atrisina šo tiesisko strīdu?

L. Lamba.

Es... varētu lūdzu pārformulēt?

L. Jambuševa.

Jā, vēlreiz. Vai Regulators uztur savā rakstveida pieaicinātās personas viedoklī pausto uzskatu, ka šī Regulatora lēmumā atļautā kopīgā spektra joslu izmantošana pieteikuma iesniedzējai un SIA „Bite” ir tā, kas pēc būtības atrisina šo tiesisko strīdu, kādēļ pieteikuma iesniedzēja vērsusies tiesā?

L. Lamba.

Ļoti iespējams, ka jā. Bet, kā var spriest no pieteikuma iesniedzējas pozīcijas, ka iespējams, ka pieteicējai ir vēlme tieši nodot frekvences citam komersantam, un ar nodošanu mēs saprotam to, ka tādējādi pats pieteikuma iesniedzējs zaudētu lietošanas tiesības un no tā attiecīgi izrietošās tās labās lietas vispār, nu, tā kā, ja nav lietošanā, tad tu nevari gūt veikt komercdarbību konkrēti ar šīm te joslām.

L. Jambuševa.

Labi, paldies.

L. Lamba.

Bet ja drīkst... bet savukārt, kas attiecas uz kopīgu izmantošanu, tad tas nozīmē to, ka abi, vismaz divi komersanti kopīgi izmanto šīs te frekvences, lietošanas tiesības gūst labumu no tā.

L. Jambuševa.

Paldies. Saeimai vairs nav jautājumu.

A. Laviņš.

Lambas kundze, paskaidrojiet, lūdzu mazlietiņ, ko nozīmē „nododot šīs tiesības citam komersantam, tas komersants, kurš ir nodevis šīs tiesības, iegūst tās labās lietas”. Kas ir tās labās lietas tad, kad šī tiesība uz noteikto joslu tiek nodota citam komersantam? Ko ar to jūs bijāt domājusi?

L. Lamba.

Es varbūt pārteicos. Mana doma bija tāda, ka nododot zaudē tās labās lietas, proti, vairs nevar izmantot, vairs nav lietošanas tiesību, vairs nevar izmantot savā komercdarbībā, nav tiesību lūgt pagarinājumu. Visu šo te tiesību buķeti iegūst nākamais komersants, kuram nodod, un tas kļūst par tādu tiesību nesēju.

A. Laviņš.

Jā, nupat ir saprotams, jo citādi tas izklausījās pēc liela apgrūtinājuma.

L. Lamba.

Piedošanu.

A. Laviņš.

Labi. Sapratām. To esam noskaidrojuši.

Paldies. Citu jautājumu vairs nav.

Lambas kundze, paldies jums par dalību tiesas sēdē un sniegtajām atbildēm.
Paldies.

Tā, cienījamie lietas dalībnieki, šodien tiesas sēdē ieplānoto darba apjomu esam paveikuši, tāpēc informēšu par turpmāko lietas izskatīšanas gaitu.

Tiesas sēdi turpināsim trešdien, 15. maijā, pulksten 9.00 un esam ieplānojuši četru pieaicināto personu uzklaušāšanu, un darbs ir ieplānots līdz pulksten 15.00. To nemam, lūdzu, vērā.

Paldies. Šobrīd tiesas sēdē tiek izsludināts pārtraukums līdz 15. maija pulksten 9.00.

(Pārtraukums.)

Tiesas sēdes sekretāre

Paula Marta Daugavvanaga-Vanaga

Stenogrāfiste

Mārīte Ceļmalniece

*Dokuments parakstīts ar drošu
elektronisko parakstu.*